

Georges SIMENON
MANHATTAN'DA
ÜÇ ODA

Georges Simenon

Manhattan'da Üç Oda

Özgün Adı: Trois chambres à Manhattan

v1

Düzenleme: Lone Warrior

Dizi Numarası: BY16P11

Forum: eskikitaplarim.com

Dosya formatları: pdf, mobi, epub, doc, djvu, xps, jpg, fb2

İÇİNDEKİLER

- [I.](#)
- [II.](#)
- [III.](#)
- [IV.](#)
- [V.](#)
- [VI.](#)
- [VII.](#)
- [VIII.](#)
- [IX.](#)
- [X.](#)
- [XI.](#)

I.

[...]

J.K.C. hafif bir sesle pek az konuşurdu. Bölme duvarlarının inceliğine rağmen adamın söylediği sözler, öteki akşamlar Boston'a telefon ettiği zaman kulağına gelen bazı kelime kırıntıları dışında hiç duyulmazdı. Hem niye gece yarısından önce, hatta çoğu defa sabahın ikisinden önce telefon etmezdi.

Ne? Şehirlerarası mı? Laf arasında Boston kelimelerini tanıyorsa da, büronun adını bir türlü duyamıyordu.

Sonra Winnie adı kulağına çarpıyordu, sonra P, bir O ve bir L harfleri ile başlayan soyadını anlar gibi oluyordu, ama sonunu bir türlü öğrenemiyordu.

Sonra mırıltılar halinde sürüp giden uzun bir konuşma...

İnsanın asabını bozan bir şeydi bu. Ama ne de olsa cuma akşamlarından daha az sinir bozucuydu.

Yemeklerini yerken ne içiyorlardı? Herhalde sert bir içki! Hiç değilse Winnie içiyordu bu içkiyi, çünkü sesi az sonra daha boğuk, daha madenî çıkmaya başlıyordu.

Bu kadar kısa zaman içinde nasıl böylesine zincirinden boşanmış çılgına dönüyordu? Aşk ihtirasında hiçbir zaman böylesine bir şiddet, böylesine bir hayvanlık bulunabileceğini düşünmemişti.

Oysa o yüzünü bile görmediği J. K. C'nin sesi hiç duyulmuyordu. Erkek kendini hiç kaybetmiyor, hep o değişmez sesiyle konuşuyordu. Her sevişmeden sonra kadın yeniden içki içiyordu. Atelyenin nasıl alt üst hale geldiğini, o mahut siyah döşemenin üzerinde kırılan bardaklarla atelyenin nasıl karmakarışık bir görünüş kazandığını göz önüne getirmek zor değildi.

Bu defa her zamanki patırtılı hareketleri, banyoya doğru telâşlı gidiş gelişleri, hıçkırıkları, kusmaları ve gözyaşlarını, o bitmez tükenmez hasta hayvan ya da isterik kadın şikâyetlerini beklemeden kendini evden dışarı atmıştı.

Niye hep onları düşünüyor? Hem birden niye çıktı?

Bir sabah koridorun köşesinde ya da merdivende durup kadının odadan çıkışını gözetlemeye karar vermişti. Çünkü böyle gecelerden sonra yine de sabah saat yedide kalkıyordu. Onu uyandırmak için çalar saate ihtiyaç yoktu. Yanındaki erkeği rahatsız etmeden yataktan çıkıyordu herhalde. Çünkü

herhangi bir konuşma işitilmiyordu.

Radyodan biraz gürültü geliyordu, herhalde uyuyan erkeğin alnına bir öpücük kondurduktan sonra kapıyı açıp çıkıyor, kendisini gara götürecek taksiyi bulmak için caddede çevik adımlarla yürüyordu.

Bu anlarda nasıldı kimbilir? Yüzünde, omuzlarında, geceden kalan bazı izler görülüyor muydu?

Görmek istediği bu kadındı işte. Akşamüstü güven içinde trenden inip herhangi bir dost ziyaretine gidercesine âşıkının atelyesine giren kadın değil! Onun merak ettiği erkek, bencil rahatlığı içinde uyurken, onu hafifçe öpüp sabah erkenden tek başına yola çıkan kadındı.

Az buçuk tanıdığı bir dörtyol ağzına varmıştı. Bir gece kulübü kapılarını kapatıyordu. Kulüpten sıkanlar boşu boşuna kaldırım kenarında taksi bekliyorlardı. Adamakıllı içmiş iki kişi, köşe başın da bir türlü birbirinden ayrılamıyordu. Birbirlerinin elini sıkıyorlar, sonra son bir itirafta bulunmak ya da yeni dostluk teminatları vermek için tekrar birbirlerine yaklaşıyorlardı. Kendisi de bir yataktan değil, meyhaneden çıkmış bir sarhoşa benziyordu.

Ama hiçbir şey içmemişti. Gecesini sıcak bir müzikli atmosfer içinde değil bomboş odasında geçirmişti.

Dörtyol ağzının ortasında metro istasyonunun kapkara giriş yeri görünüyordu. Sarı bir taksi kaldırıma yaklaştı, on müşteri birden atıldı. Taksi kimseyi almadan güçbelâ kaçabildi. Herhalde bu insanlar onun gittiği yöne gitmiyorlardı.

İki geniş bulvarın hemen hemen boş, upuzun kaldırımları ışıklı yuvarlaklarla süslüydü.

Köşede, göze batan, sert ışıklı, bayağılığını âdeta bağırان bir vitrin vardı. Ardında insanların karanlık gölgeler halinde yansydıkları cam bir kafese benziyordu. Daha fazla yalnız kalmamak için içeri girdi.

Yere çakılmış tabureler soğuk plastikten yapılmış uzun mu uzun bir tezgâhın önüne dizilmişti Ayakta bir sağa bir sola yalpalayan iki denizci vardı, bir tanesi ne olduğunu anlayamadığı bir şeyler söyleyerek elini tutup sertçe sıktı. Kadının yanına bile bile oturmamıştı. Kadının yanında olduğunu, beyaz ceketli zenci garson önünde durup ne istediğini sorduğu zaman farkettti.

Burası genel yerlerin havasını, kalabalığın bezginliğini, insanın yatıp uyuyamadığı, sokak sokak sürttüğü gecelerin havasını taşıyor; kendinden geçmiş, o sert kayıtsızlığa kapılmış New York'un kokusunu duyuyordu.

Aklına ilk gelen şeyi ısmarladı, sıcak sosis. Sonra yanında oturan kadına baktı. Kadın da ona bakıyordu!

Yağda pişmiş yumurta getirmişlerdi, ama elini bile sürmemişti. Ağır ağır, büyük bir dikkatle dudaklarının kızıl eğrisini kâğıda bırakarak bir sigara yaktı.

«Fransız mısınız?»

Ona bu soruyu Fransızca sormuştu, hem de yabancılığı hiç belli olmayan bir Fransızca ile.

«Nasıl tahmin ettiniz?»

«Bilmem. Siz daha içeri girerken, daha konuşmadan önce, Fransız olduğunuzu düşündüm.

Gülümseyişinde beliren bir önemle:

«Parisli, değil mi?» dedi.

«Paris'te doğmuş bir Parisli!»

«Hangi mahalleden?»

Acaba erkeğin gözlerinden geçen o hafif bulutu görebildi mi?

«Saint-Cloud'da bir villâm vardı... Bilir misiniz orasını?»

Paris vapurlarının üstündeki yazılar gibi bir solukta ezbere okudu:

«Point-de-Sevres, Saint-Cloud, Point-du Jour...»

Sonra, daha alçak bir sesle:

«Paris'te altı yıl oturdum. Auteuil kilisesini bilir misiniz? Apartmanım hemen yanında, Mirabeau caddesindeydi. Molitor yüzme havuzuna iki adım mesafede...»

Şu sosis satan dükkânda kaç kişi idiler? Ancak oniki kişi vardı, onlar da boş taburelerde birbirinden ayrılmışlardı, bundan başka tarifi imkânsız, aşılması çok daha zor bir boşlukta, belki de her birinin kendi boşluğu içinde yitip gitmişlerdi.

Daracık bir yere girip, içinde sıcak bir yiyecek bulunan tabakları ellerinde taşıyarak çıkan ve bu tabakları tezgâhın uzunluğu boyunca oturan müşterilerin önlerine kaydıran pis ceketli iki zenci garsondan başka hiçbir şey yoktu onları birbirine bağlayan.

Kör edici ışıklara rağmen etrafa külrengi bir donukluk veren neydi? Sanki bu çok keskin ışıklarıyla gözleri rahatsız eden lambalar, insanların kendileriyle birlikte dışarıdan taşıyıp getirdikleri bu karanlığı bütün gece dağıtamıyordu bir türlü. Uzayan sessizliği bozmak için:

«Yemiyor musunuz?» diye sordu.

«Vaktim çok.»

Sigarasını tıpkı Amerikalı kadınlar gibi içiyordu. Aynı jestler, filmlerde ve dergi kapaklarında görülen aynı dudak kıpırdatmaları... Duruşu, oturuşu onlarınkine benziyordu. Kürk mantosunu omzuna koyuş tarzı, siyah ipekli robunu meydana çıkarışı, parlak çoraplar içindeki uzun bacaklarını üst üste atışı hep onlarınki gibiydi.

Kadını inceden inceye seyretmek için yüzünü ondan yana çevirmesine lüzum yoktu. Dükkânın uzunluğunca bir ayna, duvarı kaplıyordu, orada birbirlerini yan yana görebiliyorlardı. Aynadaki hayal oldukça kabaydı, hatlar çarpuk çarpuk birbirine karışıyordu.

Kadın:

«Siz de bir şey yemiyorsunuz» diye işaret etti.

«New York'a geleli çok mu oldu?»

«Altı ay kadar.»

Niye birden kendini tanıtmak gerektiğini düşündü? Hemen pişman olduğunu küçük bir gururlu hareket belli etti.

«François Combe,» diye itinasız bir sesle kendim tanıttı.

Kadın bunu duydu tabii. Oralı olmadı. Hem, Fransa'da da yaşamıştı!

«Ne zaman Paris'teydiniz?»

«Durun... Son defasında, üç yıl kadar önceydi. İsviçre'den geçerken uğradım. Ama kalmadım.»

Kadın hemen atıldı:

«İsviçre'yi bilir misiniz?»

Sonra cevabını beklemeden:

«Lesins'de bir sanatoryumda iki kış geçirdim.»

Acayip şey, ilk defa bu basit sözler üzerine onu bir kadın olarak seyretti. Kadın gözle görür bir sevinç içinde sözüne devam ediyordu. Bu hali ona acı verdi:

«Sanıldığı kadar korkunç bir şey değil... Hele sanatoryumdan çıkanlar için... Bana tamamen iyileştiğimi söylediler...»

Sigarasını yavaşça küllükte bastırarak söndürdü. Adam, kadının dudaklarının sigara üstünde bıraktığı kırmızı izleri seyrediyordu. Niye bir an içinde, bir defa bile görmediği Winnie'yi düşünüyordu yine?

Birdenbire bu benzerliğin sesinden ileri geldiğini farkettil. Ne adını, ne soyadını bilmediğı bu kadında

"Winnie'nin seslerinden biri, o hafif konuşan, trajik anlardaki, o hayvanca iniltilerin sesi vardı. Derinden gelen sesi. İyice kapanmamış bir yarayı akla getiriyordu. Artık maddi acısı duyulmayan, ama insanın ta içinde hafiflemiş, alışılmış biçimde duran bir ıstırabı hatırlatıyordu.

Kadın, zenci garsona bir şeyler ismarladı, Combe kaşlarını çatlı, çünkü kadının sesinde, biraz önce kendisiyle konuşurken sesinin çınlayışına, yüzünün ifadesine o, baştan çıkarıcı yumuşaklığı kattığını duymuştu.

Alay edercesine:

«Yumurtalarınız soğuyacak,» dedi.

Ne umuyordu. Kendi hayallerini yansıtan şu pis aynalı salondan kaçmayı niye o kadar istiyordu?

Birbirlerini tanımadıkları halde beraber çıkıp gidecekleri ümidini mi besliyordu yoksa?

Kadın, yumurtasını, insanı sinirlendiren hareketlerle yavaş yavaş yemeye başladı. Ismarladığı domates suyuna biber koymak için biraz ara verdi.

Bütün bu olup bitenler ağır ağır oynatılan bir filme benziyordu. Köşedeki denizcilerden biri hastalanmıştı.

Winnie de şimdi bu durumda olmalıydı. Denizcinin arkadaşı dokunaklı bir yakınlık duygusuyla ona yardım ediyor, zenci ise tamamen kayıtsızca onları seyrediyordu. Bir saat yan yana oturdular. Kadın üzerinde en küçük bir bilgi edinememişti. Yemeğini boyuna geciktirmek için her bahane buluşunda erkek sinirleniyordu.

Hayalinde, kadınla birlikte çıkıp gideceklermiş de kadın bu açıklaması zor inatçı hareketleriyle onlara ayrılan zamandan bir parçasını biraz daha azaltıyormuş gibi olmayacak şeyler kuruyordu.

Bu "zaman içinde birçok ufak tefek ayrıntılarla ilgilendi. Önce kadının şivesi... Çünkü o kadar mükemmel Fransızca konuşmasına rağmen yine de hafif bir şive farkı vardı, ama bunun ne olduğunu anlayamıyordu.

Kadına Amerikalı olup olmadığım sorup da kadın Viyana'da doğduğu cevabını verinceye kadar bunu keşfedemedi.

«Burada bana Kay diyorlar, ama küçükken Kathleen diye çağırırlardı. Viyana'yı bilir misiniz?»

«Bilirim.»

«Ah.»

Erkek kendisine nasıl bakıyorsa o da erkeğe öyle baktı. Birbirleri hakkında bir şey bilmiyorlardı. Sabahın dördünü geçmişti. Arada sırada nereden çıkageldiği bilinmeyen biri içeriye giriyor, yorgun bir iç çekişi ile taburelerden birine çöküyordu.

Kadın hep yiyordu. Mor kremle kaplı berbat bir pasta getirtmiş, kaşığının ucuyla ufacık parçalar koparıyordu. Yemeğini bitirmiş olduğunu sandığı bir anda, kadın yine garsonu çağırdı, bir kahve istedi, gelen kahve ağız yakacak kadar sıcak olduğundan yine beklemek gerekiyordu.

«Bir sigara verir misiniz lütfen, bende kalmamış.»

Bu sigarayı ucuna varıncaya kadar içmeden, dışarı çıkmayacağını, adam biliyordu. Belki ondan sonra bir sigara daha isteyecekti. Hiçbir sebebe dayanmayan sabırsızlığına kendi de şaşıyordu.

Hem sokağa çıkınca, kadın elini uzatıp Allahısmarladık deyip ayrılmayacak mıydı?

Sonunda kendilerini sokakta buldular. Dört yol ağzında kimse kalmamıştı, yalnız adamın biri metronun giriş kapısına dayanmış, ayakta uyuklamaktaydı. Kadın bir taksiye binmelerini teklif etmedi. Bir kaldırım boyunca -bu kaldırımın onları nasıl olsa bir yere götüreceğim biliyormuş gibi-yürümeye başladılar.

Yüz metre böyle yürüdüler, uzun ökçeleri bir iki defa takıldığı için kadın yol arkadaşının koluna girdi, sabahın saat beşinde, öteden beri New York sokaklarında böyle kol kola gezen insanlara benziyorlardı.

İleride erkek, bu gecenin en küçük ayrıntısını bile hatırlayacaktı, ama şimdi yaşarken bu olup bitenler ona öyle birbirini tutmaz şeyler gibi görünüyordu ki! Hepsi gerçek dışı bir dünyada geçiyormuş gibi geliyordu.

Bitip tükenmez beşinci caddede olduklarını bir sürü blokların önünden geçip bir kilisenin önüne geldikleri zaman birden anladı.

Kay durdu:

«Acaba kilise açık mıdır?» dedi.

Sonra beklenmeyen bir özlemle:

«Açık olmasını öyle istiyorum ki!»

Ancak bütün kapıları yokladıktan sonrakapalı olduğuna inandı.

Yeniden adamın koluna asılarak:

«Ne yapalım!» diye içini çekti.

Az yürüdükten sonra:

«Ayakkabım vuruyor,» dedi.

«İsterseniz bir taksiye binelim.»

«Yok, yürüyelim.»

Adam, kadının nerede oturduğunu bilmiyordu, sormaya da cesaret edemiyordu. Bu uçsuz bucaksız şehrin içinde nereye gittikleri hakkında en küçük fikirleri olmadan, en yakın gelecek üzerinde hiçbir şey bilmeden yan yana yürümek, içinde garip duygular uyandırıyor. Adam bir an kendilerini vitrinde seyretti. Kadın yorgunluğunun etkisiyle kendisinden yana eğilmişti. Bu halleriyle belki de yalnızlığının verdiği bir tiksintiyle seyrettiği o sevdalı çiftlere benzediklerini gördü.

Son haftalarda, yanından gelip geçen çiftlere, gerçekten âşık oldukları her şeylerinden belli, çevrelerine bir aşk havası sağan o sevdalılara dış biliyordu.

İşte şimdi, kendilerini seyredenlerin gözünde onlar da böyle bir çift olmuşlardı.

«Hoşuna gitmez mi bir viski içmek?»

«Bu saatte yasaktır sanırım.»

Kadın aklına takmıştı bunu bir kez. Onu geniş bir caddeye doğru sürüklüyordu.

«Yok... Hayır burada, değil... Bir ötekine...»

Yanlış evlere gittiler. Aralığından ışık sızan bir kapının sürgüsü çekilerek açıldı. Ortalığı temizleyen adam şaşkın şaşkın baktı. Ama kadın yenik düşmeyi kabul edemiyordu, adamı sorguya çekti, yarım saat bir oraya bir buraya koştuktan sonra bir zemin katında buldular kendilerini. Tezgâhın başında kasvetli kasvetli içkilerini içen üç adam... Kay, yerin yabancısı değildi. Barmeni Jimmy diye çağırdı, ama az sonra adının Teddy olduğunu hatırladı. Ona kayıtsız kayıtsız bakan barmene, uzun uzun niye yanıldığını açıkladı.

Buraya birlikte geldiği insanlardan da bahsetti, ama adam hep aynı umursamaz bakışla onu seyredip duruyordu.

Bir skoç'u ancak yarım saatte içebildi, bir tane daha istedi, sonra bir sigara yaktı, her defaki gibi bu sigaranın sonuncu olduğunu söylüyordu.

«şunu bitirir bitirmez gideriz,» diye söz verdi.

Gittikçe ona daha çok sokulmaya başlamıştı. Sokakta eli Combe'un kolunu daha çok sıktı ve kaldırıma çıkarken düşecek gibi oldu.

Sonra ona kızından bahsetmeye koyuldu. Çünkü Avrupa'nın bir tarafında bir kızı vardı, ama adam bu kızın nerede olduğunu, niye ondan ayrılmış bulunduğunu anlayamadı.

Artık 52inci caddenin yakınlarına varmışlardı. Caddeye açılan her sokaktan Broadway'in kaldırımlarını ve içinden kapkara bir insan kalabalığı akan ışıklarını farkediyorlardı.

Hemen hemen sabahın altısı olmuştu. Bir hayli yol yürümüşlerdi. İkisi de birbirinden aşağı kalmayacak kadar yorulduklarını hissediyorlardı. Nihayet Combe sormaya cesaret edebildi:

«Nerede oturuyorsunuz?»

Kadın hemen durdu, ilkin öfkelenmiş gibi görünen bir bakışla baktı. Ama yanılmıştı bu sezişinde, hemen anladı. Henüz rengini bile bilmediği bu gözlerde bir telâş, gerçek bir endişe okunuyordu.

Kendi kendine, sanki kaçmak istiyormuş gibi, birkaç hızlı adım attı. Sonra durdu, bekledi.

Adamın yüzüne doğru bakarak, yüz çizgileri sert bir ifadeyle:

«Bu sabahtan beri hiçbir yerde oturduğum yok,» dedi.

Niye erkek birden içinde ağlamak isteği duydu? Bir dükkânın önünde, ayakta dikilmiş duruyorlardı.

Bacakları titriyor, sabahın erken saatlerinin buruk tadını duyuyorlardı. Kafalarının içinde o iç sızlatıcı boşluk vardı.

İki kadeh viski mi onları böyle duygulu kılmıştı?

Gülünç şey. İkisinin de kirpikleri ıslanmıştı, birbirlerini gizlice gözetler gibiydiler. Erkek saklanmaz bir duygululukla, yanındaki kadını iki bileğinden tuttu.

«Gelin!» dedi.

Sonra hafif bir tereddütten sonra ilâve etti:

«Gelin, Kay.»

İlk defa adını söylüyordu. Kadın yatışmış bir sesle sordu:

«Nereye gidiyoruz?»

Adam da nereye gideceklerini bilmiyordu. Onu kendi evine, o nefret ettiği, ortalığın sekiz günden beri temizlenmediği, yatağın alt üst durduğu o odaya

götüremezdi.

Yeniden yürümeye koyuldular, erkek şimdi kalacak yeri olmadığını bildiğinden onu kaybetmekten daha çok korkuyordu.

Kadın konuşuyordu. İçinde erkeğe hiçbir şey ifade etmeyen birçok adların geçtiği, karmakarışık bir hikâye anlatıyordu, sanki bahsettiği kimseleri tanırmış gibi onları küçük adlarıyla anıyordu.

«Jessie'nin odasında beraberce oturuyorduk. Jessie'yi tanımanızı çok isterdim. Şimdiye kadar bir benzerini görmediğim hoş, çekici bir kadındır. Kocası Ronald üç yıl önce Panama'da önemli bir iş buldu... Jessie önce kocasıyla beraber Panama'ya gitti, ama sağlığına yaramadı oranın havası... Kocasıyla anlaşarak, New York'a döndü, beraber bir yer tuttuk. Greenwich Village'de, bana rastladığınız yerin yakınında...»

Adam onu dinliyor, bir yandan otel meselesini halletmeye çalışıyordu.

«Jessie'nin bir âşığı vardı. Şilili Enrico adlı biri, evli, iki çocuklu bir adam. Neredeyse onun için karısını boşayacaktı. Anlıyorsunuz ya?» Elbette anlıyordu. Ama hikâyenin akışını gevşek bir ilgi ile takip ediyordu.

«Ronald'a herhalde biri durumu haber vermiş, haber vereni de galiba tanıyorum. Bu sabah, ben evden çıkarken Jessie'nin kocası umulmadık bir zamanda geliverdi... Enrico'nun pijaması ve robdöşambri sandık odasında duruyordu. Müthiş bir sahne geçmiş olmalı. Ronald en zor durumlarda sakin kalmasını bilen erkeklerden, ama hiddetli olduğu zaman ne yapar kimbilir? Öğleden sonra ikide eve geldim, kapı kapalıydı. Bir komşu kapıyı vurduğumu duydu. Jessie gitmeden önce bana bir mektup bırakmayı becermiş, çantamda duruyor.»

Çantayı açıp mektubu almak, ona göstermek istedi. Ama 6ıncı caddeye çıkmışlardı ve Combe bir otel adı yazılı elektriklerin altında durmuştu. Yazı neonla yazılmış acı menekşe rengindeydi. Lotus Otel.

Kay'ı otelin antresine doğru itti, her zamankinden fazla bir şeyden korkuyormuş gibi bir hali vardı. Masanın üstüne eğilmiş uyuklayan, otelin memuruyla hafif sesle konuştu, sonunda ucunda bakır bir plaka olan anahtarı aldı.

Aynı memur pis kokan küçük bir asansörü işletti. Kay arkadaşının kolunu çimdikliyor ve alçak sesle mırıldanıyordu:

«Ondan viski istesene. Muhakkak vardır.»

Kendisiyle senli benli konuştuğunu adam çok sonra farkettti.

Saat, tam Winnie'nin J. K. C.'nin nemli yatağından gürültüsüzce kalkıp, yavaşçacık banyoya kayıverdiği saatti.

Lotus'daki odanın, perdelerin arasından içeri dolan sabah ışığının altında tozlu bir görünüşü vardı.

Kay kürkünü arkaya atmış, bir koltuğa oturmuştu. Bilinçsiz bir hareketle, siyah geyik derisinden yüksek ökçeli ayakkabılarını fırlatıp atmıştı, şimdi iki pabuç halının üstünde yan yana duruyordu.

Bardağı elinde tutuyor, azar azar yudumluyordu. Bakışı bir noktaya dikilmiş duruyordu. Çantası dizleri üzerinde açıktı. Çoraplarından birinin bir yara izi gibi görünen uzunca bir kağıdı vardı.

«Bir bardak daha doldurur musunuz? Yemin ederim ki bu sonuncu.»

Başı dönüyordu, belliydi. Bu bardağı ötekilerden daha çabuk içti, Bir an kendi içine kapanmış gibi öylece durdu. Sanki, kendisini niçin beklediğini bile tam olarak bilmeden bekleyen bu adamın bulunduğu bu odadan uzakta, çok çok uzaklardaydı.

Sonunda ayağa kalktı. Çorabın pembeliği içinde ayak parmakları görölüyordu, önce bir an kendini toplamak istedi, sonra o kadar basit, tabu bir şekilde, sanki bu hareketi yapmaya çok eskiden beri karar vermiş bir insanın jestiyle, erkeğe doğru iki adım attı, omuzlarından tutmak için kollarını açtı, parmaklarının ucunda yükseldi, dudağını onun dudağına yapıştırdı. Otelin temizliğine bakan işçiler koridorda elektrik süpürgesini işletmeye başlamışlardı, aşağıdaki gece bekçisi de evine gitmeye hazırlanıyordu.

II.

En şaşırtıcı taraf, bu kadın yanında bulunmasa sevinç duyacağını sanması, ama, birkaç dakika sonra bu çeşit duyguların kendine akla hayale sığmaz, canavarca şeyler gibi görünmesiydi. Zaten bu bilinçli bir düşünce halinde değildi, böyle olunca da kendine karşı işlediği bu ilk ihaneti sıkıntısızca inkâr edebilmesi mümkündü. Uyandığı zaman oda karanlık içindeydi, perde aralıklarından sokakta ışıldayan ilanların aydınlığı, iki kırmızı çizgi halinde içeri uzanıyordu.

Elini uzattı, ama eli çoktan buz kesmiş yatak örtüsünden başka bir şeye değmedi. Gerçekten yalnız kalmakla daha mı iyi, daha mı basit ve kolay olacaktı? Böyle olursa daha memnun olup olmayacağını düşündü.

Hayır, herhalde bu onu hiç memnun etmeyecekti, çünkü banyonun kapısı altında ışık görünce göğsünde bir çarpıntı duydu. Bundan sonraki olaya nasıl olup bitti, hafızasında saklayamadı, tabii kolay bir şekilde geçti.

Kalkmıştı, olup bitenleri hatırlıyordu. Bu yüzden canı bir sigara tütürmek istedi. Kadın herhalde halının üstünde adımlarının sesini duymuştu. Duşun altında olmasına rağmen kapıyı açtı.

Neşeli bir sesle:

«Biliyor musun saatin kaç olduğunu?» diye sordu.

Çıplaklığından utanan erkek donunu araştırıyordu.

«Hayır, bilmiyorum.»

«Yedibuçuk azizim Frank.»

Bu ad, bu geceden önce kendisine verilmemiş olan bu ad, birdenbire ona öyle bir hafiflik verdi ki, üzerinden uzun saatler boyu gitmeyecek her şeyi kolayca almasına sebep olacak bir hafiflikle hayatla eğlenmekten, oynaşmaktan gelen olağanüstü bir duygu doldu içine.

Neler olup bitmişti? Bunun hiçbir önemi yoktu. Artık bundan böyle hiçbir şeyin önemi yoktu.

İşte şöyle konuşuyordu şimdi:

«Ben nasıl tıraş olacağım?»

Kadın biraz alaycı, alaycı olmaktan çok anlayışlı:

«Kapıcı çocuğa telefon et gidip sana bir ustura ve tıraş sabunu alıp getirsin, istersen ben telefon edeyim!» diyordu.

Bu sözler onu mutlu kılıyordu. Kadın dipdiri uyanmıştı, o ise beceriksizce gerçekliğine bilerek inanmadığı bu yepyeni dünyada ne yapacağını bilemiyordu.

Kadının bazı gözlemlerini bildiren sesinin ahengini daha sonraları içi sevinç dolarak hatırlayacaktı.

«Şişman değilsin!»

Büyük bir ciddiyetle cevap veriyordu:

«Öteden beri spor yaparım da ondan.»

Göğsünü şişirmiş, pazularını sıkıyordu.

Garipti, bu odada gece içinde yatmışlar, gece içinde uyanmışlardı. Kadından ayrılmaktan korkuyor gibiydi.

Sanki kendinden bir parça, onunla beraber gidecek, bir daha onu bulamayacaktı.

İşin daha tuhafı ne o, ne öteki kucaklaşıp öpüşmeyi akıllarına bile getirmiyorlardı. İkisi de utanç duymaksızın yan yana giyiniyorlardı. Kadın ne dediğini bilir bir sesle:

«Çorap almam gerekiyor!» diye söylendi.

Tükrükle ıslattığı parmağını çorabın kaçmış yeri üzerinde gezdirdi. Erkekse öte yandan beceriksizcesine:

«Tarağını biraz verir misin?» diye soruyordu.

Otele geldiklerinde ıssız olan cadde şimdi kalabalık, gürültülü barlarla, lokantalarla, dükkânlarla doluydu.

Bunların arasında karanlıkta kalmış bir tek yer yoktu.

Broadway'in kalabalığından çalınmışa benzeyen bu anlamlı yalnızlıkları, bu yatışmış halleri şimdi onlara daha da tatlı geliyordu.

«Bir şey unutmadın ya?»

Asansörü beklediler, işleten, geceki babacan adam değil, kayıtsız ve somurtkan suratlı bir genç kızdı. Adam bir saate kadar işinin başına gelecekti, onların halinden ancak o anlardı.

Aşağıda, Combe anahtarı büroya teslim etti. Bu arada Kay gayet sakin, gayet dürüst bir insan haliyle birkaç adım ötede duruyordu. Sanki eskiden beri seviştiği bir sevgilisini ya da kocasını bekliyor gibiydi.

«Odayı tutacak mısınız?»

Çabuk ve hafif bir sesle rasgele evet cevabını verdi. Utanmasına sebep, kadının varlığı değildi. Geleceği önceden sağlam bir şekilde teminata bağlayarak kaderi ürkütmek istemiyordu.

Ne biliyordu? Hiç. İkisi de birbirleri hakkında dün gecekinden belki daha da az şey biliyorlardı. Ama hiçbir zaman iki insan vücudu böylesine vahşi bir istekle, bir çeşit umutsuz kızgınlıkla birbirinin kollarına atılmamıştı.

Nasıl, hangi anda uykuya dalmışlardı? Onu da hatırlamıyordu. Bir kere uyanmış, kendini günün içinde bulmuştu. O kederli yüzü, ihtiras cezasını çekmiş vücudu, yataktan yere doğru sarkan bir kolla, bir bacağı yanı başında bulmuştu, kadın gözlerini açmadan o tekrar yatmıştı.

Şimdi artık dışardaydılar. Lotus Oteli'nin menekşe rengi yazısına

arkalarını çevirmişlerdi. Kay, geceki o sona ermez yürüyüşlerindeki gibi erkeğin koluna girmişti.

Dün gece tanımadığı bir adamın koluna o kadar tabii, o kadar çabuk girivermesinden dolayı şimdi niye içinden ona kızıyor, onu suçlu buluyordu?

Kadın komik bir şekilde:

«Bir şey yesek iyi olacak, dedi.

Komik bir şekilde, çünkü her şey onlara komik geliyordu. İnsan kalabalığı arasında bir Pingpong topunun hafifliğiyle ona buna çarpa çarpa ilerliyorlardı.

«Öğle yemeği mi?» diye sordu.

Kadın gülmekten kırıldı:

«Önce kahvaltıdan işe başlasak.»

Erkek kim olduğunu, kaç yaşında bulunduğunu unutmuştu. Altı aydan beri canı sıkkın, bezgin dolaştığı bu şehri artık değişik buluyordu, şehrin bu karmakarışık kudreti onu birdenbire sarıvermişti.

Bu defa onu ardı sıra, sanki böyle olması tabii bir şeymiş gibi sürükleyip götüren kadındı, erkek uslu bir çocuk haliyle ona sordu:

«Nereye gidiyoruz?»

«Rockefeller Center'in Kafeteryasında bir şeyler yemeye.»

Binaya varmışlardı bile, Kay yabancılık duymadan kurşuni mermer geniş koridorlardan ilerliyordu. Adam ilk defa olarak içinde bir kıskançlık duydu. Ama bu gülünç bir şeydi.

Bununla beraber endişeli bir delikanlı sesiyle şunu sormadan edemedi:

«Buraya sık sık gelir misin?»

«Ara sıra. Mahallede kaldığım zamanlar.»

«Kiminle?»

«Aptal!»

Bir mucizeydi bu. Sevgililerin aşmak için haftalar, hatta aylar harcadıkları bir süreyi onlar bir gece içinde, hatta bir geceden de az bir zamanda geçivermişlerdi.

Yemek ısmarladıkları garsonu inceden inceye süzmeye başladı. Garsonun onu tanımadığına, kadının buraya birçok defa başka erkeklerle gelmediğine, aralarında en küçük bir tanışıklık bile bulamamasına emin olmak istiyordu.

Buna rağmen kadını sevmiyordu. Sevmediğini bu kadar kesin biliyordu. Kadının çantasından bir sigara çıkardığını, beylik tavırlarla dudaklarına

götürdüğünü, kâğıdı kırmızıya boyadığım görünce, bir ürperme geçirdi. Kadın, şimdi çakmağını arıyordu.

Sigarasını, yemek gelsin veya gelmesin sonuna kadar içecek, bir başkasını yakacak, fincanın dibinde kalan sütlü kahveyi yudumlayıncaya kadar daha başka sigaraları tütürecekti. Dudaklarını çantasından çıkardığı aynaya uzatarak boyadıktan, insanı çıldırtan bir ağırlıkla ruju ve aynayı yerleştirdikten sonra yine son bir sigara daha yakacaktı. Bunları bile bile oradaydı. Orada bulunmaktan başka bir şey yapılabileceğini düşünmüyordu bile. Bütün bunlara Önceden katlanmış, bunlardan başka şeylere de katlanmaya razı bir halde orada bekliyordu. Aynada kendini gördü, sinirli ve çocukça bir gülüşü vardı dudaklarında. Bu gülüş ona kolej günlerini hatırlatıyordu. Kendi kendine bu serüvenin sonuna kadar gidip gidemeyeceğini acı acı düşünüyordu.

Kırksekiz yaşındaydı. Yaşını daha kadına söylememişti. İkisi de yaşlarından bahsetmemişlerdi. Acaba bunu söyleyebilecek mi? Kırk mı diyecek? Yoksa kırkiki mi? Kimbilir, yarım saat, bir saat sonra birbirlerini tanımakta devam edecekleri bile şüpheli değil miydi?

Bunun için her şeyi boyuna geriye atıyorlardı, tanıştıklarından beri geciktirmelerle zamanı gereğinden daha çok kullanmak istiyorlardı. Çünkü geleceğe güvenilebileceğini gösteren hiçbir şey yoktu.

Sokakta, bir kere daha sokakta, kendilerini sanki evlerindeymiş gibi rahat hissediyorlardı. Neşeleri yerine geliyor, inanılmaz bir hafifliği otomatik bir şekilde içlerinde duyuyorlardı.

İnsanlar, sinemaların önünde uzun kuyruklar halinde bekliyorlardı. Kumaşla örtülü kapılardan bazılarının önünde üniformalı adamlar duruyordu, bu kapılar dansinglere açılıyor olmalıydı.

Hiçbir yere girmediler. Bu, akıllarına bile gelmedi. Kalabalık içinde dolana dolana yürüyorlardı. Neden sonra Kay ona döndüğü zaman, yüzünde hafif bir gülümseme gördü.

Zaten olup bitenlere yol açan da bu gülümseme değil miydi?

Çocukça bir istekle kadın konuşmadan önce kendisi konuşmak istedi:

«Evet...»

Çünkü ne istediğini biliyordu. Kadın da bunu anlamıştı. Anladığım hemen şu sözü söylemekle gösterdi:

«Bir tek, ne olur?»

Fazla aramak zahmetine katlanmadılar, sokak köşesindeki küçük barın

kapısını itip içeri girdiler. Burası öylesine kapalı, öylesine gizli bir yerdi ki, âşıklara sırdaşlık yapmak niyetiyle sanki istenerek yolun bu köşesine konulmuş gibiydi. Kay da yanındaki adama dönüp bunu bir bakışla anlatmak istedi:

«Görüyorsun ya?»

Sonra elini uzattı, mırıldandı:

«Bana beş sent ver.»

Adam anlamadan, parayı uzattı. Kadının kasanın köşesinde içinde plaklarla dolu kocaman otomatik makineye yaklaştığını gördü.

Onu şimdiye kadar böylesine ciddi görmemişti. Alnı karışmıştı, madeni tuşların kenarından plakların adlarını okuyordu, sonunda aradığını buldu, düğmeye bastı, gelip taburesine oturdu.

«İki skoç.»

Dudaklarında belirsiz bir gülümsemeye yükselecek ilk notaları bekliyordu. Erkek bu anda bir kıskançlık duydu. Bu kadar dikkatle arayıp bulduğu bu plağı kiminle, nerede dinlemişti acaba?

Budalaca, kayıtsız barmeni incelemeye daldı.

«Bak... Bu suratı takınma sevgilim.»

Portakal renkli ışıklarla sarılı makine hafifçe, sanki kulağa fısıldar gibi, altı ay ya da bir yıl boyunca binlerce âşığı dans ettirmeğe yarayan melodilerden birini insanın içine işleyen bir sesle yaymaya başladı.

Adamın kolunu yakalamıştı. İyice sıkıyordu. Ona bakıp gülümsüyordu, adam ilk defa olarak bu gülüşte beyaz, çok beyaz hatta titrek bir beyazlıktaki dişleri keşfetti.

Onunla konuşmak mı içinden geçiyordu? Kadın:

«Sus!» dedi.

Ve biraz sonra:

«Bir nikel daha verir misin?» dedi.

Bir yandan viskilerini içerek, plağı yedi sekiz defa ardı ardına çaldırdılar.

«Bu seni sıkıyor ya?»

Yok canım. Onu sıkan hiçbir şey yoktu, erkek içinse bu durum bir bilmededen farksızdı. Kadının yanında kalmak istiyordu. Onun yanında kendini iyi hissediyordu. Ayrılacakları anı düşünmek bile içine saplanan bir korku veriyordu. Aynı zamanda kafeteryada, sosis satılan dükkânda, sonra

şığındıkları barda olduğu gibi, burada da erkek maddi bir sabırsızlık içinde çırpınmaktaydı.

Sonunda müzik onu da eline geçirmiş, içinde tatlı bir duygu uyandırmıştı. Plağın çabuk bitmesini istemiyordu, buna rağmen ona kapılmamaya da çalışıyordu.

«Bu plaktan sonra gidiyoruz.»

Hedefsiz ve amaçsız dolaşmalarındaki bu aralara Kay'ın sebep olduğunu düşünerek kızıyordu.

Kadın şu soruyu sordu:

«Ne yapmak niyetindesin?»

Bilmiyordu bunu. Ne şu anın, ne de gündelik hayatın içinde değildi. Onun içine girmeye de istek duymuyordu. Yine de kendini içinde bulundukları ana tamamen kaptırmasını önleyen belirsiz bir endişe vardı.

«Greenwich Village'da gidip, dolaşmak ister misin?»

Ne kaybederdi? Hem çok mutlu, hem de çok mutsuzdu! Dışarı çıkınca, kadın küçük bir tereddüt geçirdi, erkek bunu anladı. İkisinin de birbirlerinin en küçük hareketlerini böylesine anlamaları şaşılacak bir şeydi.

Kadın bir taksiye binip binmeyeceklerini sordu. Aralarında para meselesi henüz söz konusu olmamıştı.

Kadın, erkeğin zengin olup olmadığını bilmiyordu.

Biraz önce viski hesabının yüklü kaçması karşısında ürkmüştü.

Erkek kolunu kaldırdı. Sarı bir araba hemen kaldırımın kenarında durdu. Binlerce çift gibi onlar da, kendilerini otomobilin yumuşak loşluğu içinde buldular. Şoförün sırtında iki taraftan çeşit çeşit ışıklar dans ediyordu.

Kadının eldivenini çıkardığını farkettil. Bunu, çıplak elini onun elinin içine kaydırmak için yapmıştı.

Washington Square'e kadar uzayan yol boyunca kımıldamadan, konuşmadan böylece durdular. Vardıkları yer sanki gürültülü New York değil, dünyanın herhangi bir ülkesinde bulunabilen küçük bir kasabaya benzer bir mahalleydi.

Kaldırımlar tenhaydı, dükkânlar azdı. Karşiki sokaktan bir çift çıkıyordu, erkek beceriksiz bir tavırla bir çocuk arabasını itmekteydi.

«Gelmeyi kabul etmene memnun oldum. Burada o kadar mutluyum ki.»

Adamın içine bir korku girdi. Yine kadının bir şeyler anlatıp

anlatmayacağından korktu. Kadının kendinden bahsedeceği ve kendisinin de kendi hayatından bahsetmesi gerekeceği o uğursuz an eninde sonunda elbet gelecekti. Ama hayır! Kadın susuyordu. Şimdi koluna daha tatlı bir şekilde dayanıyordu. Birden çok basit olmakla beraber hiç karşılaşmadığı bir harekette bulundu. Yürürken birden yanağını onun yanağına kısacık, ancak sezilebilir bir an boyunca sürdü.

«Sola dönsek, ha?»

Adam da kendi evinden, ışığını yanık bırakıp çıktığı odasından beş dakikalık mesafede bulunduğunu düşündü.

İçinden güldü, bunu kadın hemen anladı: Artık birbirlerinden hiçbir şeylerini gizleyemiyorlardı.

«Niye gülüyorsun?»

Az kaldı sebebim söyleyecekti, sonra kadının evine gelmek isteyebileceğini düşündü, vazgeçti:

«Bir şey için değil. Ne düşündüğümü hatırlamıyorum bile.»

Kadın, kaldırımın kenarında durdu, yol boyunca üç dört katlı binalar dizilmişti. Beyaz boyalı, dört beş penceresinde ışıklar yanan evlerden birini işaret ediyordu.

«İşte Jessie'yle beraber burada oturuyordum.»

Daha uzakta, bir Çinli çamaşırcının yanında zemin katta işleyen bir İtalyan lokantasının beyazlı kırmızılı perdeleri görünüyordu.

«İkimizin yemek yediği lokanta burasıydı.»

Pencereleri sayıyordu, ilâve etti:

«Üçüncü katta, sağdan ikinci ve üçüncü pencere. İçerisi o kadar küçüktür ki! Bir yatak, bir oturma odası, bir de banyo var...»

Erkek sanki bunu bekliyordu, kendisine acı verecek bir şeyler söylemesini bekliyordu.

Çünkü birdenbire içinde bir acı duymuştu. Duyduğu için kendi kendine kızdığı bir acıydı bu. Biraz hırçın bir tavırla hemen sorguya başladı:

«Enrico arkadaşını görmeye geldiği zaman ne yapıyordunuz?»

«Ben oturma odasındaki divanda yatıyordum.»

«Her zaman mı?»

«Ne demek istiyorsun?»

Adam bir şeyler olduğunu biliyordu. Kay'ın sesi son kelimeleri söylerken

biraz çekingen çıkmıştı. Sorulan bir soruya başka bir soruyla karşılık vermesi, güç durumda kaldığım belli etmekteydi.

Erkek ise, Winnie'yle dostu J. K. C.'nin odasıyla kendi odasını ayıran bölmeyi hatırlayarak çılgına dönüyordu.

«Ne demek istediğimi pekâlâ biliyorsun!»

«Yürüyelim...»

İkisi de mahallenin ıssızlığı içinde yalnız başlarına idiler. Birbirlerine söyleyecek hiçbir şeyleri kalmamış gibiydi.

«İstersen şuraya girelim,» Yine küçük bir bar, yine kadının bildiği tanıdığı küçük bir bar. Çünkü burası kendi sokağıydı. Ne olursa olsun. Peki dedi, çünkü bar deminki âşıklara suç ortaklığı eden yer gibi sevimli değildi. Kocaman, idrar kokan, tezgâhı kirli, bardakları pis bir salon.

«İki skoç!»

Sonra:

«Yine bir nikel versene bana,» dedi.

Burada da o kocaman, plak makinesi vardı. Ama seçtiği parçayı boşu boşuna aradı, bulamadı. Gelişi güzel bir parçayı çaldı, onu dinlerken bir yandan da kafayı çekmiş adamın biri, biçimine getirip onlarla ahbaplık kurmaya çalışıyordu.

Bulanık, ılık viskilerini içtiler.

«Çıkalım...»

Sokağa çıkar çıkmaz kadın:

«Şunu bil ki» dedi, «Ben Ric'le asla yatmadım.»

Adam bu sözlere gülecek oldu, çünkü şimdi bile onu Enrico diye değil, Ric diye anıyordu.

Ama bundan ona neydi zaten? Hem kadın sanki başka erkeklerle yatmamış mıydı?

«Bir kere kalkışmadı değil, ama belki de ben yanlış anladım.»

Sussa daha iyi yapacağını niye bir türlü anlamıyordu? Bile bile mi yapıyordu bunu? Adam kolunu çekip kurtarmak, elleri cebinde tek başına yürümek, bir sigara yakmak veya pipo tütürmek istiyordu.

Kadınla karşılaştığından beri tek bir sigara içmemişti.

«Kafanda bir şeyler kurduğuna göre bunu bilmeni isterim. Ric, bir Güney Amerikalı, anlıyor musun? Bir gece... İki ay önceydi, tamam, Ağustos ayında...

Hava çok sıcaktı... O sıcaklarda New York'ta mıydın bilmem? Apartman fırın gibidir.»

Washington Square'e dönmüşlerdi, ağır adımlarla meydana dolaşıyorlardı, aralarına bir uzaklık girmişti.

Niye anlatmakta bu kadar direniyordu? Oysa erkek onun sözlerini dinlememek için ne vermezdi?

Hem niye gözlerinin önüne bir daha kendini onlardan kurtaramayacağı birtakım tablolar çiziyordu? İçinden, sert bir sesle ona:

«Sus artık!» diye emretmek geçiyordu.

Kadınlarda utanmak diye bir duygu bulunmaz mıydı?

«Üzerinde yalnız donu vardı. Biçimli bir vücudu olduğunu söylemeliyim.»

«Ya senin?»

«Nasıl, benim?»

«Senin üstünde ne vardı?»

«Herhalde bir sabahlık... Hatırlamıyorum. Evet, Jessie'de de, bende de sabahlık vardı.»

«Sabahlığın altında çıplıydın değil mi?»

«Çıplaktım herhalde.»

Hâlâ bir şey anlamıyordu. Ama akli o kadar başındaydı ki, birden meydanın orasında durdu, geri döndü:

«Bayan Roosevelt'in evini göstermeyi unuttum sana... Biliyor musun? Köşedeki ev... Beyaz sarayda oturdukları sırada Başkan bazan buraya kaçır, birkaç gün veya birkaç saat her şeyden uzak, hatta özel polislerinden bile gizli, burada kalırdı.»

Yeniden anlattığı hikâyeye döndü:

«O akşam...»

Adam onu bileklerinden yakalayıp susturmak istiyordu.

«O akşam, bir duş almak için banyoya geçmek istemiştin... O gün bilmem neden, belki de bana karşı beslediği duygulardan dolayı çok sinirliydi, üçümüzün de budala olduğunu, hep birden soyunup birlikte duşun altına girmemizin çok eğlenceli bir şey olacağını söylemişti. Anlıyorsun ya!»

Erkek öğrenerek:

«Ve birlikte duşun altına girdiniz tabii!» demekten kendini alamadı.

«Duşa yalnız girdim ve kapıyı da iyice örttüm. O günden sonra onunla,

yanımda Jessie olmadan bir daha sokağa çıkmadım.»

«Demek beraber çıktığınız da oluyordu?»

«Niye olmasın?»

Sonra görünür bir saflıkla:

«Aklından neler geçiyor?» dedi.

«Hiç. Her şey.»

«Ric'i kıskanıyor musun?»

«Hayır.»

«Dinle 'No 1' Barını biliyor musun?»

Adam birden kendi yorgunluğunu duyuverdi.

Bir an için kadınla birlikte böyle sokak sokak sürtmekten öyle bir bıkkınlık duydu ki, ilk fırsatta çekip gitmeyi düşündü. Birbirlerini eskiden beri seven ve her zaman sevmek zorunda olan insanlar gibi böyle birbirlerine sokulmuş ne yapıyorlardı?

Bir Enrico... Bir Ric... üç kişilik yıkanmalar... Kadın muhakkak ki yalan söylüyordu, bunu duyuyordu, bundan emindi. Böylesine acayip tekliflere karşı koyamayacak kadar güçsüzdü.

Ama yalan söylemekten geri kalmıyordu, onu aldatmak için değil, fakat yoldan geçen bütün erkeklerin bakışını üzerine çekmeyi istemek, bir barmenin, bir kahve garsonunun ya da bir taksi şoförünün hayranlığını toplamak nasıl bir ihtiyaçsa, yalan söylemek de onun için öyle bir ihtiyaçtı.

«Bana nasıl baktığını gördün mü?»

Biraz önce bu sözü kimi kastederek söylemişti? Onları Greenwich Village'a getiren taksinin, kendisine dikkat bile etmeyen ve alacağı bahşisten başka bir şey düşünmeyen şoförü için.

Kadının ardından içeri girmekten yine de kendini alamadı, yarı yarıya loş, pembe ışıklı, bir köşede uzun sarı parmaklarını tuşlar üzerinde dolaştıran bir adamın çaldığı piyanodan ağır bir hüznün havası taşıyan seslerin yükseldiği bir salondur burası.

Kadın durmuş ona:

«Pardösünü vestiyere bırak,» demişti.

Sanki bilmiyordu bunu! Ona kadın yol gösteriyordu. Kadın, Metrdotel'in ardından dudaklarında kışkırtıcı, sevinçli bir gülümsemeyle sallanarak salona girdi. Kendisini güzel sanıyordu herhalde. Erkek onu hiç de güzel bulmuyordu.

Kadın da hoşuna giden şeyler, yüzündeki o yara izine benzer leke, bazan mor yansımalar halinde görünen göz kapaklarındaki incecik sarı kırışıklar, hatta bazı anlarda da dudak kenarlarım sarkıtan o yorgunluk ifadesiydi.

«İki skoç.»

Kadının Metrdotel'le konuşması, kendisinde var sandığı çekiciliğini bir de onda denemek ihtiyacından ileri geliyordu. Çok ciddi bir tavırla tamamen gereksiz bilgiler almaya, programdaki daha önce yapılan numaraları öğrenmeye, burada aylarca önce gördüğü bilmem hangi artist hakkında bilgi toplamaya çalışıyordu. Her zamanki gibi yine bir sigara yaktı, kürkünü hafifçe omuzlarından geriye kaydırды, başını arkaya atarak, keyifli keyifli bir nefes çekti.

«Memnun değil misin?»

Adam neşeyle cevap verdi:

«Ne diye memnun olmayacak mışım?»

«Bilmem, öyle hissediyorum ki, şu anda benden nefret ediyorsun.»

Gerçeği böylesine açıkça belirtmekten kaçınmadığına göre kadının kendinden çok emin bulunması gerekmez miydi? Ama nerden geliyordu bu güven? Erkeği onun yanında tutan şey neydi? Kadını bırakıp evine dönmesine engel olay şey?

Onu hiç te çekici bulmuyordu. Bir kere güzel değildi. Genç de değildi. Hem birçok serüvenlerin kirini üzerinde taşıyordu.

Belki de onu heyecanlandıran veya kendine çeken böylesine kirli oluşu değil miydi?

«Bir dakika müsaade eder misin?»

Serbest tavırla piyanistin yanına gitti, ona doğru eğildi. Bir kere daha, çevresindekilerin dikkatini çekmek isteyen bir kadının otomatik gülüşünü takınmıştı. Yolda rastlayıp ellerine iki üç kuruş sadaka verdiği dilencilerin bile hayranlıklarım esirgemelerini üzüntüyle karşılayan bir insana benziyordu.

Gözleri neşeyle kıvılcımlanmış, memnun geri geliyordu. Bu defa biraz haklıydı, çünkü güzelliği etkisini gösterebilmişti.

Piyanoyu çalan parmaklar birden ahengi değiştirdi, şimdi pembe ışıklı salonun havasından yaydan, o küçük barın otomatik plak makinesinde duydukları parçaydı. O, bunu dudakları yarı aralık, sigarasının dumanım yukarıya doğru üfleyerek dinliyordu.

Melodi son erer ermez, sinirli bir hareket yaptı, sonra çantasını, çakmağını

ve eldivenlerini topladı, emretti:

«Hesabı ver. Çıkalım.»

Erkek ceplerini araştırırken yanına yaklaştı:

«Çok bahşış bırakıyorsun,» dedi. «Burada kırk sent yeter.»

Sadece bu sözde bile, erkeği benimseme, sessiz sedasız, tartışmasız bir sahip oluş vardı. Adam sesini bile çıkarmadı. Vestiyere gelince, kadın yine mırıldandı:

«Yirmibeş sent yeter.»

Nihayet sokağa çıktıklarında:

«Taksiye binmeye değmez,» dedi.

Nereye gitmek için taksiye binmeye değmezdi? Erkeğin hep onunla beraber kalacağından o kadar emin miydi? Lotus'daki odayı bırakmadığını bile bilmiyordu, ama erkek onun böyle düşündüğünü anlıyordu.

«İstersen metroya binelim?»

Kadın hiç değilse onun fikrini alıyordu. Adam:

«Şimdi değil. Biraz yürümeyi tercih ederim.»

Dün geceki gibi 5 inci caddenin basındaydılar. Erkek daha şimdiden aynı hareketleri yeniden yaşamak için sabırsızlanıyordu. Kadınlı birlikte yürümek, aynı sokak köşelerinden kıvrılmak belki de son viskilerim içtikleri o garip bara girmek istiyordu.

Kadının yorgun olduğunu, yüksek ökçelerle yürümekte zorluk çektiğini biliyordu. Biraz işkence çektirmekle ondan öç aldığını düşünmek hoşuna gitmiyor değildi. Hem kadının itiraz edip etmeyeceğini merak ediyordu.

Bir çeşit deney yapar gibiydi.

«Sen nasıl istersen!» dedi kadın.

Konuşmaya başlayacaklar mıydı? Bundan çok çekiniyordu. Herhalde ikisi de hayatlarını anlatmamaya başlayacaklardı. Ne kendi hayatını anlatmakta, ne de Kay'ın hayatını öğrenmekte hiç acelesi yoktu. Hele, kim olduğunu söylemekten çok korkuyordu. Herhangi bir adam gibi kabul edilmek, herhangi bir adammış gibi sevilmek, farkında olmadan ona bir acı veriyordu.

Dün gece adını söylediği zaman kadın oralı bile olmamıştı. Belki adını iyice duymamıştı. Ya da sabahın üçünde Manhattan'da rastladığı bu adamla, Paris duvarlarını kaplayan afişlerdeki harfler arasında bir yakınlık olabileceğini aklına bile getirmemişti.

Bir Macar lokantasının önünden geçtikleri sırada kadın sordu:

«Budapeşte'yi bilir misin?»

Cevabını beklemiyordu bile. Adam, evet dediyse de kadının sözlerine aldırış bile etmediğini gördü. Nihayet kendinden bahsedebilmek fırsatının çıktığını kendi kendine kuruyordu. Ama kadın hep kendinden bahsediyordu.

«Ne muhteşem bir şehirdir? Kendimi en çok mutlu hissettiğim yer galiba orasıydı.»

Erkek birden kaşlarını çattı, çünkü kadın on altı yaşından bahsetmeye başlamıştı. Yeni bir Enrico'nun orta yere dikileceğini seziyordu.

«Annemle beraber yalnız yaşıyorduk. Sana annemin bir resmini göstermeliyim. Gördüğün kadınların en güzeliydi.»

Adam kendi kendine, kadının bu şekilde konuşmasının sebebi benim konuşmama engel olmak için mi? diye düşündü. Kendi hakkında kimbilir nasıl bir fikir besliyordu. Tamamiyle yanlış bir fikirdi bu. Buna rağmen en küçük bir direnç göstermeden koluna asılı durmakta devam ediyordu.

«Annem büyük bir piyanistti. Herhalde adını duymuşsundur. Çünkü bütün dünya başşehirlerinde çaldı.

Miller... Edna Miller. Genç kızken taşıdığım, şimdi de kocamdan boşandıktan sonra da kullandığım ad bu.

Annem sanatım düşünerek yeniden evlenmek istememişti. Buna şaşarsın değil mi?»

«Ben mi? şaşmam.»

Adam kendisi de büyük bir sanatçı olduğu için böyle şeye hiç şaşmayacağını söylemek istiyordu. Ama buna rağmen o evlenmişti, zaten böyle olmasına sebep de...

Adam gözlerini bir an kapadı. Açtığı zaman, kendini uzaktan seyreden bir yabancıнын görebileceği haliyle buldu. Beşinci caddenin bir kaldırımını üzerinde, kolunda hiç tanımadığı ve birlikte nereye gittiklerini bilmeden dolaştığı bir kadınla öylece dikilmiş duruyordu.

Kadın alındı:

«Seni sıkıyor muyum?» dedi.

«Hayır. Tam tersine...»

«Genç kızlık serüvenlerimi bilmek hoşuna gider miydi?»

Adam ne yapacağını şaşırdı, susmasını mı, yoksa anlatmaya devam

etmesini mi istemeliydi? Bilmiyordu ne yapacağım. Bütün bildiği, bütün duyduğu, kadın konuşurken sessiz bir acının, bir çeşit bunalmanın göğsünün sol tarafından onu sıkıştırdığı idi.

Nedendi bu? Bilmiyordu. Kadının hayata dün gecedan itibaren başlamasını mı isterdi? Belki. Bunun bir önemi yoktu. Artık hiçbir şeyin önemi yoktu. Çünkü birden olaylara karşı direnmemek kararını vermiş bulunuyordu. Kay'ı dinliyordu. Yürüyordu yanında. Sonsuzluğa kadar uzanıp giden uzun bir çizgi halindeki lambaların aydınlık karpuzlarına bakıyordu. İçinde çiftler görülen taksiler gürültüsüz akıp geçiyorlardı.

İçine bir ok gibi saplanan kendine eş bulmak isteğini o da duymamış mıydı? Kay gibi, daima koluna aşılabilir bir kadına sahip olmayı?

«şuraya bir dakika girelim, olur mu?»

Bu defa onu içeri soktuğu yer bir bar değildi, bir eczaneydi. Kadın birden ona gülümsedi. Onun niye gülümsediğini anlamıştı. Adam kadının da kendi gibi mahrem hayatlarının yeni bir devreye girdiğini düşünmekte olduğunu anladı, Kay buradan kendisi için gerekli bazı tuvalet eşyaları alacaktı.

Parayı erkeğin ödemesine ses çıkarmadı, erkek de satıcının «madam» kelimesini kullandığını işitince bir mutluluk duydu.

Kadın:

«şimdi,» diye karar verdi. «Eve dönebiliriz.»

Adam ona takılmaktan kendini alamadı, sonra buna hemen pişman oldu:

«Son bir viski içmeden mi?»

Kay, büyük bir ciddiyetle:

«Viski içmeden,» dedi. «Bu akşam kendimi on altı yaşında bir genç kız gibi hissediyorum. Bu seni fazla sıkıyor ya?»

Oteldeki gece bekçisi onları tanıdı. Lotus'un mor renkli bayağı ışıklarına kavuşmak, bir kapının üstündeki bu harfleri okumak insana nasıl bir sevinç verebilirdi? Yoksul ve perişan bir adam tarafından eski müşteriler gibi karşılanmakta nasıl bir mutluluk bulabilirdi? Bir otel odasının tekdüze atmosferine kavuşmak, bir yatakta, iki hazırlanmış yastığı görmek inşam mutlu kılabilir miydi?

«Pardösünü çıkar da, biraz otur, olur mu?»

Adamakıllı duygulanmıştı, kadına işaret etti, kadın da biraz duygulanmıştı galiba. Bunu pek bilemiyordu.

Bazı anlar ondan nefret ediyor, şimdiki gibi bazı anlarda da başını kadının

omzuna dayayarak hıçkıra hıçkıra ağlamak isteğini duyuyordu.

Adam da yorgunluktan bitmişti, ama birden rahatlamış gibiydi. Dudaklarında çok hafif bir gülümsemeyle onu bekliyordu, kadın bu gülümsemeyi farkettil. Anlamını sezdi, hemen onu kucakladı. Bu, sabahtan beri ilk öpüşmeleri idi, ne dün geceki ihtiras oburluğu, ne de umutsuzluktan ileri gelmiş benzeyen o hararet vardı.

Dudaklarını yavaş yavaş onunkilere yaklaştırarak, bir an dokunup dokunmamakta tereddüt etti, sonra dudaklarını şefkatle uzatarak çok hafifçe öptü.

Adam gözlerini kapadı, yeniden açtığı zaman kadının gözlerini kapamış olduğunu gördü, içinden bir minnet hissi duydu.

«Şimdi bırak beni,» dedi Kay adama.

Elektrikleri söndürdü, sehpa üzerindeki ipekli abajurun küçük lambasını yaktı. Sonra, yarısını dün gece içtikleri viski şişesini dolaptan çıkardı.

Açıklamak gereğini duydu:

«Bu aynı şey değil.»

Erkek zaten anlamıştı. Kadın iki bardağı acele etmeden, suyla alkolü bir ev sahibesine yakışır ciddiyetle ölçerek doldurdu. Bardağı elinin yetiştirebileceği yere koydu, geçerken alnına hafif bir öpücük kondurdu.

«Rahat mısın?»

Kendisi de alışkın bir hareketle ayağından pabuçlarını fırlattı, küçücük bir kız haliyle kendini bir koltuğa attı.

Sonra kendisinin de tanıyamadığı bir sesle içini çekti.

«Ben çok rahatım.»

Aralarındaki uzaklık ancak bir metreydi, ama ikisi de şu anda bu mesafeyi ne zaman aşmaya kalkışacaklarını bilmiyorlardı. Gözleri yarı aralık birbirlerine bakıyorlar, karşılıklı olarak gözlerinde çok tatlı ve huzur verici bir ışık bularak aynı derecede mutluluk duyuyorlardı.

Acaba kadın hemen şu anda mı başlayacaktı konuşmaya?

Dudaklarını araladı, ama konuşmak için değil. Bir şarkı söylüyordu, demin dinledikleri, artık onların malı haline gelen şarkıyı mırıldanıyordu hafif hafif.

Ve bu halkın diline düşmüş nakarat, şu anda öyle bir biçim alıyordu ki, adam göğsünde bir sıcaklık duyuyordu, gözlerinde yaşlar birikiyordu.

Kadın da bunu biliyordu. Kadın her şeyi biliyordu. Kadın şarkısıyla, acı,

biraz kısık sesiyle onu ele geçirdiğini biliyor, ikisinin arasındaki bu zevki ustaca uzatıyor ve dünyanın geri kalan bölümünden kendilerini ayırabilmenin yolunu buluyordu. Şarkısını bitirip sustuğunda, odanın içinde sokağın gürültüsünden başka bir şeyin duyulmadığı bir sessizlik oldu.

Şaşkın şaşkın bu sesleri dinlediler. Sonra kadın ilk defakinden daha da tatlı bir sesle, sanki kaderi ürkütmekten korkuyormuşçasına şu sözleri tekrarladı:

«Rahat mısın?» Kadının bundan sonraki sözlerini adam duydu mu, yoksa bu sesler kendi içinde mi titreştiler?

«Ben hayatında filan hiç bir zaman kendimi bu kadar iyi hissetmedim.»

III.

Tuhaf bir duyguydu bu. Kadın anlatıyordu. O duygulanıyordu. Ama bir an bile bu sözlere kendini kaptırmıyordu. Olaylara karşı açık görüşünü koruyordu. İçinden:

«Yalan söylüyor,» diyordu.

Kadının yalan söylediğine inanmıştı bir kere. Belki bütün anlattıkları baştan başa uydurma değildi, ama hepsi yalan da olabilirdi. Hiç değilse, başka şişirmeler, büyültmeler veya ihmallerle onları süslüyordu.

İki defa, üç defa, içkiyi yenilemişti. Adam aldırmıyordu artık. Şu anın onun olduğunu, onu sürdüren gücün viskiden geldiğini kabul ediyor, başka gecelerde başka erkeklerin yanında da kendisini coşturmak için içtiğini ve onlara da bu soğuk sesiyle bitip tükenmez bir şeyler anlatıp durduğunu hayal ediyordu.

İnanılır bir içtenlikle onlara da aynı şeyleri anlatmıyor muydu?

En şaşırtıcı olan, adama bütün bunların vız geldiği, etkilemediğiydi. Bu yüzden kadına bir düşmanlık duymuyordu.

Kadın şimdi kocasından bahsediyordu. Bu adam Kont Larski adlı bir Macar'dı. Evlendiği zaman on dokuz yaşında olduğunu söylüyordu. Daha şimdiden bir yalanını, yahut yarım bir yalanını yakalamıştı, çünkü kocasıyla evlendiği zaman bakire olduğunu söylemiş, kocasının o geceki beceriksizlikleri üzerinde uzun uzun durmuştu, ama az önce onyediyedi yaşında başından bir serüven geçtiğini söylediğini unutmuştu.

Adama ıstırap veren bu yalanlar değil, geçmişteki olayların kendileri,

onların canlanan, hele kadının ayrıntılarıyla çizerek canlandırdığı hayalleriydi. Bir şeyden dolayı ona kızılıorsa, o da bu meydan okurcasına bir utanmazlıkla erkeğin önünde kendini kirletmesiydi.

Bu çeşit konuşmalara sürükleyen yoksa içki miydi? Onu soğukkanlılıkla incelediği anları da oluyordu.

Bu kadın sabahın saat altısının kadını. Yatmaya bir türlü karar veremeyip içindeki ihtirasın kıskırtmasını uzatmak için boyuna içki içen, sigara tüttüren, uzun uzun konuşan, sonunda sinirleri daha çoğuna dayanamayıp erkeğin kucağına düşen kadınlardan...

Buna rağmen bırakıp gitmiyordu. Gitmek gibi bir zaafa kendini kaptırmıyordu. Berrak görüşlülüğü arttıkça Kay'ın kendisi için gerekli bir varlık olduğunu anlıyor, bir aldırışsızlığa bırakıyordu kendini.

En doğru söz buydu. Aldırmıyordu hiçbir şeye. Bu kararı ne zaman aldığı açıkça bilemiyordu, ama bundan sonra ne öğrenirse öğrensin kendi kendiyile savaşmamak kararını vermişti.

Ama kadın niye susmuyordu artık? O zaman her şey öylesine kolay olacaktı ki. Onu kollarıyla saracaktı.

Kulağına fısıldayacaktı:

«Bütün bunların hiçbir önemi yok, madem ki biz yeniden hayata başlıyoruz!»

Hayata sıfır noktasından yeniden başlamak, iki hayata birden... İki hayata da sıfır noktasından...

Arada bir sözünü kesiyordu:

«Beni dinlemiyorsun.»

«Dinliyorum.»

«Beni dinliyorsun, ama aynı zamanda başka şey düşünüyorsun.»

Onu, kendini, her şeyi düşünüyordu. Hem kendiydi, ve hem de kendini seyreden bir yabancıydı. Onu seviyor, hem de acımasız bir yargıç tavrıyla onu inceliyordu.

Kadın anlatıyordu:

«İki yıl Berlin'de yaşadık, kocam Macaristan elçiliğinde ataşeydi. Orada, Swansee'de göl kıyısında kızım doğmuştu. Kızımın adı Michele'dir, Michele adını sever misin?»

Cevabını bile beklemiyordu:

«Zavallı Michele. Şimdi Budapeşte'nin birkaç kilometre ötesinde muazzam şatosunda tek başına oturan halalarından birinin yanında yaşıyor, Larski'nin bir kız kardeşinin evinde...»

Erkek geniş romantik şatoları sevmezdi, bu da belki yalan, belki doğrudu. Kendi kendine soruyordu:

«Bu hikâyeyi şimdiye kadar kaç erkeğe anlattı kim bilir?»

Birden erkek yüzünü ekşitiyordu. Kadın bunu hemen farkediyordu:

«Hayatımı anlatmam seni sıkıyor mu?»

«Yok canım.».

Herhalde bu da, kadının parmağının ucundaki son sigaranın bitişini sabırsızlık ürperişleriyle bekleyişi gibi, gerekli bir şeydi. Mutluydu, ama gelecekte de mutlu olması için geçmişle olan bütün hesapları temizlemek gerekti.

«Kocam Paris'e birinci kâtip olarak tayin edildi, biz de Paris'teki elçilik binasına yerleşmek zorunda kaldık, çünkü elçinin karısı ölmüştü, kabul törenleri için de bir kadın gerekliydi...» Acaba kadın hangi anlarında yalan söylüyordu? O sosis yenen dükkânda ilk defa konuştukları zaman Paris'te Mirabeau Caddesi'nde Auteuil kilisesinin karşısında oturduklarım söylemişti. Macaristan elçiliği Mirabeau Caddesi'nde hiçbir zaman bulunmamıştı.

Kadın hikâyesinde devam ediyordu:

«Jean birinci sınıf erkeklerdendi, tanıdığım en zeki erkeklerden biri.»

Adam şimdi de kıskanmaya başlıyordu. Hem kadın yeniden bir ad daha kullanmıştı.

«Memleketinin derebeylerinden biridir. Sen Macaristan'ı bilmezsin.»

«Bilirim.»

Onu itirazını sigarasının külünü sabırsızlıkla yere silkerek geri itiyordu:

«Bilemezsin. Bunu bilemeyecek kadar Fransızsin sen. Ben ki Viyana'lıyım ve damarlarımda büyük annemden gelme Macar kanı var; böyleyken ben bile kolayca alışamadım o hayata. Onun için büyük bir derebeyidir derken bugünkü büyük arazi sahiplerini kastetmedim, orta çağın derebeylerini söylemek istedim.

Uşaklarını kırbaqladığını gözümle gördüm. Bir gün Kara Orman'da şoför, arabayı az kalsın deviriyordu, adamı bir yumrukta yere yıktı, yüzüne ökçesiyle tekmeler indirirken, bana çok rahat bir sesle şöyle diyordu:

Keşke tabancam yanımda olsaydı! Bu köylü parçası bizi öldürebilirdi.»

Combe bir türlü cesaret edip de:

«Sus artık, ne olursun?» diyemiyordu.

Bu gevezeliklerle ikisinden de birçok şeyler yok oluyor gibiydi. Kadın konuşmakla kaybediyordu, erkek ise dinlemekle...

«O sırada gebeydim, sertliğine ve kızgınlığına bir parça da sebep buydu. Öylesine kıskançtı ki, doğumdan bir ay önce, hiçbir erkeğin yanıma yaklaşmak bile istemeyeceği bir zamanda, sabahtan akşama kadar beni gözaltında bulunduruyordu. Tek başıma sokağa çıkmaya hakkım yoktu. Dairenin kapısını dışardan kilitliyordu.

Daha beterini de yapıyordu: Bütün ayakkabılarımla elbiselerimi alıyordu.»

Yanlış bir şey yaptığını nasıl anlamıyordu? Bu açıklamalarla her şeyi berbat ettiğini nasıl düşünemiyordu?

«Paris'te üç yıl yaşadık...»

Dün, altı yıl demişti. Öteki üç yılı yoksa başka bir erkekle mi geçirmişti?

«Geçen yıl ölen elçi, seksen dört yaşındaydı. Bizim en büyük devlet adamlarımızdan biriydi. Beni babaca bir sevgiyle seviyordu. Çünkü otuz yıl önce karısını kaybetmişti, çocuğu da yoktu.»

Adam içinden:

«Yalan söylüyorsun,» diye düşünüyordu.

Çünkü kadının anlattıkları imkânsız şeylerdi. Hiç değilse onun için imkânsızdı. Elçi doksan yaşında bile olsa, hatta daha da yaşlı bulunsa adamın hayranlığını üzerine çekmeden duramazdı o.

«Bazı akşamlar, kendisine kitap okumamı rica ederdi. Bu onun en son sevinçlerinden biriydi.»

Erkek birden doğrudan doğruya, aşağılık bir şekilde şunu sormak arzusunu zor tutabiliyordu:

«Ya elleri ne yapardı sana?»

Çünkü olup bitenleri gözüyle görmüş gibi biliyordu, bu ona acı veriyordu.

«Çabuk ol. Bütün torbanı boşalt!» diye düşünüyordu. «Artık aramızda bir daha bu pislikler söz konusu olmasın.»

«Bu yüzden, kocam sağlık durumumun Paris'te yaşamama elverişli olmadığını iddia ederek beni Nogent'te bir villâya yerleştirdi. Tabiatı günden güne bozuluyor, kıskançlığı gittikçe daha gaddarlaşıyordu. Sonunda bu hayata dayanacak gücü kendimde bulamadım ve ondan kaçtım.»

Yalnız başına mı? Haydi canım. Madem ki bu şekilde, kendi arzusuyla gitmişti, kızını terkettiğine nasıl inanabilirdi?

Adam içinden onu dövmekle, hem ondan hem de nefret ettiği kocasından öç almak istediğini duyarak öfkeyle yumruklarını sıkıyordu.

«Demek bundan sonra İsviçre'ye gittin?» dedi.

Bu cümledeki alayı az çok örtmeye muvaffak olmuştu.

Ama kadın yine de ne demek istediğini anladı. O da, kadının bunu anladığını hissetti. Çünkü cevap olarak fazla ayrıntılara girmeden, sanki bile bile onu üzme ister gibi şu sözleri söylemişti:

«Hemen değil. Daha önce bir yılımı Cote d'Azur'de ve İtalya'da geçirdim.»

Kiminle beraber olduğunu, yalnız yaşayıp yaşamadığını açıklamak istemiyor gibiydi.

Erkek ondan iğreniyordu. Kadının bileklerini bükerek ayaklarının dibine diz çöktürmeli, inleyerek kendisinden af dilemeye zorlamalıydı.

Koltuğuna gömülmüş bu kadının korkunç ölçüde saf görünüşü altında şu sözleri söylemesinde belli bir alay yok muydu?

«Görüyorsun ya. Sana bütün hayatımı anlattım.» Ya geriye kalan bölümü, o bütün anlatmadıkları, erkeğin bilmek istemediği şeyler? Kadın bütün bu gizli itiraflar içinde erkeğe maddi bir acı verenlerin, ihtiyar elçi tarafından ellenmesi, okşanması gibi şeyler olduğunu bilmiyor muydu?

Erkek mekanik bir hareketle ayağa kalktı.

«Artık uyuyalım,» dedi.

Ve beklediği cevabı aldı:

«Sigaramı bitirmeme müsaade eder misin?»

Ama erkek sigarayı elinden çekti, onu ayağının altında hem de halının üstünde ezdi.

«Gel yatalım.»

Kadının başını öte yana çevirirken gülümsediğini biliyordu. Zaferi kazananın kadın olduğunu biliyordu.

Erkeği bu hale getirmek için bütün o masalları bile bile anlatmıştı, istediğini de elde etmişti ya.

Adam:

«Ona bu akşam dokunmayacağım,» diye kendi kendine söz veriyordu.

«Böylece belki artık anlayacaktır.»

Neyi anlayacaktı? Bu anlamsız bir düşünceydi. Ama zaten ne varsa hepsi de anlamsız, birbirini tutmaz şeyler değil miydi?

Gelip geçen çiftleri çağırırçasına menekşe rengi ışıklan yanıp sönen Lotus Oteli'nin bir odasında ikisi baş başa ne yapıyorlardı?

Kadının soyunmasını seyrediyordu. Ama bu, onda hiçbir istek uyandırmıyordu. Evet, onun yanında istek duymadan durabilecek gücü vardı. Bir kere kadın güzel değildi, kendisinin sandığı gibi çekici de sayılmazdı.

Vücudunda hayatın kirini görmek mümkündü.

Ama birdenbire bunları daha çok düşünemedi; müthiş bir kızgınlıkla, her şeyi silmek, yok etmek kadını kendi malı yapmak hırsını duydu. Kudurmuş gibiydi, gözbebekleri dosdoğru bir noktaya dikilmiş, korkunççasına bir kötülük yapmak, acı çektirmek isteği ile kollarında sıkıyor, çeviriyor, eğip büküyor, kadındaki bütün o serüvenlerin hesabım görmek istercesine ihtirasla ona sahip oluyordu.

Kadın şaşkınlık içinde seyrediyordu, arzu şiddetini kaybedip yatışınca ağlamaya başladı. Bu ağlayış, duvarın ötesinden gelen Winnie'nin ağlayışına benzemiyordu, küçük bir çocuk gibi dili dolaşarak kekeliyordu:

«Canımı acıttın...»

Çok geçmeden bir çocuk gibi uykuya daldı. Hem bu gece dünkü gibi yüzünde kederli bir ifade okunmuyordu. Bu defaki sevişmeleri onu yatıştırmıştı. Dudakları azıcık şişmiş, iki kolu gevşekçe örtünün üstüne yayılmış, kızılımsı ve kıvırcık bir yığın olan saçları yastığın beyazlığında dağılmıştı.

Erkek uyuyamadı, uyumaya da çalışmadı. Zaten güneşin doğmasına bir şey kalmamıştı, güneşin soğuk ışıkları cama vurunca, adam perdenin ardına geçip alnını cama dayayarak biraz serinlemek istedi.

Çöp tenekelerinin adi bir gizlilik havası kattığı sokak bomboştı, tek bir insanın geçip döndüğü görülmüyordu. Karşıdaki binada, bu kat hizasındaki bir odada pencereye asılmış aynanın önünde bir adam.

Tıraş oluyordu, bir an boyunca bakışları karşılaştı.

Ne dedi bu bakışlar birbirine? İkisi de aşağı yukarı aynı yaşıydılar. Karşıkı adamın şişkin bir alnı, kalın kaşları, endişeli bir yüzü vardı. Onun da arkasında odanın içinde yatağa yatmış uyuyan bir kadın var mıydı acaba?

Adamın bu kadar erkenden kalkması işe gitmek üzere olduğunu gösteriyordu. Ne biçim bir işte çalışıyordu?

Hayatta üzerinde yürüdüğü yol nasıldı?

Combe'un artık yürüdüğü hiçbir yol yoktu. Hem de aylardan beri. Fakat daha önceki güne gelinceye kadar belirli bir yöne doğru ilerlemek için inatla uğraşıyordu.

Şu, serin Ekim sabahında bütün bağları kopmuş, yaşı elliye yaklaştığı halde ne bir aileye, ne bir işe, ne bir memlekete, ne de bir eve bağlı olmayan bir adamdı. İlişigi bulunan tek şey, bu kötü otelin bir odasında uyumakta olan şu yabancı kadındı.

Karşıkı evde bir lamba yanıyordu, bu ona kendi evinde yanık bıraktığı lambayı hatırlattı. Bu bir mazeret ya da bir bahane oldu.

Evine kadar gidip gelemez miydi? Kay'ın akşama kadar uyuyacağını anlıyordu. Gece masası üzerine küçük bir pusula bırakır, döneceğini yazardı.

Greenwich Village'deki eve gider, odasını toplardı. Belki de iyice bir temizlemek fırsatını bulurdu.

Kapısını kilitlediği banyoda giyinirken hayali şimdiden taşkın bir şekilde işliyordu. Odayı sadece temizlemekle kalmayacak, gidip çiçekler de alacaktı. Ayrıca yatak örtüsünün kurşuni rengini saklamak için ucuz cinsten, canlı renkte kreton bir örtü de alacaktı. Sonra J.K.C. ile Winnie'nin her haftaki yemeklerini getiren İtalyan lokantasına gidip soğuk bir yemek ısmarlayacaktı.

Bunlardan başka radyo idaresine de telefon etmeliydi, yarınki yayında bir rolü vardı. Dün telefon etmesi gerekliydi. Yorgunluğuna rağmen birden kendini soğukkanlı, sakin hissetmeye başladı. Tek başına yürümeyi, sabahın taze havasım içine çekmeyi, adımlarının caddede çınlayan sesini dinlemeyi düşünmek bile ona bir mutluluk veriyordu.

Kay uyuyordu. Alt dudağı hep öyle şişkindi. Onu seyretti, zoraki bir şekilde gülümsedi. Kadın, hayatında bir yer almıştı. Olsun. Şimdiden bu yerin önemini ölçmeye kalkışmasının yeri var mıydı?

Onu uyandırmaktan korkmasa alnına anlayışlı ve tatlı bir öpücük kondururdu.

Cep defterinden kopardığı bir sayfaya:

«Hemen geliyorum,» diye yazdı, sigara tabakasının üstüne koydu.

Bunu yaparken gülümsemekten kendini alamadı, çünkü kadının pusulayı görmemesi artık imkânsızdı!

Koridora çıkar çıkmaz piposunu doldurdu, yakmadan önce asansör düğmesine bastı.

Hayret. Gece bekçisi değildi asansörü işleten. Üniformalı genç kızlardan biriymi. Büronun önünden durmadan geçti, kaldırıma çıktı, açık havada soluk alarak göğsünü şişirdi. İçini çekercesine:

«Nihayet yalnızım,» diyecekti.

Geri dönüp dönmeyeceğine de pek o kadar güvenmiyordu.

Birkaç adım attı, durdu, yine biraz yürüdü.

Birden kendini endişeli hissetmeye başladı, sanki bir yerde önemli bir şey unutmuştu. Ve bu unuttuğu şeyin ne olduğunu bir türlü hatırlayamıyordu. Broadway köşesinde durakladı, sönük ışıklar ve gereğinden fazla enli kaldırımlar içine bir ürperti verdi.

Geri döndüğünde odayı boş bulursa ne yapardı?

Bu düşünce aklına gelir gelmez içinde öyle bir üzüntü; öyle bir perişanlık yarattı ki otelden çıkıp gitmeden ona yetişmek için geriye döndü.

Lotus'un eşiğine varınca hâlâ yanmakta olan piposunu tabanına vurarak boşalttı.

Az önce onu aşağı indirmiş genç kıza:

«Lütfen sekizinci kata,» diye seslendi.

Kay'ı yatakta uyur görünce odada değişen hiçbir şey bulunmadığını farkedinceye kadar endişesi dağılmadı.

Kadının onun gidişini ve geri dönüşünü görmediğini bilmiyordu. Bu an, onun için o kadar ince ve derin heyecan uyandıran bir andı; konuşmaya cesaret edemiyordu. Erkek soyunurken, yatağa girerken Kay hep uyuyormuş gibi görünüyordu.

Erkeğin vücuduna sarıldığı zaman da yine uykudaymış gibiydi.

Kadın gözlerini açmadı. Gözkapakları hafifçe aralandı, ama bebekleri görünmedi, ağırlığından dolayı bir türlü havalanamayan bir kuşun kanat çırpımlarına benziyordu.

Uzaktan gelir gibi ağır duyulan bir ses, şikâyet etmeyen, acısız, en küçük bir melankoli izi taşımayan şu sözleri mırıldanıyordu:

«Buradan uzaklaşmak istedin değil mi?»

Adam konuşmak istedi, beceremedi, zaten konuşmak her şeyi berbat etmek olacaktı. Neyse ki kadın daha da hafifleyen bir sesle devam etti:

«Ama elinden gelmedi.»

Yeniden uyumuştı. Belki de hiç uyanmamıştı ve cereyan eden dramı düşlerinin derinliği içinde sezmişti, anlamıştı.

Sonra ikisi de uyandıklarında kadın bu meseleye değinmedi bile.

En güzel saatlarıydı bu. Sanki buna benzer birçok sabahlar yaşamışlardı. Bu şekilde, bir yatakta yan yana, bir vücut gizliliği içinde ancak ikinci defa uyandıklarına inanmak imkânsız bir şeydi. Sanki öteden beri birbirlerinin sevgilisi imişler gibi geliyordu onlara.

«Banyoya önce ben gireyim mi?»

Sonra şaşırtıcı bir kehanetle:

«Niye piponu içmiyorsun?» dedi. «Rahatça içebilirsin. Macaristan'da pipo içen kadınlar çoktur.»

Sabah kendilerinde taptaze bir kişilik duyuyorlardı. Gözlerindeki sevinç çocukça bir saflıkla parlıyordu.

Hayatla bir oyun oynadıklarını bilmekten doğan bir şeydi bu.

«Şu Ronald'ın yüzünden eşyalarım bir daha kavuşamayacağımı düşündükçe fena oluyorum. Orada tıklım tıklım çamaşır ve elbise dolu iki sandığım var, bense şimdi çorap bile değiştiremiyorum.»

Kadın sevinç içindeydi. Sabah kalkar kalkmaz insanın kendini hafif hissetmesi, önceden hiçbir terslik belirtisi vermeyen bir günün eşiğinde bulması ve o günü özlenen ne varsa onlarla doldurabilmesinin mümkün olduğunu bilmesi, çok hoş bir şeydi!

O gün de güneş vardı, çok neşeli, çok pırıltılı bir güneş. Artık gitmeyi âdet haline getirdikleri o barlardan birinin önünde oturdular.

«Central Park'ta biraz dolaşmaya gitsek sıkılır mısın?»

Sabah sabah kıskançlığa başlamak istemiyordu, ama yine de kadın ne zaman bir şey teklif etse, herhangi bir yerden söz açsa, hemen şöyle sormak içinden geliyordu:

«Kiminle gitmiştin oraya?»

Central Park'a kiminle dolaşmaya gitmişti, orada hangi anıları bulmaya çalışıyordu?

Kadın bu sabah adamakıllı gençleşmişti. Belki de kendini genç hissettiği için, yan yana yürürlerken, şu tehlikeli soruyu sordu:

«Çok mu yaşlı görünüyorum? Ne dersin? Otuz iki yaşımdayım, yakında otuzüçe gireceğim.»

Kızının oniki yaşına girmiş olacağını hesapladı ve her zamankinden fazla bir dikkatle parkta oynayan kızları seyretmeye koyuldu.

Erkek de:

«Ben de kırkbir yaşındayım,» diye açıkladı.

«Ama daha tamamlamadım. Bir ay var.»

«Erkeklerin yaşı yoktur.»

Kendinden bahsetmenin zamanı artık gelmemiş miydi? Bunu hem istiyordu, hem de korkuyordu.

İkisinin de gerçeklerle yüz yüze gelmek zorunda kalacakları an ne olacaktı? Şimdiye kadar hayatın dışında kalabilmişlerdi, ama öyle bir an gelecekti ki ister istemez hayatın içine girmeleri gerekecekti.

Ne düşündüğünü kadın tahmin etmiş miydi acaba?

Daha önceki gibi takside, onun elini aradı, sanki «henüz bunun sırası değil,» demek ister gibi tatlı bir sertlikle sıktı.

Erkek, evine götürmeye karar vermişti, ama söylemeye cesaret edemiyordu.

Lotus'dan ayrıldıkları sırada adamın hesabı verdiğini görmüştü, ama hiçbir şey söylememişti.

Bu pek çok şey ifade edebilirdi. Sözgelişi bu gezintinin son gezintileri, hiç değilse kendilerinin gerçek dışı evrenlerinde yaptıkları son gezintileri olduğu...

Hafızalarında aydınlık bir anı bırakmak niyetiyle mi, onu koluna takarak Central Park'a gelmişti? Bunun için mi güzün ılık güneşinin son izleri altında dolaşmaya çıkmıştılar?

Kadın ciddiyetle küçük barın plak makinesinde dinledikleri o şarkıyı söylemeye başladı. Bu, artık onların şarkısı olmuştu. Bu şarkı ikisinde de aynı düşünceyi uyandırmış olmalıydı. Yaklaşan akşamın serinliği bastırıp, loş gölgeler sokak köşelerini kaplarken geri döndüler, sessiz bir anlaşmaya varmışçasına bir kere birbirlerine baktılar, sonra altıncı caddeye doğru ilerlediler.

Taksiye binmemişlerdi. Yürüyorlardı. Sanki yürümek alınlarının yazısıydı, ondan vazgeçmeye cesaret edemezlerdi ya da cesaret etmeleri imkân dışı bir şeydi. Tanıştıklarından beri geçen saatların çoğunda -tanışalı çok uzun zaman geçmiş gibi geliyordu-hep böyle kaldırımlar boyunca yürümüşler, görmedikleri insanlara sürtünerek dolaşmış durmuşlardı.

Durmak zorunda kalacakları bir an gelecekti, onlarsa bu anı mümkün

olduğu kadar geriye atmak için anlaşmış gibiydiler.

«Baksana...»

Kadının sevincini belli ettiği böyle masum anları vardı. Bu anlarda erkek, kaderin kendilerinden yana olduğuna inanıyordu. Küçük bir bara girdikleri sırada, gramofondaki plak onların şarkısını çalıyor ve bir gemici, iki dirseğini tezgâhın üstüne dayayıp, çenesini ellerine almış, gözlerini vahşi bir bakışla bir noktaya dikmiş öylece duruyordu.

Kay, erkeğin kolunu sıktı, içindeki hüznü yatıştırmak için onlar gibi aynı plağı seçmiş olan bu adama dostlukla baktı.

«Bana bir nikel ver,» diye fısıldadı.

Sonra o plağı, iki, üç defa yeniden çaldı. Gemici ona doğru döndü ve acı acı gülümsedi. Sonra içkisini bir dikişte bitirdi, kapının pervazına toslayarak, sendeleye sendeleye çıktı.

«Zavallıcık.»

Adam hemen bir kıskançlık duymadı, ama bu duyguyu yine de içinde yaşadı. Kadınla konuşmak isteği dayanılmayacak bir hal almıştı, bunun ihtiyacını duyuyor, ama cesaret edemiyordu.

Kadın ona anlatma fırsatını bile bile mi vermiyordu yoksa?

Kay yine içmeye başlamıştı, ama içtiği için ona kızmıyordu, ister istemez ona uyuyor, onunla beraber içmeye başlıyordu. Hem çok kederli, hem çok mutluydu. Hafif ışıklı barlarına bir göz atış ya da şarkının bir cümlesi bile gözlerini yaşartıyordu. Duyarlığı öylesine incelmişti.

Ne yaptılar bu akşam? Yine yürüdüler. Uzun zaman Broadway kalabalığına karıştılar, başka barlara girdiler.

Ama hiçbirinde kendi dost köşelerinin havasını bulamadılar. İçeri giriyor, içki getiriyorlardı. Kay, daima yeni bir sigara yakıyordu. Dirseğiyle onu dürtüyor, mırıldanıyordu:

«Bak.»

Gösterdiği ya hayallerine gömülmüş hüznü bir çift ya da tek başına kafayı çeken bir kadındı.

Sanki başkalarının ümitsiz durumlarını isteyerek arar gibiydi, kendini böyle bir umutsuzluk duygusundan kurtarmak için başkalarınıninkine dayanıyordu.

«Yürüyelim.» Bu kelimeyi söyler söylemez ikisi de gülümsüyorlardı. Bu kelimeyi o kadar çok, o kadar sık kullanmışlardı ki! Oysa gerçekte arkalarında

biraktıkları ancak iki gün ve iki geceden ibaretti.

«Bu sana tuhaf gelmiyor mu?»

Erkek tuhaf olan şeyin ne olduğunu sormak gereğini bile duymuyordu. İkisi de ayı şeyi düşünüyorlardı; birbirlerini tanımadıklarım, büyük bir şehirde mucizemsi bir rastlantıyla karşılaştıklarını... Şimdi de umutsuz bir coşkunlukla, daha şimdiden yalnız hayatlarının soğukluğunu hissediyorlarmış gibi birbirlerine daha yakından yapışıyorlardı.

«Şimdi... Daha sonra» diye düşünüyordu Combe.

42inci sokakta, küçük bir Çinli dükkânı, tabelâsında yazılı olduğu gibi küçük oyuncak kaplumbağalar satıyordu.

«Ne olur, bana da alsana!»

Bir tanesini karton kutuya koydular verdiler, kutuyu gülmekten kırılarak, ihtimamla taşıyor, hiç şüphesiz yaşadıkları aşkın tek tanığının bu olduğunu düşünüyordu.

«Dinle Kay...»

Parmağını erkeğin dudağına götürdü.

«Ama bunları anlatmam gerek...»

«Sus. Haydi gidip yemek yiyelim.»

Bu defa şehir içinde bilerek dolana dolana gidiyorlardı, çünkü kalabalık arasında kendilerini daha rahat, daha huzurlu hissediyorlardı.

Kadın yine ilk geceki gibi insanın sinirlerini bozan bir yavaşlıkla yiyordu, ama erkek hiç sinirlenmiyordu.

«Sana anlatacak daha o kadar çok şey var ki! Ne düşündüğünü, görüyorsun ki biliyorum. Ama öylesine yanılıyorsun ki sevgilim.»

Sabahın belki ikisiydi, belki daha da fazlaydı. Onlar hep yürüyor, daha önce iki defa geçip döndükleri beşinci caddeyi ters yönde bir kere daha geçiyorlardı.

«Beni nereye götürüyorsun?»

Kadın birden kesti:

«Hayır, sus.»

Erkek ne yapacağı, ne yapması gerektiğini bilemiyordu, içine kapanık, gözleri önünde, ilerliyordu. Kadın da onun bu susuşuna saygı duyarak ilk defa sesini çıkarmadan, yanmasında yürüyordu.

Bu sessiz ilerleyiş, zaman ilerledikçe bir tören yürüyüşü, bir nikâh

yürüyüşü halini almaya başlıyordu. Bunu ikisi de hissediyorlardı, birbirlerine daha çok sokuluyorlardı. İki sevgiliden çok, uzun zaman yalnız başlarına dolaşmış, nihayet beklenmedik bir anda beşeri bir yaratığın temasına kavuşmuş iki insan gibiydiler.

Artık onlar bir kadın ve bir erkek olmaktan çıkmışlardı. Birbirlerine ihtiyacı olan iki insandılar, iki yalnız insan.

Nihayet bacakları bitkin, Washington Square'in sessiz çevresinde kendilerini buldular. Combe kadının şaşkınlıkla, yola çıktıkları noktaya, tanıştıkları yer olan o sosis satan dükkâna bir gece önce ona gösterdiği Jessie'nin evinin önüne çıkıp çıkmayacaklarını tahmin etmeye uğraştığını anlıyordu.

Kederli kederli gülümsüyordu. Yapacağı işten dolayı korkuyordu, çok korkuyordu.

Daha birbirlerine aşklarını bildirmemişlerdi. Yoksa ikisi de bâtil bir inanışla bu kelimedenden çekiniyorlar mıydı? Yoksa bunu söylemekten utanıyorlar mıydı?

Combe, iki gece önce komşularının sevişirken çıkardıkları gürültüden kaçarak, asabı altüst olmuş bir durumda telâş içinde çıktığı kapıyı görüyordu.

Bugün çok ciddiye. Önemli bir iş görmenin şuuru içinde dimdik yürüyordu.

Bazan durup, geriye dönmek, Kay'la birlikte serserice hayatlarının düşsel dünyasına yeniden dalmak, ilanının menekşe renkli harfleri, tezgâhın ardındaki sefil kılıklı adam geliyordu. Geri dönmek çok kolay bir şeydi.

Bir kapının eşiğinde durdu:

«Gel!» dedi.

Kadın hiç çekinmedi. Sırma kaftanlı bir kilise kavasının, kilisenin iki kapısını ardına kadar açtığı ana benzer kesin bir an yaşadığını biliyordu.

Küçük avluya çekinmeden çevresine rahat ve şaşkınlığını belli etmeyen bir şekilde bakarak girdi.

Sesinin en hafif tonuyla:

«Çok eğlenceli bir şey bu,» diye söylenmeye çalıştı. Komşuymuşuz da bu kadar uzun zaman bir defa bile karşılaşmadık!»

Hale girdiler. Yan yana sıralanmış her birinin üzerinde bir elektrik düğmesi bulunan mektup kutuları vardı, çoğunun yanında bazı adlar okunuyordu.

Bunların içinde Combe'un ki yoktu, kadının bunu farkettiğini anladı.

«Gel,» dedi. «Burada asansör yok!»

«Zaten hepsi dört kat,» dedi kadın. Bu sözü de evi iyiden iyiye incelediğini belli ediyordu.

Birbirlerinin ardı sıra merdivenleri tırmanmaya başladılar. Kadın önden yürüyordu. Üçüncü katta durdu, adamı öne geçirdi.

Soldaki ilk kapı J.K.C.'ninkiydi. Ondan sonraki onunkiydi. Fakat kapıya varmadan önce, durup, uzunca bir zaman yanındaki kadına bakmak, sonra onu kollarına alıp, yavaşça uzun uzun dudaklarından öpmek gereğini duydu.

«Gel artık,» dedi.

Koridorun aydınlığı soluktu. Her şeyde yoksul bir koku vardı. Kapı pis bir renge boyalıydı, duvarlarda kirli parmak izleri görülüyordu. Ağır ağır cebinden anahtarını çıkardı. Gülmeye kendini zorlayarak:

«Evden son çıkışımda ışığı söndürmeyi unuttum. Sokağa çıkınca farkına vardım ama, tekrar yukarı çıkmaya üşendim.»

Kapıyı itti. İçi elbiseler, sandıklarla tıklım tıklım dolu küçücük sofa karşısına çıktı.

«Gir,»

Kadına bakamıyordu. Parmakları titriyordu.

Artık kadına başka bir şey söyleyemedi, onu içeri çekti, itti, ne yaptığını kendi de bilmiyordu, ama kadını evine alıyor, sıkıntıyla, utana utana ona hayatında bir yer veriyordu.

Yanan lambaların aydınlattığı oda onları esrarlı bir şekilde kabul ediyordu. Terkedilen bir şeyin yalnız pis bir şey olamayacağı, onun trajik bir hale gireceğini işte bu oda ona gösteriyordu.

Yastıkta çukurlaşmış bir baş izi bulunan bu dağınık döşek, uykusuzluk kokan bu buruşuk yatak örtüleri, bu pijama, bu terlikler, bu sandalyelerin üstüne atılmış elbiseler...

Ve masanın üzerinde, açık bir kitabın yanında duran soğuk yemekler, yalnız bir adamın acılı yemeği...

Combe bakışlarını çocukların resminden öteye çevirmişti. Karışık birtakım olaylardan başka bir şey görmüyordu. Bu lekeler boyuna karışıyor, dağılıyordu. Kendinden utanıyor, kimden ve niçin olduğunu bilmeksizin özür dilemek ihtiyacı duyuyordu.

Kay sigarasını ağır ağır küllükte ezdi. Kürk mantosunu, şapkasını çıkardı, açık kalan kapıyı örtmek için adamın arkasından geçti.

Sonra erkeğin elbiselerine hafifçe dokunarak:

«Pardösünü çıkar sevgilim,» dedi.

Adamın sırtından pardösüyü kendi eliyle çıkardı, portmantoya götürüp astı.

Ona çok tabii, çok aşına bir insan olarak yaklaşıyordu. Gizli, zor anlaşılır bir gülümseyişle gülüyordu.

Kollarını erkeğin boynuna doladı.

«Ben bütün bunları biliyordum,» dedi.

Birdenbire bir an içinde bırakıp kaçtığı hayatın kötülüğünü anladı. Kapının yanında, başı eğik, bir tek hareket yapmadan öylece dikilmiş duruyordu.

Kadına bakmak istemiyordu. Bakmadan da görebiliyordu. Şu anda onun da kendi hayatının yalnızlığını olanca yorgunluğuyla yaşadığını biliyordu.

Belki biraz şaşırmıştı, erkeğin içinde bulunduğu yalnızlığın kendi yalnızlığından çok daha kesin ve çaresiz olduğunu görmek onu şaşırtmış olmalıydı.

Kadının odanın içinde ilk gözüne çarpan şey iki çocuk fotoğrafı oldu. Bir kız bir oğlan çocuğunun fotoğrafları.

«Senin de...» diye mırıldandı.

Her şey çok yavaş, insanı mahvedecek kadar çok ağır akıp geçiyordu. Saniyeler saliselere bölünüyordu, bunca geçmişin, bunca geleceğin içinde var olduğu zamanın en küçücük parçaları bile yaşanıyordu.

IV.

Gece bir istasyonun bekleme salonunda ya da lastiği patladığı için yol kenarında kalmış bir otomobildeymişler gibi uyudular. Birbirlerinin kollarında sabahladılar. İlk defa olarak bu gece sevişmediler.

Kadın dua edercesine:

«Bu akşam yapmayalım,» diye mırıldanmıştı.

Adam, anlamıştı ya da anladığını sanmıştı. İkisi de biraz yaralanmış

gibiydiler, uzun bir yolculuktan sonra sürekli olarak duyulan o baş dönmesini duyuyorlardı.

Nihayet yollarının sonuna varabilmişler miydi? Odayı derleyip toplamadan hemen yatmışlardı. Nasıl uzun bir yolculuktan dönen kimse, ilk gecelerde hep o yalpalamayı, o sallantıyı duymaya devam ederse, onlar da hep yürüdüklerini, büyük şehrin içinde bitmez tükenmez şekilde boyuna yürüdüklerini sanıyorlardı.

İnsanların çoğunun uykudan kalktıkları saatta uyandılar. Combe uyandığı zaman Kay'ın kapıyı açmaya çalıştığını gördü. Belki de uyanmasına sebep olan, kilidin içinde dönen anahtarın sesiydi. İlk hareketi bir korku ve endişe kımıldayışı oldu. Ama hayır. Kadının kendi robdöşambrından birine bürünmüş sırtını, dağınık ipek gibi saçlarını seyretti.

«Ne arıyorsun orada?»

Kadın şaşırmıştı. Çok tabii bir hareketle yatağa doğru döndü. Gülümsemeye bile çalışmadan ona bakmasına sevindi.

«Sütü,» dedi. «Buraya sabahları süt bırakmıyorlar mı?»

«Ben hiç süt içmem.»

«Ya.»

Yanına gelmeden önce, ocağın üzerinde kaynayan suyun sesinin duyulduğu küçük mutfağa girdi.

«Kahve mi içersin, yoksa çay mı?»

İçine tek bir insanın girmediği bu odada, bildik bir sesin çınlayışım işitmek ona niye bir heyecan verdi? Bir dakika önce yanına gelip kendisini öpmediği için ona gücenmişti, ama şimdi böylesinin daha iyi olduğunu anlıyordu. Kadın odanın içinde dolaşıyor, dolapları açıyor, deniz mavisi ipek robdöşambrını ona getiriyordu.

«Bunu mu giymek istersin?»

Ayaklarına giydiği terliklerini sürükleye sürükleye odanın içinde geziniyordu.

«Sabahları ne yersin?»

Sakin ve rahatlamış bir insan haliyle cevap veriyordu:

«Belli olmaz. Çoğu zaman acıkınca aşağıdaki mezeciye inerim.»

«Bir kutu içinde çayla kahve buldum. Fransızlığını düşünerek kendiliğimden sana kahve pişirdim.»

«Gidip ben de ekmek ve tereyağı alayım.»

Erkek kendini gençleşmiş hissediyordu. Bu defaki evden çıkmak isteği, dün geceki gibi yüz metre öteye gidemeden tekrar geri döndüğü Lotus'dan kaışı gibi değildi.

Şimdi kendi evindeydi. Giyimine o kadar dikkatli olduğu halde, sabahın erken saatlarında Montmartre ve Montparnasse'da veya fakir mahallelerde görülen insanlar gibi tıraşı uzamış bir yüzle ve ayağında terliklerle sokağa çıkmaktan çekinmiyordu.

Bu sonbahar sabahının ilkbaharı andıran bir tadı vardı. Duşunu alırken bir şarkı tutturduğunu farkederek şaşırdı. Kay da içerde hem yatağı topluyor, hem de onun şarkısına katılıyordu.

Farkında olmadan sırtında taşıdığı, bilmeden iki büklüm yürüdüğü uzun yılların muazzam ağırlığını omuzlarından fırlatıp atmış gibiydi.

«Beni öpmüyor musun?»

Sokağa çıkmadan önce kadın ona dudaklarını uzatıyordu. Kapıya varınca, bir an durdu, sonra kapıyı açtı.

«Kay.»

Kadın deminki yerindeydi, onu seyrediyordu.

«Ne var?»

«Mutluyum.»

«Ben de, hadi git...»

Bu mutluluğun üzerinde fazla durmaya gelmezdi. Çok yeni bir şeydi bu. Sokak bile ona değişik geliyordu, az çok tanıdığı bir yer olsa bile şimdiye kadar görmediği yeni yanlarını keşfediyordu.

Mezeci; her sabah gazetesini okuyarak tek başına kahvaltısını yaptığı mezeci bile, değişik gibiydi. Şimdi bu dükkânı acımayla karışık bir sevinç içinde seyrediyordu.

Kaldırımın kenarında çalgısını çalan laternacıya duygulanarak baktı. New York'ta böyle bir şeyi ilk defa gördüğüne, hatta çocukluğundan beri ilk defa bir laternacı gördüğüne yemin edebilirdi.

İtalyan lokantacının da yeni müşterisiydi artık, hem tek kişilik değil, iki kişilik yemek ısmarlıyordu. Bir sürü ufak tefek yiyecek getirmesini söylüyordu, buzdolabının tıklım tıklım dolmasını istiyordu.

Ekmeği, tereyağı, sütü ve yumurtaları kendisinin taşıyacağını söyledi, geriye kalanlarını getirirlerdi.

Kapıdan çıkmak üzereyken fikir değiştirdi, döndü:

«Her sabah kapımın önüne bir şişe süt bırakın,» dedi.

Sokakta, başını kaldırıncamamın ardında Kay'ı gördü, elini ona doğru salladı. Kay onu merdiven başında karşıladı, elindeki paketlerin bir kısmını aldı.

«Tuh!» dedi. «Bir şey unuttum.»

«Ne unuttun?»

«Çiçekleri. Daha dün sabah odaya çiçek koymayı düşünmüştüm.»

«Böyle daha iyi değil mi?»

«Neden?»

«Çünkü...»

Kadın söyleyeceği kelimeleri araştırıyordu, hem çok ciddi, hem çok sevinçliydi, bu sabah ikisinde de görülen o utangaçlık halini yaşıyordu.

«Çünkü bu oda bu haliyle pek o kadar yeni değilmiş gibi, anlıyor musun? Sanki öteden beri içinde hep böyle yaşamışız...»

Kendini heyecana kaptırmamak için sözünü hemen değiştirdi:

«Pencereden neye bakıyordum biliyor musun? Tam karşıda ihtiyar bir musevi terzi var. Hiç farkına vardın mı?»

Belli belirsiz bir şekilde karşıki binada büyük bir masanın başında bağdaş kurmuş yaşı bir adamın, günler boyunca bir şeyler diktiğini hatırlıyordu. Uzun, pis bir sakalı, kirden ya da kumaşlara sürtünmekten kararmış parmakları vardı.

«Viyana'da annemle birlikte yaşadığım sıralarda... Annemin büyük bir piyanist, hem de çok tanınmış bir piyanist olduğunu söylemiştim değil mi? Bu, doğru... Ama, daha önceleri annem de çok sıkıntılı günler geçirdi. Ben küçükken çok fakirdik, bir tek odanın içinde yaşıyorduk. Hem bizim odamız bundan daha da biğımsizdi, çünkü ne mutfağı vardı, ne de buzdolabı, ne banyosu... Suyu bile yoktu, bütün kiracılar gibi biz de bir koridorun ucunda bulunan bir musluğun başına gidip elimizi yıkamak zorundaydık... Kışları bilsen öyle bir soğuk olurdu ki... Ha ne diyordum? Ah, evet... Gripe yakalanıp okula gitmediğim zamanlar, günlerimi hep pencerede geçirirdim. Evimizin tam karşısında ihtiyar bir terzi vardı, şu karşıdakine öyle benziyordu ki? Demin neredeyse onu görüyorum sandım...»

Erkek yavaşça:

«Belki de odur,» dedi.

«Aptal. Yaşasa şimdi hiç değilse yüz yaşında olacaktı... Ne tuhaf bir rastlantı değil mi, ne dersin? Bu küçük olay bütün gün boyunca yetecek bir neşe verdi içime.»

«Böyle bir şeye ihtiyacın var mıydı?»

«Yok... Ama şimdi kendimi küçük bir kız gibi hissediyorum. Hatta seninle eğlenmek bile istiyorum. Küçükken bilsen ne kadar alaycıydım.»

«Gülünç bir şey yaptım mı ben?»

«Bir soru sormama izin verir misin?»

«Dinliyorum.»

«Elbise dolabında nasıl oluyor da sekiz tane robdöşambr birden bulunuyor? Bunu sana sormam belki hiç doğru değildi... Ama bu öyle akıl almaz bir şey ki! Bir insanın tam sekiz robdöşambrı olsun da böyle bir yerde otursun, değil mi?»

«Ama bunun cevabı çok kolay, ben oyuncuyum.»

Niye bu kelimeleri söylerken kadına bakmıyor, bir utanma duyuyordu? Bu sabah ikisinin de bitip tükenmez nezaketi vardı. Üstüne hiçbir şey konmamış masanın önünde, karşiki sakallı ihtiyar tersinin dikiş diktiği pencereye doğru oturmuş konuşuyordu.

İnsan kalabalığının desteği olmadan bir şarkıdan ya da bir bardak viskiden kuvvet almadan ilk defa tam anlamıyla karşı karşıya geçmiş, birbirlerini seyreliyorlardı.

Kadın, dudaklarına henüz ruj sürmemişti. Bu hali yüzüne yeni bir anlam veriyor, endişeli, mahcup, ama daha tatlı, cana yakın bir hava kazandırıyordu. Değişme o kadar göze çarpıcıydı ki, bu başka Kay'a sigara içmek hiç yakışmıyordu.

«Bunu öğrenmek seni düş kırıklığına mı uğrattı?»

«Oyuncu olduğunu mu? Niye hayal kırıklığına uğratsın?»

Ama kadın biraz hüzünlüydü. En acısı erkek, ikisi arasında tek kelime konuşmadan nasıl anlaştıklarını anlıyordu.

Erkek oyuncu olduğuna göre, Greenwich Village'da oturduğuna göre...
Erkek:

«Senin sandığından çok daha karışık bu işler,» diye içini çekti.

«Bir şey sanmıyorum ki sevgilim.»

«Paris'te, ben çok ünlüydüm, hatta şehrin en tanınmış adamlarından

biriydim diyebilirim.»

«İtiraf edeyim ki söylediğin adı ben daha önce hiç duymamıştım. Zaten adım bir defa söyledin, ilk tanıştığımız gece hatırlıyor musun? Çok dalgındım, adını bir kere daha tekrarlamamı rica etmeye sıkıldım.»

«François Combe. Madeleine, Michodiere, Gymnase tiyatrolarında oynadım. Bütün Avrupa'da, Güney Amerika'da turnelere çıktım. Birçok filimlerin de yıldızıyım. Daha sekiz ay önce bana çok önemli bir kontrat teklif ediyorlardı.»

Adamı üzmemek için kadın en küçük bir acıma gösterisinde bulunmaktan kaçmıyordu.

«Senin sandığın gibi değil,» diye adam hemen ilâve etti. «İstediğim zaman Paris'e dönerim ve tiyatro dünyasında yerimi alabilirim.» Kadın yeniden fincana kahve doldurdu. Bu hareketi öyle tabii yapmıştı ki, adam durdu, ona baktı. Çünkü hareketlerindeki, kendilerinin de farkına varmadan bulunan bu mahremiyette hemen hemen mucizeye benzeyen bir özellik vardı.

«Hem çok basit, hem çok budalaca bir şey. Sana kısaca anlatayım. Zaten Paris'te herkes bunu biliyor, gazetelerde günlerce dedikodusu yapıldı. Karım da bir oyuncuydu, büyük bir oyuncu, Marie Clairos.»

«Adını duydum.»

Kay bu sözü söylediğine pişman oldu, ama bir kere ağzından çıkmıştı. Adam, karısının tiyatro dünyasındaki adım bildiği halde kendi adını hiç duymamış olmasına acaba dikkat etmiş miydi?

«Benden daha genç değildir. O da kırkı geçti. Onyediy yıl önce evlenmiştik. Oğlum nerdeyse onaltı yaşına basacak.»

Başka birinden söz eder gibi aldırışsız konuşuyordu. Çok tabii bir sesle hikâyeyi anlatıyordu. Duvarı süsleyen iki fotoğraftan birine baktı. Sonra ayağa kalktı, odanın içinde dolaşmaya başladı.

«Geçen kış karım benden ayrılacağını ve konservatuvardan çıkıp *Comedie Française*'e¹ yeni girmiş genç bir oyuncuyla yaşamak istediğini bana bildirdi. Delikanlı yirmibir yaşında... Saint Cloud'daki evimizde bir gece -Bu evi ben yaptırmıştım, eskiden beri evleri çok severim. Burjuva zevklerim vardır- Tiyatrodan yeni dönmüştüm. Yanıma geldi. Kütüphanede, verdiği kararı sessizlikle, tam bir tatlılıkla, hatta şefkatle ve acımayla anlatırken, öteki adam da sokakta takside karımı alıp götürmek için beklemekteydi. İtiraf ederim ki...»

Durdu, sonra devam etti:

«İtiraf ederim, o kadar şaşırmıştım, o kadar sersemlemiştim ki biraz düşünmesini rica ettim. Şimdi verdiğim cevabın gülünçlüğünü tam olarak hatırlamıyorum. Dedim ki ona:

«Haydi git yat, yavrum. Bundan yarın bahsederiz, sen biraz dinlendikten sonra.»

O zaman karım şu açıklamayı yaptı:

«Bu iş hemen şimdi hallolacak François. Ben gidiyorum. Anlamıyor musun yoksa?»

Neyi anlayacaktım? Yarına beklemeyecek kadar öylesine acele bir şey miydi bu? Gerçekten onu anlamadım.

Ama şimdi olsa anlardım sanırım. Kendimi kızgınlığa kaptırdım. Ağzıma gelen hakaretleri savurdum.

Karım sükûnetini kaybetmeden, biraz ana şefkatine yaklaşır bir tatlılıkla sözlerini tekrarladı:

«Ne kadar yazık François, bunu anlayamaman ne kadar yazık.»

Sessizlik çevrelerini hafif ve incecik bir tül halinde sarıverdi. Öyle ki bu sessizlikte ne sıkıcılık, ne de azap veren bir şey vardı. Combe bazı rollerde piposunu nasıl yakıyorsa öyle bir jestle yaktı.

«Bilmem onu sahnede ya da beyaz perdede hiç gördün mü? Hâlâ genç kız rolleri oynar, hem de gülünç bir duruma hiç düşmez. Çok tatlı, çok yumuşak, biraz hüznünlü bir yüzü vardır, gölgeleri masum masum bakar.

Hani yaralanmış bir karaca kendini yaralayan insana hem tatlı hem düşmanlık dolu bir şaşkınlıkla nasıl bakarsa tıpkı öyle. Bu onun oynadığı rollerden biridir, hayatta da öyledir, o gece de öyleydi. Olan bitenden bütün gazeteler bahsettiler, kimi kapalı, kimi apaçık bir şekilde. Delikanlı Comedie Française'den ayrılıp Bulvar tiyatrosuna geçti, onun oynadığı piyeste rol aldı. Tiyatro anlaşmayı bozduğu için ona karşı dava açtı.»

«Ya çocukların?»

«Oğlum İngiltere'de okuyor. Eton'da. İki yıldan beri orada. Bu olay bir şey değiştirmesin istedim. Kızım annesinin yanında, şimdi yazlıkta Potiers yakınında bir yerde. Ben de Paris'te kalabilirdim. İki ay da kaldım zaten.»

«Onu seviyor muydun?»

Ne dediğini anlayamamış gibi ona baktı. İlk oluyordu bu. Birdenbire kelimeler onun için hiçbir anlam taşımaz hale girmişlerdi.

«Önemli bir filmin başrolünü teklif ediyorlardı, ama karımın da o filmde

rolü vardı. Sevgilisine de bu filmde bir rol vereceği muhakkaktı. Bizim mesleğimizde ayrılmış da olsa bir karıkoca boyuna birbirine rastlar, bu kaçınılmaz bir şeydir. İşte bir örnek: Saint Cloud'da oturduğumuza ve akşamları otomobille döndüğümüze göre *Champs Elysees*'deki Fouquet'de² sık sık karşılaştığımız oluyordu...

«Biliyorum orasını.»

«Birçok oyuncular gibi bende oyundan önce asla yemek yemem, hafif kahvaltı yapar, bir çorba içerim.

Fouquet'de bir köşem vardı. Benim ne istediğimi önceden bilip hazırlarlardı masamı, işte. Benden ayrıldığıının ertesi günü değilse de, birkaç gün sonra karımı orada gördüm, tabii tek başına gelmemiştii. Beni görünce o kadar basit, o kadar tabii bir tavırla yanıma geldi, elini bana uzattı ki sanki ikimiz, hatta üçümüz bir komedinin bir sahnesini oynuyor gibiydik.

«İyi geceler François,» dedi.

Sevgilisi de biraz sinirli bir hareketle, elini uzattı, kekeleye kekeleye:

«İyi geceler Bay Combe!» dedi.

Kendilerini masama davet etmemi bekliyorlardı. Anlıyordum bunu. Yemeğimi getirmişlerdi. Şimdiki gibi gözümün önünde. Çevremizde bizi seyreden aralarında iki üç gazeteci de bulunan kırk elli kişi vardı. İşte o akşam ağızımdan çıkan sözlerin önemini düşünmeksizin:

«Yakında galiba Paris'ten ayrılacağım,» dedim.

«Nereye gidiyorsun?»

«Hollywood'dan bir kontrat teklif ediyorlar. Şimdi Paris'te beni tutan hiçbir şey olmadığına göre.»

Pişkinlik mi? Anlayışsızlık mı? Hayır. Sanırım, o hiçbir zaman pişkin olmamıştı. Kendisine söylediğim sözlere inanmıştı. Dört yıl önce Hollywood'dan gelen bir teklifi bir yandan onu düşünerek -çünkü onu davet etmiyorlardı- bir yandan da çocukları bırakıp gidilecek kadar büyük olmadıkları için reddetmiştim, bunu biliyordu.

Bana:

«Senin hesabına çok sevindim François. Hayatını yoluna koyacağına zaten güvenim vardı,» dedi.

İşte böyle. O ana kadar onları masama davet etmemiştim, hemen oturmalarını rica ettim. Bilmiyorum niye yaptım bunu.

«Ne içersiniz?»

«Bir şey içmediğimi bilirsın. Bir meyve suyu.»

«Ya siz?»

Budala oğlan da aynı şeyi getirtmek zorunda olduğunu sanıyordu. Kendine hâkim olması için gerekli bir alkollü içkiyi istemeye cesaret edemiyordu.

«İki meyve suyu, garson.»

Onlarla birlikte hafif yemeğimi yemeğe başladım.

Karım çantasından pudra kutusunu çıkarırken:

«Pierrot'dan haber aldığın var mı?» diye sordu.

Pierrot, oğlumuza aramızda taktığımız addı.

«Üç gün önce mektup aldım. Orada hayatından pek memnunmuş.»

«Çok güzel.»

İşte böyle Kay... Niye kadın şimdi, özellikle şu anda ona şu soruyu sormak gerektiğini duydu:

«Beni Catherine! diye çağırmak ister miydin?»

Önünden geçerken kadının parmaklarının ucunu tuttu, sıktı.

«İşte böyle Catherine, masamda oturdukları sürece karım o genç budalaya küçük bakışlar fırlatıyordu.

Sanki şöyle demek istiyor gibiydi: «Görüyorsun ya ne kadar basit bir şey bu. Korkacak ne vardı sanki.»

«Onu hâlâ seviyorsun değil mi?»

Alnı kırıışmıştı, odanın içinde iki defa dolaştı, İki defa pencere önünde durup karşiki musevi terziye baktı, sonra kadının yanına geldi bir an durdu, sanki sahnedeymiş ve önemli bir söz söyleyecekmiş gibi yüzünü, gözlerini ışığa doğru çevirdi:

«Hayır,» dedi.

Heyecanlanmak istemiyordu. Heyecanlanmış değildi. Hele Kay'ın kendisi hakkında yanlış bir kanaate varmasını hiç istemiyordu. Hemen çabuk çabuk, biraz kesik bir sesle konuşmaya koyuldu:

«Fransa'dan ayrıldım. Amerika'ya geldim. Bizim en büyük oyun yazarlarımızdan biri bana şöyle demişti:

«Hollywood'da sana daima yer var. Senin gibi bir adam kendisine kontrat teklif etmelerini beklemez. Git oraya Untel'i gör, Untel'e benim tarafımdan de ki:»

Dediğini yerine getirdim. Beni büyük bir nezaketle karşıladılar, ama hiçbir

iş teklif etmediler.

«Sizin için uygun bir rol bulunan filmi çevirmeye karar verirsek hemen haber göndeririz.»

Ya da:

«Yeni çevireceğimiz filmlerin programını birkaç aya kadar düzenleyeceğiz,» diyorlardı.

«Bütün hikâye bu kadar Kay. Böyle anlamsız bir serüven işte.»

«Bana Catherine demeni rica etmiştim.»

«Affet. Yavaş yavaş alışırım. Hollywood'da yakından tanıdığım birkaç Fransız oyuncu vardı. Bana karşı çok iyi davrandılar, dostluk gösterdiler. Hepsi ellerinden gelen yardımı yapmaya çalıştılar. Ama ben onların hareketli hayatlarının içine düşmüş faydasız bir yükten başka bir şey olamadım. Onları daha fazla rahatsız ederek üzmemek istemedim. New York'a gelmeyi tercih ettim. Hem zaten California'daki kadar burada da kontrat elde etmek mümkündür. Önce Park Avenue'deki büyük otellerden birinde kaldım. Sonra daha mütevazı bir otele geçtim. Oradan da bu odaya. Çok yalnızdım... İşte bütün hikâye bu kadar.. Çok yalnızdım. İşte niye bu kadar çok robdöşambrım, bu kadar çok elbisem, bu kadar çok ayakkabım olduğunu artık biliyorsun.»

Alnını cama dayamıştı. Sesi sonuna kadar dayanamamış, titremeye başlamıştı. Kadının yaklaşacağını, gürültüsüzce yanına geleceğini biliyordu. Omuzları kadının ellerinin dokunmasını bekliyordu, kımıldamıyordu, porselenden kocaman piposunu tüttüren musevi terziyi seyretmeye devam ediyordu.

Bir ses kulaklarına fısıldadı:

«Hâlâ kendini mutsuz hissediyor musun?»

Birden kendini topladı. Gözlerinde öfke ışıkları saçarak geriye donuverdi:

«Budala, hâlâ anlamadın mı?» dedi.

Bunu kadının anlaması gerekirdi. Bu, onun için çok önemliydi. Başlıca var olma sorunuydu. O da bunu anlamazsa yeryüzünde...

Daima işi en kolay tarafına götürmek, hemen bir kadına bağlamak... Kay da böyle düşünüyordu...

Odanın içinde sinirli sinirli dolaşıyordu. Kadına öyle kızgındı ki yüzüne bile bakmıyordu.

«Önemli olanın o olmadığını nasıl anlamıyorsun? Önemli o değildi, benim... Ben... Ben.»

Ben derken ulur gibi bağıırıyordu.

«Ben sadece, ben... Yalnız olan ben. Kendimi çırılçıplak duyan ben. Bu odanın içinde yalnız yaşayan, evet altı ay boyunca yalnız başına yaşayan ben.. Bunu anlayamıyorsan. Sen, sen...»

Nerdeyse bağııracaktı:

«Sen burada bulunmaya lâıyk değılsin.»

Tam zamanında durdu. Öfke içinde suratını asmış, kendini saçma bir asabiyete kaptırmış küçük bir çocuk gibi birdenbire sustu.

Kay'ın ne düşündüğünü, yüzündeki ifadeyi merak ediyor, ama ona bakmamak için bakışlarını inatla başka tarafa çeviriyor, elleri cebinde duvardaki bir lekeyi seyrediyordu.

Niye kendisine yardım etmiyordu? Kadının ilk adımı atmasının zamanı gelmemiş miydi? Bütün bu olup biten şeyleri anlamsız bir duyarlığa bağılıyor, yaşadığı dramı herhangi bir adamın boynuz takması cinsinden bir şey olarak mı kabul ediyordu?

Bu yüzden ona kızgındı. Bu yüzden ondan nefret ediyordu. Küçüklüğünde annesi bir sinsilik düşündüğü zaman başını sol omzuna doğru eğdiğini söylerdi.

Bir gözüyle kadına baktı. Onun hem ağlayıp, hem gülmeye çalıştığını gördü. İki damla gözyaşının izleri görülen yüzünde, sevinçle üzüntünün birbirine karışmış ve ne tavır takınacağı şaşırmış bir ifade okudu.

«Gel buraya François.»

Şu anda erkeği küçük adıyla çağırmanın çok tehlikeli bir iş olduğunu anlayacak kadar zekiydi. Demek kendine bu kadar çok güveniyordu?

«Gel buraya.»

İnatçı, şımarık bir çocukla konuşur gibiydi.

«Gelsene.»

Ve erkek sanki istemeye istemeye gidiyormuş gibi ona boyun eğdi.

Yeri süpüren robdöşambriyle, ayağındaki kocaman erkek terlikleri, boyasız yüzü, hâlâ gecenin dağınıklığını muhafaza eden saçlarıyla kadın oldukça komik bir görünüşteydi.

Erkek ona tek gözüyle bakıyordu. Kolay kolay bozmamaya çalıştığı gücenikliğini sürdürmek istiyordu.

O zaman, kadın dudaklarını erkeğin kulağına yaklaştırmış bulunmasa, duyulamayacak kadar çok hafif bir sesle, şu cümleyi fısıldadı:

«Sen benim kadar yalnız değildin.»

Erkeğin hâlâ kendisine karşı koymak istediğini mi hissetmişti? Yine de kendine güveniyordu. Hayatta yalnızlıklarının birbirlerinden vazgeçebilmelerine engel olacağından emindi.

«Benim de sana bir şeyler söylemem gerek.»

Konuşması fısıltı halindeydi. Güpegündüz, aydınlık içinde bir odada, sağır edici bir müzik sesi olmadan, hiçbir dış yardım bulunmadan bir sesin fısıltı halinde çıkması insana tuhaf geliyordu. Ardında sessiz ve pis bir ihtiyar musevinin görüldüğü pencerenin önünde duyulan bir fısıltı...

«Seni üzeceğimi biliyorum, çünkü kıskanıyorsun. Ve ben de senin kıskançlığından çok hoşlanıyorum. Yine de sana söylemem gerekiyor. Bana rastladığın zaman...»

Kadın «evvelki gün» diye kesin bir tarih anmadı. Bu erkeğin çok hoşuna gitti, çünkü bu kadar kısa zamandan beri birbirlerini tanıdıklarını hatırlamak istemiyordu.

Kadın:

«Bana rastladığın zaman...» Sesini daha da hafifletti, öyle ki, itirafının kendi içinden titreyerek yayıldığını duydu:

«O kadar yalnız, çaresizcesine yalnızdım ki, düştüğüm inişten yeniden tırmanamayacağıma kendimi inandırmıştım. Kim olursa olsun, ilk karşıma çıkan erkeğin peşinden gitmeye karar vermiştim.»

Durdu:

«Seni seviyorum François,» dedi.

Bunu bir kere söyledi. Bir daha istese de tekrarlayamazdı. Çünkü birbirlerine öylesine sıkı sıkı sarılmışlardı ki konuşması imkânsızdı. Vücutlarının içinde de ne varsa aynı şekilde birbirine sımsıkı sarılmıştı. Boğazları, göğüsleri, belki de kalpleri şu anda durmuş işlemiyordu. Artık bundan sonra ne konuşabilirlerdi? Ne yapabilirlerdi? Hiçbir şey. Hatta sevişemezlerdi bile. Çünkü bu anın bütün güzelliğini bozmuş olurlardı.

Erkek böyle bir şiddetli coşkunluktan sonra içine düşecekleri kaçınılmaz boşluktan çekinerek kucaklaşmayı bozamıyordu, ilk ayrılan kadın oldu. Gülümsüyordu.

«Karşıya bak,» dedi.

İlâve etti:

«Bak, bizi gördü.»

Tam o sırada pencereden giren ince bir güneş ışığı duvarda akisler yapıyor, çocuklardan birinin resminin yanına kadar uzanıyordu.

«Şimdi François, sokağa çıkman gerekiyor.»

Sokak güneş içindeydi. Bütün şehir güneş içindeydi... Kadın erkeğin gerçek hayata dönmesinin gerektiğini hissediyordu. Gerçek hayata dönmek hem onun için, hem de kendileri için kaçınılmaz bir şeydi.

«Başka türlü giyineceksin. Evet. Giyeceğin elbiseyi ben seçeceğim.»

Kadının yaptığı itiraftan sonra ona o kadar çok anlatacak şeyi vardı ki! Niye konuşmasına fırsat vermiyor?

Kay odanın içinde, sanki kendi evindeymiş gibi gidip geliyordu. İçinden bir şarkı mırıldanacak kadar mutluydu. Söylediği kendi şarkılarıydı. Bu şarkıyı daha önce duymadığı ciddi, derin ve hafif bir sesle söylüyordu. Böylece bu beylik hava şu anda yaşamış oldukları bütün bir serüvenin özü, anlamı haline giriyordu.

Kadın elbise dolabında bir şeyler araştırıyordu. Bir yandan da kendi kendine konuşuyordu:

«Hayır, Bay. Bugün gri giymeyeceksiniz. Hayır bej de değil. Zaten bej sandığınız kadar size gitmiyor. Beje yakışabilecek kadar ne öyle fazla esmer, ne öyle koyu sarışınısınız.»

Birden gülerek:

«Gözlerinin rengi gerçekten neydi senin? Hiç dikkatle bakmadığıma inanır mısın? Gözlerini biliyorum tabii.

Düşüncelerine göre renk değiştiriyor. Demin yanıma öyle kendini kaybetmiş bir insan haliyle yaklaştığın zaman gözlerin koyu kurşuni rengindeydi. Yolcuları hasta eden fırtınalı bir denize benziyordu. Aşman gereken küçücük yolu kendiliğinden geçip geçemeyeceğini ya da kendim gibi seni de kurtarmam gerekip gerekmeyeceğini düşünüyordum.»

Sözünü değiştirdi:

«Hayır, François. Lütfen söz dinleyin Bay. İşte! Deniz mavisi... Deniz mavisi bir elbisenin sana çok yakışacağına eminim.»

Adamın içinden orada kalmak geçiyor ve aynı anda ona karşı koymak cesaretini kendinde bulamıyordu.

Niye bir kere daha aynı şeyi düşündü?

«Güzel bile değil.»

Onu sevdiğini söylemek fırsatım kaçırdığı için kendine kızıyordu.

Yoksa onu sevdiğine emin değil miydi? Ona ihtiyacı vardı. Onu kaybetmekten, yeniden korkunç yalnızlığa dönmekten müthiş bir şekilde korkuyordu. Demin kadının anlattığı itiraflara gelince. Bunun için ona karşı sonsuz bir minnet duyuyordu, ama bu yüzden ona gücenmekten de vazgeçmiyordu. Şöyle düşünüyordu:

«Onun ilk karşılaşacağı adam benden başkası da olabilirdi.»

Hatırını kırmamak için kendini onun ellerine bırakıyor, elbiselerini bir çocuk gibi giydirmesine müsaade ediyordu.

Ciddi sözlerden hoşlanmadığını, aralarında böyle konuşmaların geçmemesini dilediğini biliyordu.

Şimdi onun rol oynadığını, bunun, insanın içinden sevmek gelmeyince oynanması zor bir rol, kadın rolü olduğunu biliyordu.

«Bahse girerim ki Bay bu elbiseyle kravat takarsanız. Kravatın daha da Fransızvari olması için küçük benekli mavi kravat olması gerek.»

Bu kadar yanılmazlıkla konuştuğumu görünce insan nasıl gülümsemeden durabilir? Adam kendini onun ellerine bıraktığı için biraz da kızıyordu. Gülünç düşmekten korkuyordu.

«Ceketin üst cebine beyaz bir mendil, değil mi? Mağaza mankenlerine benzememek için biraz buruşmuş olmalı, mendillerin nerede olduğunu söyler misin bana?»

Budalaca bir şeydi bu. Saçma bir şeydi. İkisi de gülüyor, sanki bir komedi oynuyorlardı. Gözlerinden yaşlar geliyordu, kendilerini duygululuğa kaptırmamak için bu yaşları birbirinden saklıyorlardı.

«Eminim sen bugün gidip bazı kimseleri göreceksin. Değil mi? Yalan söyleme. Onları gidip görmeni istiyorum.»

Adam:

«Radyoda...» diye başladı.

«Öyleyse, radyoya gideceksin. İstedığın saatta dönersin, beni yine burada bulursun.» Kadın onun korku içinde olduğunu biliyordu. Bunu öylesine duyuyordu ki, söz vermekle yetinmiyor, ayrıca iki eliyle kolunu da sıkıyordu.

«Haydi François, *hinaus*.»

Anadiliyle onu uğurluyordu.

«Şimdi gidin artık Bay. Ve dönünce muhteşem bir ziyafetle karşılaşacağınızı hiç ummayın.»

İkisi de aynı anda Fouquet'yi düşündüler, ama ikisi de düşüncelerini açığa

vurmadılar.

«Pardösünü giy. şunu... Siyah bir şapka al. Yok, al muhakkak.

Onu kapıya doğru itti. Kadın henüz tuvaletini yapmamıştı.

Bir an önce yalnız kalmak için sabırsızlanıyordu, erkek bunun farkındaydı, kadının kendisine güceniklik mi, yoksa minnet mi duyduğunu anlamıyordu.

Kapıyı ardından kapatmadan önce:

«Sana iki, üç saat müsaade,» dedi.

Fakat kapıyı tekrar açmak zorunda kaldı, bu defa erkek karşısındaki kadının biraz soluk, sıkılmış bir durumda durduğunu gördü.

«François.»

Erkek indiği iki üç basamağı yeniden çıktı.

«Beni mazur gör böyle söylediğim için. Yemek alabilmem için birkaç dolar bırakabilir misin?»

Adam bunu düşünememişti. Kıpırmızı oldu. Öyle beklenmedik bir şeydi ki bu. Koridorda, merdivenin sahanlığında, yeşil boyayla J.K.C. harflerinin yazılmış olduğu kapının tam karşısında durmuştu.

Hayatında hiçbir zaman bu kadar beceriksiz davrandığım hatırlamıyordu. Cüzdanını arıyor, içinden paralar çıkarıyor, şaşkınlık içindeymiş gibi bir izlenim uyanmamasına çalışıyordu. Böyle bir şeyi düşünmüyordu bile, ama bu hareketleri sonunda yüzü daha çok kızarıyor, ona bir, iki ve beş dolarlıklardan birkaçını uzatıyordu. Ne kadar verdiğini sanki bilmek istemiyormuş gibi davranıyordu. «Senden özür dilerim.»

Bunu biliyordu. Bildiği için de bir şey boğazını sıkıyordu. Kadınla beraber odaya girmek, kendisini alabildiğine heyecanına bırakmak isterdi. Cesaret edemiyordu. Çünkü aralarında şu para konusu vardı şimdi.

«Bir çift çorap almama da müsaade eder misin?»

Bu sözleri bile bile söylediğini, ona güven vermek, onu erkeği olarak kabul etmek istediğini anlar gibi oldu.

«Bunu düşünemediğim için özür dilerim.»

«Biliyor musun, belki de valizlerime yeniden kavuşuyorum...»

Hep gülümsüyordu. Bütün bu sözlerin gülümseyerek söylenmesi hem de bu sabah elde ettiği o apayrı gülümseyişle söylenmesi akıl almaz bir şeydi.

«Korkma fazla masraf etmem.»

Kadına baktı. Boyasız, durgun, üzerindeki erkek robdöşambırı, ayağındaki

her an takılmaya hazır terliklerle nasıl görüldüğüne hiç aldırmaz bir hali vardı. Erkek ondan iki basamak aşağıdaydı. O iki basamağı çıktı, koridorda kendilerine ait olmayan bir yerde, yabancı kapıların önünde o günün ilk gerçek öpüşü, belki de aşklarının ilk öpüşü ile öpüştüler. Bu öpüşmenin ne çok şeyi ifade ettiğini bildikleri için sevgiyle, yavaşça öpüşmelerini mümkün olduğu kadar uzatmak gerektiğini sanıyorlar, bir türlü birbirinden ayrılamıyorlardı.

Dudaklarının ayrılması için bir kapının kapanması gerekti.

O zaman kadın hafifçe:

«Haydi git,» dedi.

Adam kendini yepyeni bir insan gibi duyarak merdivenlerden indi.

V.

İki yıldan beri New York'ta yaşayan Fransız tiyatro yazarı Laugier ona bazı radyo temsillerinde roller temin etmişti. Broadway'de oynanan bir piyeste de bir Fransız rolünü de oynamıştı, ama ilkin Boston'da denenen piyes ancak üç hafta afişte kalabilmişti.

Bu sabah, içinde hiçbir üzüntü yoktu. Washington Square'e kadar yürüdü, oradan otobüse binip beşinci caddeyi baştan başa geçti. Etrafı seyretmek için keyfinden otobüsün üst katma çıktı, içinde hep evden çıkarken duyduğu mutluluk vardı.

Caddede aydınlık içindeki büyük binaların taşları, yaldızlı kurşuni renkteydi. Bazan göze şeffafmış gibi görünüyorlardı. Tepedeki gök, duru bir mavilikteydi. Dini resimlerdeki ermişlerin başları üstünde uçuşan bulutlara benzer küçük bulut yığınları görülüyordu.

Radyo yayın merkezi 66ıncı sokaktaydı. Otobüsten indiğinde kendini mutlu sanmaktaydı hâlâ ama yine de belirsiz bir endişe, bir densizlik ya da önsezi denilen bir şey duymaktaydı.

Neyin önsezisiydi bu? Evine geri döndüğünde belki de Kay'ı bulamayacağını düşündü. Omuzlarını silkti. Birkaç dakika erken geldiğinden, tablolar satılan bir dükkânın vitrinini seyreliyordu. Omuz silkisini camdan

gördü.

Niye Greenwich Village'den uzaklaştıkça içinde her şey kararmaya başlıyordu? Binaya girdi, asansörlerden birine bindi, onikinci kata çıktı, tanıdığı koridorlardan geçti. Uçta, içinde kadınlı erkekli bir düzine memurun çalıştığı bol aydınlık geniş bir salon vardı. Küçük bölmelerden birinde çiçek bozuğu temsil yayınları müdürü oturuyordu.

Adı Hourvitch'di Bu, birden dikkatini çekti, çünkü adamın Macar olduğunu hatırladı, artık yakından ve uzaktan Kay'ı ilgilendiren her şeyle meşgul oluyordu.

«Telefonunuzu dün bekledim, neyse zarar yok. Otursanıza, çarşambaya oynayacak mısınız? Zaten şimdi dostunuz Laugier'yi de bekliyorum, neredeyse gelir. Galiba onun son piyesini yayınlayacağız.»

Sırtındaki elbiseyi Kay seçmiş, onu hemen hemen o giydirmiş, kravatını bağlamıştı, yarım saat önceydi, iki insanı bir daha ayrılmaz bağlarla bağlayan anlardan birini yaşadığını sanmıştı, ama daha şimdiden bütün bunlar sanki hiç olmamış şeyler gibi geliyordu.

Hourvitch telefonda konuşurken o bakışlarını bembeyaz odanın içinde gezdiriyordu, bakışı kara çerçeveli bir duvar saatına takılmaktan kurtulamıyordu. Hayalinde Kay'ın yüzünü canlandırmaya çalışıyor ama bir türlü beceremiyordu.

Yine, bu yüzden de ona kızıyordu. Onu sokakta, ilk geceki haliyle alnına eğilmiş küçük siyah şapkası, rujunun lekelediği sigarası, omuzlarına düşmüş kürkü ile gözünün önüne getirebiliyordu, ama silkiniyor, onu başka türlü hatırlayamıyordu.

Herhalde sabırsızlığı, sinirliliği göze batacak gibi olmalıydı ki, Macar, kulağı telefonda iken onunla konuşmak zorunda kaldı.

«Aceleniz mi var? Laugier'yi beklemeyecek misiniz?»

Evet, onu bekleyecekti. Ama içinde bir şey tersine çevrilmişti. Bütün güveni, soğukkanlılığı kaybolmuştu.

Bunun nasıl, ne zaman olduğunu söyleyemezdi. O kadar yeni bir şey olan yaşama sevinci, keyfince sokaklarda dolaşmak isteği birden yok olmuştu.

Şimdi sahte bir ilgisizlik takınarak kendi kendini aldatıyordu. Telefonda konuşan adam aracı yerine koydu.

«Macar olduğunuza göre Kont Larski'yi tanırırsınız elbet?»

«Elçi olanı mı?»

«Galiba. Evet, herhalde şimdi elçi olmuştur.»

«Benim bildiğim adamsa dediğiniz, birinci sınıf bir insandır. Şimdi

Meksika'da elçi. Uzun zaman Paris'te birinci kâtiplik yaptı, ben oradayken tanımıştım kendisini. Çünkü biliyorsunuz ya, sekiz yıl Gaumont'un yanında çalışmıştım. Karısını da çok iyi hatırlıyorum, bir jigolo ile kaçmıştı...»

Bunu bekliyordu. Utanç duyuyordu. Zaten onun istediği, aradığı, zorla ağzından kopartmaya çalıştığı sözler, bu sözlerdi. Birden sözü kesmek gereğini duydu.

«Yeter bu kadarı.»

Öteki devam ediyordu:

«Kadının ne olduğunu bilmiyorum. Bir kere ona Cannes'da rastladım, asistan olarak bir film çeviriyordum.

Sonra onu bir kere de galiba uzaktan New York'ta gördüm sanıyorum...»

Gülümseyerek ekledi:

«Bilirsiniz insanlar zaten sonunda hep New York'ta buluşurlar. Ya yüksekte, ya alçakta!... Sanırım o kadın da epey aşağılara düştü... Temsile gelince, size şunu söylemek istiyordum...»

Combe onu nasıl dinleyebilirdi artık? Buraya geldiğine, lafı uzattığına nasıl pişmandı! Sanki bir şeyleri kirletmiş gibiydi. İşin tuhafı, bu anda bile, yine kadına kızıyordu.

Niye kızdığını kendi de bilmiyordu, belki de kadının kendisine hiç yalan söylemeye kalkışmamasına kızıyordu.

Elçilik birinci kâtibinin karısı olduğunu söylediği zaman buna gerçekten inanmış mıydı? Bilmiyordu şimdi.

Öfke içindeydi. Kendi kendine ümitsizcesine «Birazdan eve döndüğüm zaman onu bulamayacağım. Âdeti hep böyle hareket etmek değil mi?» diyordu.

Karşılaşacağı boşluk duygusu öylesine tahammül, edilmez bir şeydi ki, maddi bir acı veriyor, göğsünde bir ağrı yaratıyordu. Hemen bir taksiye atlamak, doğruca Greenwich Village'a koşmak içinden geliyordu, o anda, alay eder gibi düşünüyordu:

Ne münasebet! Evde olacak tabii. Karşılaştığımız gece benimle ya da kim olursa olsun herhangi biriyle gitmeye karar verdiğini itiraf etmemiş miydi?

Neşeli bir ses ona hitap etti:

«Nasılsın dostum?»

Hemen gülümsedi. Bu mekanik gülüşüyle bir budalaya benzemiş olmalıydı, çünkü yaklaşıp elini sıkın

Laugier endişelendi:

«İşler yolunda değil mi?»

«Yo, iyi. Neden sordun?»

Laugier hayat sorunlarını fazla karıştırmazdı, karıştırsa bile kendi ölçüsüne göre yapardı. Yaşını hiç söylemezdi, ama hiç değilse ellibeş yaşında olmalıydı. Hiç evlenmemişti. Yirmi yirmibeş yaşında güzel kadınlarla çevrili olarak yaşıyor, onları boyuna değiştiriyordu. Durmadan beyaz toplarla oynayan bir hokkabaz gibiydi, bu toplardan bir tanesini elinde devamlı olarak tutmuyor, hiçbir aman görülür bir iz bırakmıyor, bekârlık hayatım bozabilecek işlere girişmiyordu.

Nezaketini, telefonda dostlarını yemeğe davet ederken şu soruyu sormaya kadar götürüyordu:

«Yalnız mısınız? Benim yanımda genç bir kadın bulunacak, ondan bir kız arkadaşım da beraber getirmesini rica edeceğim.»

Kay acaba hâlâ odada mıydı? Hiç değilse bir anlığına hayalini eksiksiz bir şekilde kafasının içinde görebilseydi? İnatla uğraşıyor, ama beceremiyordu. Bu hal onu bâtil düşüncelere sürüklüyor, şöyle düşünüyordu:

«Demek artık evde değil.»

Sonra yanında Laugier'nin bulunmasından, onun çocukça hallerinden cesaret alıp bu düşüncelerini geri itiyor:

Tabii ki evdedir. Bu akşam da bana oynamak üzere yeni bir komedi bulacaktır.

Kadının yalan söylediği belliydi. Daha önce de birçok defa yalan söylemişti. Sonra yalan söylediğini itiraf etmemiş miydi? Niçin yine yalan söylemeye devam etmesin? Onun yalan söylemediği bir anı olup olmadığına inanabilir miydi artık? Her şeyden şüphe ediyordu, hatta terzi masalından, koridorun ucundaki musluktan,

Viyana'dan, kendisine yaklaşmasını sağlayan ne varsa hepsinden...

«Rengin sararmış azizim. Gel benimle bir sandviç ye. Hadi canım. Seni götürüyorum. Hourvitch'le zaten ancak üç dakika konuşacağım.»

İki adamın iş üzerinde konuştukları sürece o hem karısını, hem de Kay'ı düşünüyordu. Niçin?

HerhaldeMacar'ın söylediği şu sözden dolayı:

«Kadın bir jigolo ile beraber, kaçmıştı.»

Karısı hakkında da aynı şeyi söylüyorlardı elbet. Kendisi için hepsi birdi. Sabah karısını artık sevmediğini söylerken de samimiydi. İstirap çekmesinin ve perişanlığının sebebi karısı değildi. Bunun sebepleri çok daha karışıktı.

Kay bunu anlayamıyordu. Hem niye anlasındı? Yalnızlığının dayanılmaz hal aldığı bir gece rasgele karşılaştığı bir erkeği yücelere çıkartması gerekmezdi herhalde! Hem zaten kadın da kendi yönünden sadece bir erkek, herhangi bir erkek ya da bir yatak aramıyor muydu?

Kadının o gece aradığı her şeyden önce bir yataktı, uzanıp yatacak bir yerdi.

«Gidiyor muyuz dostum?»

Sakin, kendini zorlayan bir gülüşle hemen yerinden kalktı.

«Hourvitch, senatör rolü için onu unutmazsın tabii.»

Herhalde ikinci derecede bir roldü bu. Yine de Laugier elinden gelen dostluğu gösteriyordu. Paris'le olsa durumları tamamiyle ters olurdu. Mesela yedi yıl önce kendini kaybedecek derecede sarhoş Laugier, Fouquet'de sabahın saat üçünde şu sözlerle yalvarmıştı:

«Anlıyorsun değil mi canım? Altın gibi bir rol... Taşrada ve yabancı ülkelerdekileri hesaba katmaksızın kesin şekilde üçyüz temsil garanti... Ama Dük rolünü senin oynaman şart, yoksa her şey bozulur... Piyes mahvolur... Hadisene... Sana konusunu anlatırım. Metni oku. Hallet şu işi... Madeleine'in müdürüne piyesi sen götürür ve oynayacağını söylersen iş halledildi demektir... Sana yarın akşam altıda telefon ederim. Bayan, benim piyesimi oynamalı değil mi, Bayan?»

Çünkü karısı o gece yanındaydı. Müsveddeyi dostça bir gülümsemeyele karısının eline tutuşturmuştu, sonra ertesi gün de ona bir kutuda çikolata göndermişti.

«İniyor musun?»

İnecekti. Dostunun arkasında silik bir insan gibi duruyor, asansör bekliyordu.

«Baksana canım, New York böyle işte... Günü gelince sen de...

Ondan rica edercesine:

«Sus ne olur. Sus, yalvarırım» diyeceği geliyordu. Çünkü söyleyeceği şeyi biliyordu. Daha önce çok duymuştu bunları. Artık New York'u falan düşündüğü yoktu, yahut da daha sonra düşünecekti.

Önemli olan, şimdi evinde, odasında bir kadının bulunmasıydı. Hakkında hemen hemen hiçbir şey bilmediği bir kadın. Ona şimdiye kadar kimseye bakmadığı bir şekilde en soğuk, en aydınlık, en zalim bir bakışla bakabildiği bir kadın. Zaman zaman iğrendiği, yine de ondan bir türlü vazgeçemeyeceğine inandığı bir kadın...

«Hourvitch hoş bir insan. Memleketin yabancısı olduğu belli bir tip. Billancourt'daki stüdyoları süpürerek işe atladığını unutamamış, düzelmesi gereken bazı yönleri var. Bunun dışında, iyi bir dost, kendisine muhtaç olunmadığı sürece...»

Combe neredeyse durup, arkadaşının elini sıkmak, «Allahaismarladık» deyip ayrılmak istiyordu.

İnsan bazan ruhsuz bir gövde halinde konuşur. O da, başkaları gibi böyle bir halin var olabileceğini bilirdi.

Bugün, şu anda, Madison Avenue'nun 66ıncı sokağının köşesinde her türlü canlılığını kaybetmiş bir gövde halindeydi, kafası da gövdesi de başkaydı.

«Kendine işkence etmekle hata ediyorsun. Bir ay, bir buçuk ay sonra bugünkü durumuna ilk gülecek olan sensin. Biraz cesaret dostum, hiç değilse seni böyle yıkılmış gören o küçük yengeçleri memnun etmemek için kendini topla. Ben de Porte Saint Martin'de oynanan ikinci piyesimden sonra...»

Kadın niye onu sokağa göndermişti? Her şeyi önceden düşündüğü halde onu yanından ayırmanın henüz zamanı gelmediğini düşünmemiş miydi? Yoksa kendi de serbest kalmak mı istemişti?

Jessie hikâyesi doğru muydu yoksa? Anahtarı şimdiden Panama'ya doğru giden vapurda bulunan apartmandaki sandık...

«Ne içeceksin?»

Laugier, onun kendi küçük barlarına benzeyen bir bara sokmuştu, tezgâhın yanında aynı otomatik plak makinesi duruyordu.

«Bir Manhattan...»

Cebinden para çıkartmaya uğraşıyordu. Rafin bardakları arasındaki aynadan kendini seyrediyordu. Suratı o kadar gülünç görünüyordu ki alaycı bir gülüşle mukabele etti.

«Yemekten sonra ne yapacaksın?»

«Eve dönmem gerek.»

«Nereye dönmen gerek? Seni bir provaya götürecektim.»

Bu kelimeler Combe'a, New York'ta Broadway'in yirminci veya yirmibeşinci

katında ufacık bir tiyatro salonunda yaptığı provaları hatırlattı. Salon ancak çalışmak üzereyken başka bir trupun adamları geliyor, kapılara dayanıp sıralarını bekliyorlardı.

Herkes ancak kendi rolünü, söyleyeceği replikleri, oynayacağı tipi biliyor, gerisiyle ilgilenmiyor ya da hiç bilmiyordu. Başka oyuncularla hiç ilişkileri yoktu. Birbirlerine ne günaydın, ne de allahaismarladık diyorlardı.

Hiç değilse oynadığı kimse adım bilseydi? O bile bilmiyordu. Rejisör onunla işaretleşerek konuşuyordu.

Sahneye çıkıyor, repliklerini söylüyordu, elde ettiği bütün ilgi ve etki Fransız şivesiyle İngilizcesine figüranların gülmeleriydi.

Birdenbire korkmuştu, odasındaki duvarların hatta Winnie ile J.K.C.'nin her cuma akşamki mutat sevişmelerini dinlediği duvarların önünde duyduğu o yalnızlık hissinden çok daha korkunç bir şey olan, tiyatro sahnesinde duyduğu yalnızlığı yeniden yaşayacağını sanarak müthiş korkmuştu.

Otomatik makineye doğru yürüdüğünü, bir ad aradığını, deliğe bir nikel attığını ancak farkettiler.

Parça henüz başlamıştı ki Laugier barmene bardakları doldurmasını işaret etti. Sonra şu açıklamayı yaptı:

«Sadece Amerika Birleşik Devletleri'nde bu şarkının sağladığı kazancı biliyor musun? Müzik ve sözleri ile birlikte telif hakkı yüzbin dolar dostum! Ve bu şarkı şimdi dünyayı dolaşıyor. Şu anda senin işlettiğin bu makine gibi hiç değilse ikibin makine şarkıyı çalıyor, orkestralarda, radyolarda çalınması da ayrı. Kendi kendime tiyatro piyesleri yazacağıma keşke şarkılar yazsaydım diye düşündüğüm oluyordu. Haydi. Gidip bir şeyler yesek...»

«Senden ayrılısam canım sıkılır mı?»

Bu sözleri öyle ciddiyetle söylemişti ki Laugier ona şaşkın şaşkın bakmakla kalmadı her zamanki alaycılığını da bırakıp ciddi bir tavır takındı.

«Demek sahiden üzgünsün ha?»

«Beni mazur gör...»

«Elbette dostum... Gayet tabii...»

Hayır. Artık dayanması imkânsızdı. Sinirleri adamakıllı gerilmişti. Sokaktaki gürültüler bile her zamanki gibi gelmiyordu. Anlamsız konuşmalar, sesler onu deli ediyordu. Otobüs durağında biraz ayakta bekledi, fakat yakında bir taksi durur durmaz koşa koşa yetişti, atladı ve hemen gideceği adresi verdi.

En çok neden korktuğunu kendi de bilmiyordu? Kay'ı bulacağından mı,

yoksa bulamayacağından mı?

Kendine de, ona da müthiş kızgındı, ama neden kızdığını de pek bilemiyordu. Utanıyordu. Müthiş bir utanç duyuyordu.

Caddeler birbirini kovalıyordu. Hiçbirini gözü görmüyordu. Hiçbirini tanımiyordu. Kendi kendine:

«şillik kaçmak için yokluğumdan faydalanmıştır,» diyordu.

Sonra aynı anda:

«Ya ben ya da bir başkası... Kim olursa olsun... Veya Cannes'daki jigolosu...»

Kapının aralığından kendi sokağını seyrediyordu, sanki evinin görünüşünü değiştirmiş bulacağım umuyor gibiydi. Sapsarıydı, böyle olduğunun farkındaydı. Elleri buz gibiydi, alnı ter içinde...

Kadın pencerede değildi. Güneşin o kadar hafif, günün yepyeni olduğu sabah saatında ona tatlı bir selâm göndermek için elini hafifçe cama uzattığı pencerede onu bulamadı. Basamakları dörder dörder çıktı, sonuncudan bir kat önce durakladı, o kadar kızgındı ki hiddetinden dolayı utanıyor, kendine acıyordu, bir an duraklayarak kendini toplamak istedi. Daha iki saat önce kadın orada merdivenin tırabzanına dayanmış duruyordu.

Orada daha fazla beklemesi imkânsızdı. Gidip gitmediğini bir an önce öğrenmek ihtiyacındaydı. Kapıya dayandı, anahtarı kilide soktu, kapı içerden açıldığı halde hâlâ anahtarı çevirmeye çalışıyordu.

Kay oradaydı, gülümsüyordu.

«Gel,» dedi yüzüne bakmadan.

«Nen var?»

«Bir şeyim yok. Gel.»

Sırtında siyah ipek robu vardı. Herhalde onu bir türlü değiştirip başkasını giyememişti. İşlemeli beyaz bir yaka takmıştı. Bilmiyordu, sebepsiz yere bu yaka onu sinirlendirdi.

«Gel. Yemek hazır, biliyorsun.»

Pekâlâ görüyordu. Uzun zamandan beri ilk defa bu odayı derlenmiş toplanmış buluyordu. Hatta pencerenin ardında ihtiyar musevi terziyi bile seçiyordu, ama ona dikkat etmekten hiç hoşlanmıyordu.

Hiçbir şeye dikkat etmiyordu. O kadar şaşkına dönen Kay'a bile. Biraz önce Laugier'nin gözlerinde bulduğu o saygılı itaatkâr hali Kay'da da görüyordu. Her halde şiddetli buhranlar karşısında kalan insanlar bundan

başka takınacak bir tavır bulamıyorlardı.

Direncinin sonuna gelmişti, bunu anlamıyorlar mıydı hâlâ? Bıkmıştı, usanmıştı artık! Nelerden? Bir takım sorulardan. Kendi sorduğu suallerden. Bunlar onu hasta ediyor, sinirlerini bozuyordu.

«Haydisene?»

«Geliyorum François. Düşünmüştüm ki...»

Ne düşünmüştü. Kendisine yemek hazırlamayı. Biliyordu bunu, görüyordu kör değildi. Ne olacak yani? Onu bunun için mi, bu genç bir evli kadın hali için mi sevmişti? Hayatlarının durgun bir akışa kavuşması mümkün müydü?

Kendisi için mümkündü.

«Ocakta tencere var...»

Tencere isterse yansın kavrulsun. Odasının lambası da kırksekiz saat yanmamış mıydı? Kendisi ilgilenmiş miydi lambayla?

«Gel.»

Adam neden korkuyordu? Kadından mı? Kendinden mi? Kalabalığın içine dalmak, onunla yürümek, yabancılara çarpmak, ayaklarına basan veya itip geçen, bir «affedersin» demeyen insanların arasında dolaşmak, Kay'ın daima sonuncu adım verdiği sigaraları rujuyle boyadığını görüp sinirlerini ayağa kaldırmak.

Bütün bunlara muhtaçtı şimdi.

Kadının buna inandığı doğru muydu?

Şimdi ikisi de sokakta kaldırım üstündeydiler.

Ama erkek ne yapacağım, ne yana gideceklerini bilemiyor, kadın da ona bir şey sormak cesaretini kendinde bulamıyordu.

Kaderinin bütün oyunlarını kabul etmekten gelen bir boyun eğişle kadının kolunu tuttu ve hafif; bir sesle tekrarladı:

«Gel...»

Yorucu saatlar geçirdiler. Sanki sadist bir zevkle daha önce birlikte nereleri tanımışlarsa oraları yeni baştan gezdirmekten hoşlanır gibiydi.

Kafeteryadan Rockefeller Center'e kadar her yanda ilk gelişlerinde yeyip içtikleri şeyleri ısmarlıyor, kadını uzun uzun, zalimce inceliyor, telaşla şu soruları soruyordu:

«Buraya daha önce kiminle gelmiştin?»

«Ne demek istiyorsun?»

«Sual sorma. Cevap ver. Bir kadın sorulan soruya başka bir soruyla karşılık vermeye çalışırsa, yalan söylüyor demektir.»

«Ne demek istediğini anlamıyorum François.»

«Buraya sık sık geldiğini söylemiştin. İtiraf et ki buraya yalnız gelmen inanılır bir şey olmaz.»

«Jessie'yle birlikte geldiğim olurdu.»

«Daha başka.»

«Bilmiyorum.»

«Hangi erkekle geldin?»

«Belki, evet, epey oluyor, Jessie'nin bir tanıdığıyla birlikte gelmiştim.»

«Aşığındı değil mi bu adam?»

«Fakat...»

«İtiraf et.»

«Yani... Demek istediğim... Evet, sanırım... Bir kere taksideyken...»

Adam taksinin içini gözünün önüne getiriyordu, şoförün sırtını, karanlıkta beyaz lekeler halindeki insan yüzlerini. Kalabalığın içindeki Öpüşmelerin tadı sanki dudaklarındaydı.

Homurdanıyordu:

«şıllık.»

«Bunların öyle önemi yok ki Frank...»

Niye birdenbire onu Frank diye çağırmıştı.

«Ya o, ya bir başkası, değil mi?... Bir eksik veya bir fazla...»

Nasıl isyan etmesin? Kadının utangaç duruşundan, sessizliğinden dolayı da ona kızıyordu. Sokağa sürüklüyordu, sanki ne olduğu anlaşılmaz bir kuvvet onu, hep daha ötelere çekiyormuş gibiydi.

«Ya bu sokaktan! Daha önce buradan da bir erkekle geçtin değil mi?»

«Hayır. Bilmiyorum artık.»

«New York o kadar büyük ki değil mi? Ama sen bu şehirde yıllarca yaşadın. Bizimkine benzeyen o küçük barlara, başka başka erkeklerle gittiğini, o sırada «sizin» şarkınızın sayılan başka plaklar çaldığını inkâr edebilir misin?»

«Hiçbir zaman kimseyi sevmedim Frank.»

«Yalan söylüyorsun.»

«Neye istersen ona inan. Ben kimseyi sevmedim şimdiye kadar. Seni sevdiğim gibi kimseyi sevmedim...»

«Tabii sinemalara da giderdiniz? Senin erkeklerle sinemalara gidip karanlık köşelerde hayvanca işler de yapmışsındır. İtiraf et bunları.»

«Bilmiyorum.»

«Tamam işte. Broadway'deydi değil mi? Sinemayı göster bana.»

«Belki Capitol sineması. Bir defa oldu bu.»

Sinema yüz metre uzaktaydı, sarı kırmızı ışıkları yanıp sönüyordu.

«Kiminleydin?»

«Bir deniz subayı. Bir Fransız.»

«Uzun zaman sürdü mü dostluğunuz?»

«Yalnız bir hafta tatili. Vapuru Boston'daydı...

Hafta tatilini geçirmek için arkadaşıyla beraber New York'a gelmişti.»

«Demek ikisini de birden idare ettin?»

«Dostu durumu anlayınca yanımızdan ayrıldı.»

«Bahse girerim ki onlarla sokakta tanışmışsındır.»

«Doğru. Onları üniformalarından tanıyordum. Fransızca konuştuklarını duyuyordum. Fransızca anladığımı bilmiyorlardı, birden onlara gülümsedim. Benimle konuşmaya başladılar...»

«Adam seni hangi otele götürdü? Nerede yattınız o gece? Cevap ver.»

Kadın susuyordu.

«Haydi cevap ver?»

«Niye bunu o kadar bilmek istiyorsun? Boş yere kendini üzüyorsun.»

«Demek bunun hiçbir önemi yoktu, ha?»

«Hangi otele?»

Kadın boyun eğdi, kaderin eline bıraktı kendini.

«Lotus'a» dedi.

Adam kahkahadan kırıldı, onun kolunu bıraktı.

«Şu işe bak, bu hepsinden hoş kaçtı. Şu kaderin işine bak. Demek ilk gecemizde seni sabaha karşı o otele götürdüğüm zaman, sen...»

«François.»

«Evet haklısın. Çok budalayım değil mi? Dediğin doğru, bunların hiç önemi yok.»

Sonra birkaç adım atıp durdu:

«Yine bahse girerim ki senin subayın evliydi, sana karısından da bahsetti. Çocuklarının resmini bile gösterdi.»

Sabit bakışı önündeydi, odasındaki duvarda asılı duran çocukların resmini görüyordu. Kadını hep ötelere sürüklüyordu. Küçük barların önüne gelmişlerdi. Kabaca içeri itti.

«Buraya başka bir erkekle gelmediğine emin misin, kesin bir şekilde emin misin söyle? Bunu hemen itiraf etmen daha iyi, görüyorsun.»

«Buraya sadece seninle geldim.»

«Olabilir,» dedi. «Ne de olsa bir defasında sözün doğrudur.»

Söylediklerinden dolayı kadın ona gücenmiyordu. Orada her zamanki tavrıyla duruyor, elini uzatıp bir 'nikel' alıyor, bir alışkanlığı sürdürürcesine uslu uslu müzik kutusuna gidiyor, parayı atıp plaklarını çaldırıyordu.

«İki skoç...»

Üç dört kadeh içti.

Erkekse onu gözünün önünde başka başka erkeklerle her gece barları dolaşırken, hep 'sonuncu bu' diyerek bir içki daha ismarlarken, hep sonuncu sigarasını yakarken, bir erkeği yüksek ökçelerinden ötürü biraz eğik durarak kaldırımlarda beklerken, acıyan ayakları için sızlanıp erkeğin koluna tutunurken görür gibiydi.

«Geri dönsek mi artık?»

«Hayır.»

Müziği dinlediği yoktu. Kendi içini seyrederek gibiydi. Birden hesabı ödedi, saatlardır tekrarladığı bir sözü yeniden söyledi:

«Haydi gel.»

«Nereye gidiyoruz?»

«Başka anıları aramaya... Yani herhangi bir yere gitsek de olur öyle değil mi?»

Bir dans salonunu görünce hemen sorguya başlıyordu:

«Dans eder misin?»

Bozuldu. Sordu:

«Canın dans etmek mi istiyor?»

«Ben dans eder misin, diye soruyorum?»

«Tabii dans ederim François.»

«Nereye giderdin canın dans isteyince? Orasını göster bana... Ne öğrenmek istediğimi anlıyorsun. Hem bak... O erkeğe rastlayacak olursak... Yani... Yatmış olduğun bir adama... Bugün yarın başımıza gelecek bu... Belki geldi bile şimdiye kadar... 'İşte bu' deyip göster bana...»

Hafifçe ona döndü, kadının beynine kanın hücum ettiğim, gözlerinin parladığını gördü, ama acımadı hiç, ona acıması büyük bir ıstırap veriyordu.

«Söyle yoksa, ona daha önce rastladık mı?»

«Yok, hayır.»

Ağlıyordu kadın. Ağlamadan ağlıyordu. Hani, annelerinin ellerinden çekerek sürükledikleri çocuklar vardır, onların ağlayışı gibi.

«Taksi!»

Kadını arabaya sokuyordu.

«Bu anılarını canlandırır. Kimdi o taksideki adam? New York'ta modadır değil mi taksilerde sevişmek? Kimdi o adam?»

«Jessie'nin bir dostu, sana daha önce de söyledim ya. Ya da kocası Ronald'ın bir arkadaşı. Rasgele karşılaştığım biri.»

«Ya da?»

Her şeyi yüzüne vurmakta zalimce bir istek duyuyordu.

«42inci sokakta küçük Fransız lokantasında...»

«Size şampanya ikram etti! Sonra Jessie, tıpkı senin denizcinin arkadaşı gibi habersizce çekip gitti.

Hemencecik anladılar durumunuzu... İnelim burda.»

İlk defa karşılaştıkları sosisçi dükkânını, köşe başını bir daha görüyorlardı.

«Yapmak istediğin ne?»

«Hiç. Eski anıları yaşamak! Ya burada?»

«Ne demek istiyorsun?»

«Pekâlâ anladın. Burada yemek yemeye ilk defa o gece gelmedin ya... Evine, Jessie'ye o kadar yakın bir yer! İkinizi de artık tanıdığımıza göre, biliyorum, burada erkeklerle kırıştırmadan duramamışsınızdır. Erkeklerle ahbaplık kurmasını çok güzel beceriyorsun! Öyle değil mi Kay?»

Yüzüne dosdoğru bakıyordu. Sapsarı yüzünün çizgileri gerilmiş. Gözleri bir noktaya dikili. Kadının kolunu zalimcesine sıkıyordu, parmakları kısaç gibiydi.

«Haydi gel.»

Gece bastırmıştı. Jessie'nin evinin önünden geçiyorlardı. Kay pencerede

Işık olduğunu görünce şaşırdı.

Birden durakladı.

«Bak François.»

«Peki ne var? Dostun mu geri gelmiş? Belki de sizin Enrico'nuzdur. Yukarı çıkmak istersin değil mi? Söyle yukarı çıkmak ister misin?»

Sesi tehdit eder gibiydi.

«Peki, ne bekliyorsun? Korkuyorsun değil mi? Seninle birlikte yukarı çıkıp orada gizlenen bütün pisliklerini görmemden korkuyorsun değil mi?» Bunun üzerine, hıçkırıkla daha da kalınlaşan sesiyle onu çekip:

«Gel,» diyen kadın oldu.

Yine yürümeye başladılar. Bir kere daha o beşinci cadde boyunca yürüyorlardı. Başları önlerinde, sessiz, kendi içlerindeki acı ve buruk ne varsa onlardan başka bir şeyi görmeden yürüyorlardı.

«Sana bir soru soracağım Kay,» dedi adam.

Kendine hâkim olmuş, sükûnete kavuşmuş gibi görünüyordu.

Kadın belki bir parçacık umutla, her şeye boyun eğmiş bir insan haliyle cevap verdi:

«Dinliyorum.»

«Açıkça cevap vereceğine söz ver.»

«Yemin ederim.»

«Söyle bana öyleyse, hayatına şimdiye kadar kaç erkek girdi?»

«Ne demek istiyorsun?»

Adam hemen tecavüze geçmeye hazırdı, sert bir sesle:

«Anlamıyor musun?» dedi.

«Bir kadının hayatına girmekten ne kastediyorsun?»

«Kaç erkek seninle yattı?»

Sonra alay edercesine:

«Yüz mü? Yüzelli mi? Daha mı çok?»

«Çok daha az.»

«Yani?»

«Bilmiyorum, hatırlamıyorum. Düşüneyim.»

Hakikaten hafızasından bir şeyler bulup çıkarmaya çalışır gibiydi. Dudaklarının kıpırdadığı görülüyordu.

Sanki içinden adlar ve sayılar mırıldanıyordu.

«Onyedi. Hayır, onsekiz.»

«Unuttuğun yok ya?»

«Sanırım, hepsi bu kadar.»

«Kocan da içlerinde mi?»

«Affedersin. Kocamı saymayı unuttum. Onunla ondokuz oluyor sevgilim.

Ama bütün bunların o kadar önemi yok ki!»

«Gel.»

Geriye döndüler. Kafalarının, vücutlarının içi boşalmış gibi bitkindiler. Bir şey konuşmuyorlardı. Ne söyleyebileceklerini düşünemiyorlardı.

Washington Square... Greenwich Village'in taşra sokaklarına benzer tenhaliğı... Çinli'nin altındaki dükkânda çiğ ışıktaki çalışan ütücü... İtalyan lokantasının küçük süslü perdeleri...

«Çık.»

Kadının arkasından o kadar sakın, o kadar soğukkanlı çıkıyordu ki kadının sırtı ürpermeler geçiriyordu.

Adam kapıyı açtı.

Adaleti yerine getirmeye memur bir kimse gibiydi.

«Artık yatabilirsin,» dedi.

«Ya sen?»

O mu? Öyle ya kendisi ne yapacaktı? Perdenin arkasına geçti, alnını cama yapıştırdı. Odanın içinde kadının dolaştığını duyuyordu. İnsanın içine girdiğinde çıkan o somya gıcirtısını duydu, ama bu sert yalnızlığına kendini uzun zaman bırakmaktan vazgeçmedi.

Sonra kadının önüne gitti, ona doya doya baktı yüzünün tek bir çizgisi bile oynamıyordu.

Dudaklarının ucundan bir ses çıktı:

«Sen.»

Sonra her tonu biraz daha yükselterek, ulur gibi bağırarak aynı sözü tekrar etti:

«Sen... Sen... Sen...»

Yumruğu bir an havada durdu, belki hâlâ kendini tutabileceğini ummuştu.

«Sen...»

Sesi boğuklaşıyordu. Vücudunun bütün ağırlığıyla kadının yüzüne bir, iki,

üç defa vurdu.

İçindeki özü boşaltıp hıçkıra hıçkıra ağlayarak ve özür dileyerek yanına yıkılıncaya kadar ona vurdu.

Tuzlu gözyaşları dudaklarında birbirine karışırken kadın çok uzaktan duyulan bir sesle içini çekti:

«Zavallı sevgilim.»

VI.

Bir ebediyet süresince uyumuş olduklarını sanarak sabahın erken saatlarında uyandılar. Saate bakmak ikisinin akıllarına gelmedi.

Perdeleri açan Kay bağırdı:

«Gel bak, François.»

Bu odada oturdukları zamandan beri ilk defa küçük musevi terziyi, masası başında bağdaş kurmadan oturmuş gördüler. Herkes gibi bir sandalye üzerine oturmuştu, hasır bir sandalyeydi bu. Herhalde onu Polonya sınırlarından ya da memleketi Ukrayna'dan getirmişti. Masaya dirseğini dayamış, çiçekli fayans bir tabaktaki reçeli ekmeğine sürüyor, sessiz sedasız önüne bakıyordu.

Akşamları çalıştığı dikişin yanına kordonla indirdiği elektrik ampulü hâlâ başının üstünde yanmaktaydı.

Yemeğini ağır ağır merasimli bir şekilde yiyordu. Gözünün önünde makasları, kurşuni kalın kâğıttan patronların asılmış olduğu duvar duruyordu.

Kay:

«Dostum o benim. Onu memnun etmenin çaresini bulmalıyım,» dedi.

Kendilerini mutlu hissediyorlardı.

«Biliyor musun saat daha sabahın yedisi!»

Buna rağmen en küçük bir yorgunluk duymuyorlardı. Sadece içlerindeki rahatlık hissi zaman zaman en anlamsız nedenlerle onları gülümsemeye zorluyordu. Kadının giyinmesini seyrediyordu. Kahvesine sıcak su koyarken düşüncesini yüksek sesle bildirdi:

«Dün akşam dostunun evinde ışık gördüğümüze göre herhalde biri vardı.»

«Jessie geri dönmüşse şaşarım buna.»

«Eşyalarını bulmak seni memnun eder değil mi?»

Erkeğin cömertliğinden gelen bu teklifi kabul etmeye cesaret edemiyordu.

Erkek:

«Dinle,» dedi. «Seni oraya götüreceğim. Ben aşağıda beklerim, sen

çıkarsın.»

«Öyle mi dersin?»

Kadının şu anda ne düşündüğünü de biliyordu, orada Enrico'ya veya arkadaşının kocası olan Ronald'a rastlamak tehlikesinden çekiniyordu.

«Gidiyoruz.»

Ve yola çıktılar, o kadar erkendi ki sokağın görünüşünde bilmedikleri tatlar vardı. Elbette her ikisinin de erken saatlerde sokaklarda dolaştıkları olmuştu, fakat sabah sabah birlikte ilk defa sokağa çıkıyorlardı.

Geceleri, kaldırım boyunca barlarda o kadar avarelik etmiş iki insan, sabah temizliğini yapan şehrin o canlı telâşı arasında erken saatların tazeliğinde ruhlarını yıkar gibiydiler.

«Görüyorsun ya. Pencerenin biri açık. Sen çık yukarı. Ben burada bekliyorum.»

«Benimle beraber gelmeni isterim François. Kabul et, ne olur?»

Lüksü olmayan, orta sınıfa has, temiz merdivenlerden tırmandılar. Bazı kapıların önünde paspaslar vardı, ikinci katta bir hizmetçi iri göğüslerini titreterek kapının tokmağını parlatıyordu.

Erkek, Kay'ın biraz korku içinde bulunduğunu, atıldıkları işin bir çeşit deney olduğunu bilmiyor değildi.

Onun için her şey ne kadar basitti, ev ne kadar alelade, dürüst, esrarsız görünüyordu. Kadın zili çaldı, erkeğe bakarken dudakları titriyordu.

Boşlukta çınlayan zilin sesine hiçbir karşılık gelmedi.

«Saat kaç?»

«Dokuz.»

«Müsaade eder misin?»

Komşu dairenin kapısını çaldı ve altmış yaşlarında, yıpranmış bir robdöşambr giyinmiş dazlak kafasının etrafındaki saçları karmakarışık bir adam elinde bir kitapla kapıyı açtı. Gözlüklerinin üstünden ona bakabilmek için başını eğmek zorunda kaldı.

«Ha. Siz misiniz küçük bayan. Zaten bu günlerde uğrayacağınızdan

emindim. Bay Enrico bilmem sizi bulabildi mi? Dün gece geldi buraya. Yeni adresinizi bırakıp bırakmadığınızı sordu. Apartmanda size ait bazı eşyaların bulunduğunu, onları size vermek istediğini anladım.»

«Çok teşekkür ederim Bay Bruce. Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim. Buraya gelenin Enrico olup olmadığını kesin olarak öğrenmek istiyorum.»

«Arkadaşınız bayandan yeni haber aldınız mı?»

Bütün bu konuşmalar ne kadar harcıâlem, beylik şeylerdi. Sokağa çıktıklarında Combe'a anlatmaya başladı:

«Bilmiyorum, nasıl oluyor da anahtar Enrico'da bulunuyor. Yahut belki şöyledir, Jessie, Panama'nın havasına dayanamayıp kocasını bırakarak buraya döndüğünde önce Bronx'da bir oda tutmuştu. O sıralarda Madison Caddesi'ndeki bir müessesede telefon memuru olarak çalışıyordu. Enrico'ya rastladıktan ve onunla beraber yaşamaya karar verdikten sonra -ne düşünürsen düşün, aralarındaki münasebetin bu hale girebilmesi için beş ayın geçmesi gerekti-bu eve gelip yerleşmesinde ısrar eden Enrico oldu. O sadece nasıl ödeyecekti, anlıyorsun değil mi? Bilmiyorum bunu aralarında nasıl hallettiler, ama şimdi belki de bu apartmanın Enrico'nun kendi adına kiralamış olabileceği aklıma geliyor.

«Niye ona telefon etmiyorsun?»

«Kime?»

«Enrico'ya yavrum. Mademki anahtar onda ve senin eşyaların da içerde, çok tabii bir şey bu.»

Erkek her şey tabii olsun istiyordu. Bu sabah da tabii idi zaten.

«Gerçekten bunu istiyor musun?»

Elini sıkı:

«Rica ederim.»

Kadını koluna takarak en yakın mezeciye götürdü.

Oraya vardıklarında kadın Jessie'nin dostunun saat ondan önce işe gitmediğini hatırladı. Orada sessiz sadasız beklediler. Öyle ki, onları gören karı koca sanabilirdi.

İki defa telefon kulübesinden suratı asık çıktı. Üçüncüsünde kadının camın ötesinden konuştuğunu, ilk defa geçmişiyse temasa geçmiş olduğunu gördü. Ama ona bakıp, gülümsemekten, her şeyden memnun ve her şeyden özür dilercesine mahcup bir şekilde gülümsemekten vazgeçmedi.

«Gelecek. Dargın değilsin ya? Başka türlü hareket edemezdim. Hemen

otomobile atlayıp on dakikaya kadar buraya geleceğini söyledi. Bana fazla izahat vermedi, bürosunda biri vardı. Ancak şunu anlayabildim, anahtarı postadan almış, üzerinde Ronald'ın adı bulunan bir zarfın içinden çıkmış.»

Güney Amerikalının gelmesini beklerken koluna girip girmeyeceğini merak ediyordu, kadın hiç tereddütsüz bunu yerine getirdi. Erkeğin gözlerine son defa baktı, bir söz veriyormuş gibi açık renkteki gözlerini gösterdi.

Aydınlık bakışını ve dudaklarının rica bükülüşünü görmesini, aynı zamanda cesaretli ve hoşgörülü olmasını istiyordu.

Erkeğin ne cesarete, ne hoşgörülüğe ihtiyacı vardı. Kendini o kadar her şeyin dışında hissediyordu ki, ciddiyetini muhafaza etmekte zorluk çekiyordu.

Bu Enrico, yani Ric üzerinde bir dünya kurduğu insan, basbayağı ufacık tefecik bir adamdı. Çirkin sayılmazdı belki, ama o kadar harcıâlem gösterişsiz bir tipti ki! Durum icabı Kay'a doğru hızla atılmak, ve biraz teatral bir jestle iki elini coşkun bir şekilde tutup sallamak gerektiğini sanıyordu.

«Bak başımıza gelenlere zavallı Kay'cığım.»

Kadın çok tabii bir şekilde adamı ona tanıttı:

«Bir dost, François Combe. Önünde konuşabilirsin. Ona her şeyi anlattım.»

Senli benli konuşmaktan çekinmiyordu.

«Hemen eve gidelim, çünkü onbeş dakikaya kadar büromda önemli bir randevum var. Taksiyi bırakmadım.»

Önde yürüyordu. Hakikaten ufak tefek, iki dirhem bir çekirdekti. Ardında hafif bir lavanta kokusu bırakıyordu. Esmer ve briyantınli saçlarında saç kıvrırma âletinin izleri görülüyordu.

Cebinden anahtarı araştırıyordu, bir anahtar tomarı çıkardı. Combe bu gözlemi sevinç duyarak kaydetti, çünkü anahtar dolu tomarı taşıyan insanlardan hiç hoşlanmazdı. Apartmanıyla onların arasında değildi, anahtarı yeleşin cebinde bulup çıkartana kadar ayakları döşeme üzerinde tepindi durdu.

«Eve gelip de kimseyi bulmayınca o kadar şaşkına döndüm ki. Şu sevimli ihtiyar komşunun zilini çaldım, benim için bırakılmış pusulayı o bana verdi.»

«Bana da.»

«Biliyorum. Bunu da ondan öğrendim. Seni nerede bulacağımı bilemiyordum.»

Hemen gülümsemekte olan Combe'a acele bir göz kırptı.

Belki de Kay'dan herhangi bir izahat bekliyordu, ama kadın bir şey

söylemedi, sadece mutlu bir gülüşle yetindi.

«Sonra dün anahtar postadan geldi, başka mektup falan almadan dün gece geldim buraya.»

Tanrım! Bütün bunlar ne kadar basitti. Ve bayağıydı. Açık pencere müthiş bir hava cereyanına sebep oluyordu, içeri girer girmez kapıyı hemen kapatmaları gerekti. Apartman katı, New York'ta binlerce eşi bulunan küçücük anlamsız bir yerdi. Aynı salon içleri, koltukların yanma, elle tutulacak kadar yakın konmuş aynı yuvarlak masalar, pencere yanındaki tek sıralı aynı kitap rafları.

Kay ve Jessie işte burada yaşamışlardı.

Combe farkına varmadan gülümsüyordu. Belki bakışında biraz da alay eder gibi bir hal vardı, ama hemen Kay'ın bazı anlarda cam sıkılıp sıkılmadığını düşündü. Kadının sürdüğü hayat, boyuna küçük adlarıyla anılan bu erkek adlarını dinlemek nasıl bir acı veriyordu?

İşte onlardan biri önündeydi, onun sabahın saat onunda renkli kravatına bir inci iğne takmış olduğunu gözden kaçırmıyordu.

Kay, pencereyi örttükten sonra odaya girdi.

«Bana biraz yardım eder misin François.» Bu sözünün bir nezaket eseri olduğunu yakınlığın gerektirdiği bir rolü ona oynatmak istediğim anlıyordu.

Yıpranmış bir çantayı dolaptan çıkarıp açtı:

«Ama Jessie eşyalarını götürmemiş!» diye, şaşkınlığını belirtti.

Enrico bir sigara yakarak anlattı:

«Sana izah edecektim zaten. Bu sabah bir mektup geldi. Santa Clara gemisinden yazmış.»

«Gemi denize açıldı mı?»

«Kocası kendisiyle birlikte vapura binmeye zorlamış. Bir aralık korktuğum gibi cereyan etmedi olup bitenler. Adam buraya geldiğinde her şeyi iyice öğrenmişti. Jessie'nin bir kamarotla bana yolladığı mektubu sana göstereceğim. Kocası yanından hiç ayrılmıyormuş. Adam buraya gelir gelmez şu suali sormuş:

«Yalnız mısın?»

«Görmüyor musun?»

«Dostun şimdi gelecek mi?»

Enrico, Amerikalı kadınlar gibi sigarasını elinde tutarak devam etti:

«Jessie'yi bilirsin. Mektubunda yazmıyor ama, herhalde her şeyi inkâr etmiş, ona bir komedi oynamaya kalkmış!»

Combe'un bakışı Kay'ınkiyle birleşti, ikisi de gülümsediler.

«Herhalde Ronald çok soğukkanlı olmalı.»

«Bu yolculuğu bilhassa bunun için yapmıştır. Kimbilir durumu nerden haber aldıysa hemen yola çıkmış. Dolaba doğru yürümüş, Jessie duyduklarının yalan olduğunu yeminle söylerken, kocası pijamamı ve robdöşambrımı çıkarıp önüne atmış.»

Pijama ve robdöşambr hâlâ ortadaydı. Çizgili, yepyeni bir robdöşambr ve soluk kırmızı renkte isminin baş harfleri işlenmiş ipek bir pijama.

«O ağlaşıp dururken kocası eşyalarını derlemiş toplamış. Yalnız Panama'dan gelirken getirdiği eşyaları alıp götürmesine izin vermiş, Jessie'yi bilirsin.»

Bu küçük cümleyi biraz önce bir defa daha söylemişti. Niye Combe'a da Jessie'yi tanıyormuş gibi bir duygu gelmişti? Yalnız Jessie değil, Kay bile şimdi ona o kadar anlaşılır geliyordu ki kendi kendisiyle eğleniyordu.

«Jessie'yi bilirsin. Bazı roplarımı, ufak tefek şeylerimi bırakmaya bir türlü katlanamadığı için, boyuna: Vallahi Ronald, bunu ben kendi paramla aldım, deyip durmuştur, değil mi?»

Enrico'da her şeye rağmen işi alaya almak yeteneği vardı galiba?

«Bütün bunları bir mektubun içine nasıl sıkıştırabildiğine ben de şaşıyorum. Kocasının bir an yanından ayrılmadığını, boyuna onu kontrol ettiğim, gidiş gelişlerini gözden kaçırmadığını, bakışlarım bile gözetlediğini söylemesine rağmen bana bazı kısımları kurşunkalemle, altı sayfalık mektup yazmaya ve her şeyden bahsetmeye muvaffak olmuş. Senin için de bir şeyler yazıyor, getiremediği eşyaları saklamam, işine yararsa kullanmanı istiyor.»

«Teşekkür ederim Enrico, ama bu imkânsız.»

«Apartmanın kirası ay sonuna kadar ödenmiştir. Burada kalan şeyleri ne yapacağımı bilemiyorum, çünkü biliyorsun evime götürmeme imkân yok. İstersen anahtarı sana bırakayım. Hem zaten senden ayrılmam da gerekiyor, çünkü gitmek zorundayım. Bu sabahki randevum gerçekten çok önemli. Denize açıldığına göre artık Ronald onu biraz rahat bırakmıştır.»

«Zavallı Jessie.»

Adam kendini suçlu mu hissediyordu?

«Bilmiyorum onun için bir şey yapabilir miydim? Hiçbir şeyden haberim

yoktu. Tam o gece karım bir ziyafet veriyordu telefon bile edememiştim. Allahasımarladık.»

Tanımadığı bu erkekle ne yapacağını bilemiyordu. Abartmalı bir dostlukla elini sıktı, sanki bu şekilde bir teminat veriyormuş gibi şu sözleri söylemek ihtiyacım duydum.

«Jessie'nin en iyi arkadaşıydı.»

«Ne var François?»

«Hiçbir şeyim yok sevgilim.»

Kadına samimi bir şekilde ilk defa bu kelimeyle sesleniyordu.

Bu kadar küçücük bir Enrico ile karşılaşması kadını da gözünde küçültmüş müydü, ama hayal kırıklığına uğramış değildi, kadına kargı sonsuz bir hoşgörü hissediyordu.

Ötekisi gitmişti artık, odada sadece lavantasının ağır kokusu, yatak üzerinde pijaması ve robdöşambırı, açık kalan dolabın içinde terlikleri kalmıştı.

Kay:

«şimdi anlıyorsun değil mi?» diye mırıldandı.

«Tabu anlıyorum, yavrum, tabii.»

Doğruydum bu. Buraya gelmekle çok yerinde bir şey yapmıştı. Nihayet kadını ve onu çevreleyenleri, o Enrico'ları, o Ronald'ları, o denizcileri, kayıtsızca senli benli konuştuğu dostlarını, oldukları gibi, nasılsalar öyle görebiliyordu.

Kadını daha az sevmiyordu şimdi. Tersine daha içten bir sevgiyle seviyordu. Bu aşk daha az acı, daha az haşın ve daha az sinir gericiydi. Artık gelecekte de, kadından da eskisi gibi korkmuyordu. Belki de artık korkabileceği hiçbir şey yoktu. Bu hale kendini alıştırarakmış gibiydi.

«Otursana,» diye ısrar etti. «Odada öyle büyük bir yer tutuyorsun ki!»

Kadın içinden düşündü, Jessie ile birlikte paylaştığı bu oda birdenbire daha küçük görünmeye mi başlamıştı? Oda aydınlık ve ferahlık vericiydi. Duvarlar beyazdı. Tatlı bir renkteydi, yan yana duran çift yatağı Jouy taklidi, bir kreton örtüyordu, perdeler de kretondandı, güneş ışığı aralarından içeri doluyordu.

Erkek uslu uslu yatağa, çizgili robdöşambırın yanına oturdu.

«Jessie'ye ait olan eşyaları bırakmakla iyi ettim değil mi? Bak. Bu robu sever misin?»

Bir ipek roptu bu, sade bir rop.

Büyük mağaza satıcılarının jestiyle serip yayması robu daha da güzel gösterdi,

«Çok giydin mi bunu?»

Hayır, kadın yanlış bir şey düşünmemeliydi. Bu defaki duygu, kıskançlık değildi. Bu sözleri tam bir samimiyetle söylüyordu, çünkü Onun hoppalığı bu kadar temiz bir şekilde görmekle ona minnet duyuyordu.

«Yalnız iki defa giydim, o iki defasında da sana yemin ederim kimse bana dokunmadı, hatta kimse ile kucaklaşmadım bile.»

«Sana inanıyorum.»

«Sahi mi?»

«Sanırım.»

«Bu ayakkabılar roba uymuyor. Altın rengi çok fazla canlı, benim zevkime göre, göze çok batıcı -anlıyorsun ya, eski altın gerekiyor burada-fakat keseme uygun bir şey bulamadım. Bütün bunları göstermem seni sıkıyor ya?»

«Yok canım.»

«Emin misin?»

«Gel öp beni.»

Kadın kendi bakımından değil, ona karşı duyduğu bir çeşit saygı ile tereddüt etti. Biraz eğilerek dudaklarını hafifçe dokundurmakla yetindi.

«Benim yatağımın üzerinde oturduğunu biliyor musun?»

«Ya Enrico?»

«Ayda iki defadan fazla geceyi burada geçirmezdi, Bayan daha da az gelirdi. Her defasında karısını kandırmak için bir iş yolculuğu uydururdu. Karışık bir işti bu da, çünkü karısı onun ineceği otelin adını bilmek isterdi. Gece vakti bile telefona çağırmaktan çekinmezdi.»

«Kadın bir şeyin farkına varamamış mı hiç?»

«Varmış ama, bilmiyormuş gibi davranıyormuş, böylece kendini müdafaa ediyormuş aklınca. Herhalde kocasını ya hiçbir zaman sevmemişti ya da artık sevmiyordu, böylece onu kıskanması için bir sebep de kalmıyordu. Üzerine fazla düşüp de kocasının kendisini boşamasından ve Jessie'yle evlenmesinden çekiniyordu belki de.»

Kravatında inci taşıyan o ufak adam ha? Bütün bunları dinlemek, kelimeleri ve olayları hemencecik kendi değerleriyle ölçmek ne hoş bir şeydi?

«Çoğu zaman akşamları gelirdi. İki üç günde bir. Gece saat onbire doğru

gitmek zorundaydı. Geldiği akşamlar onları yalnız bırakmak için ben çok defa sinemaya giderdim. Yakınımızdaki sinemayı sana göstermemi ister misin? Metroya binmek zahmetini göze alamadığımdan aynı filmi gidip iki defa gördüğüm olurdu.»

«Robu giymek istemiyor musun?»

«Nereden anladın istediğimi?»

Robu hep elinde tutuyordu. Hiçbir zaman önünde yapmadığı bir şeyi yaptı, ani bir hareketle her gün giydiği siyah robunu sırtından attı. Erkek onu, gizliliği içinde ilk defa görüyormuş gibiydi, gerçekten de onu çıplak olarak ilk defa görmüyor muydu?

Daha güzel tarafı, kadının vücudunu merak etmediğini böylece farketmiş oluyordu. Vücutları vahşice birbirine acı vermişti, o gece bile ikisi birlikte uçurumlara yuvarlanmışlardı, ama bunlara rağmen kadının vücudunun nasıl olduğunu sorsalar bir şey diyemezdi.

«Kombinezonumu da değiştirmeliyim değil mi?»

«Hepsini sevgilim.»

«Git kapının sürgüsünü çek.» Bu tıpkı bir oyuna, son derece hoş bir oyuna benziyordu. Bu, birlikte bulundukları üçüncü odaydı, her birinde yepyeni bir Kay keşfetmekle kalmamış, onu sevmek için yeni yeni sebepler, yepyeni bir sevme tarzı bulmuştu.

Yatağın kenarına oturdu, onu seyretmeye başladı. Perdelerin arkasından giren güneş, çamaşır dolu çekmeceleri karıştıran kadının bembeyaz çıplak vücudunu yaldız rengine boyuyordu.

«Çamaşırcıda kalan çamaşırlarım için ne yapacağım bilmem. Buraya getirecekler, bense burada olmayacağım. Geçerken uğramamız gerekecek. Bu seni sıkıyor ya?»

'Ben geçer uğrarım' dememişti. 'Geçerken uğramamız gerekecek' demişti. Sanki bundan sonra bir dakika bile birbirlerinden ayrılmayacaklarmış gibiydi.

«Jessie'nin benimkilerden daha güzel çamaşırları vardı. Bak şuna.»

Çamaşırı elinin içinde buruşturuyordu, gözünün önüne koyuyordu, eliyle dokunmaya onu zorluyordu.

«Hem onun vücudu benimkinden daha güzeldir. Bu çamaşırı giymemi ister misin? Sana fazla pembe gelmiyor mu? Bak, siyah çamaşırlarım da var. Öteden beri siyah iç çamaşırı giymek isterdim, nihayet dayanamayıp aldım. Ama hiç giymeye cesaret edemedim, insana yosma hali veriyor.»

Sağını taradı. Eli, tarağı kolaylıkla bulmuştu, aramak zahmetine bile katlanmadan. Ayna, durması gereken yerde duruyordu. Dişleri arasına bir iğne sıkıştırmıştı.

«Arkamı düğmeler misin?»

İlk defa oluyordu bu. Zaten bu sabah ilk defa yaptıkları şeylerin sayısı şaşılacak kadar çoktu. Hafifçe boynundan öpmesi, ensesindeki küçük saçları koklaması, sonra uslu uslu gidip yatağın ucuna oturması hepsi ilk defa oluyordu.

«Güzel mi?»

«Çok güzel.»

«52inci caddeden aldım. Öyle pahalı ki. Hiç değilse bana göre pahalı.»

Yalvarır gibi bir bakışla baktı.

«Bir kere beraber gezmeye gidelim olmaz mı? Bu robu giyerim, sen de...»

Birden erkeğin hiç ummadığı ya da kendisinin hile beklemediği bir anda kadının gözleri yaşlarla doluverdi.

Bu öyle çabucak olmuştu ki yüzündeki gülümseme daha kaybolmamıştı bile...

Başını geriye döndürdü:

«Benim ne iş yaptığımı hiç sormadın?» dedi.

Gece elbisesi, yaldızlı terlikler içinde çıplak ayaklarıyla duruyordu.

«Bense sana bahsedecek cesareti kendimde bulamadım, çünkü utanç veriyordu bana. Aptal gibi bir sürü saçma sapan şeyler kurmanı tercih ettim. Hatta isteyerek böyle yaptığım anlar bile oldu.»

«Neydi isteyerek yaptığın?»

«Pekâlâ biliyorsun, Jessie'yi tanıdığım zaman ben de onun çalıştığı müessesede çalışıyordum. Herhangi bir rastlantıyla karşılaştık. Aynı lokantada yiyorduk. Madison Caddesi'nde; yerini sana gösteririm. Ben mütercim olarak çalışıyordum, biliyorsun ki birçok dil biliyorum. Yalnız, senin bilmediğin bir şey var, çok gülünç bir şey.

Sana annemle geçirdiğimiz hayattan biraz bahsetmiştim. Annem virtüöz olarak tanınmaya başlayınca boyuna yolculuklara çıkıyorduk, çünkü annem benden ayrılmaya razı olmuyordu, ben de okula gidememek zorunda kaldım. Orada burada dersler gördüm. Turnelerin akışına uyarak. Ama sana itiraf edeyim, doğru dürüst hiçbir şey öğrenemedim. Hele sakın gülme, bir şey var ki onu hiç öğrenemedim. O da imlâ. Larski sık sık beni utandıran bir sesle başıma

kakardı bunu. Anlıyorsun şimdi değil mi? Haydi robumu çözsene artık.»

Kendi geldi önüne, sırtını ona çevirdi. Robun siyah aralığından süt gibi beyaz sırtı, biraz zayıf vücudu görünüyordu. Eliyle okşamaya başladı, kadın yalvardı:

«Yok, hemen şimdi olmasın, ne olur? Bir parçacık konuşmak istiyorum.»

Külot ve sutyenle kalmıştı şimdi. Gidip sigara, tabakasını aldı. Jessie'nin yatağına oturdu. Bacaklarını altına almıştı, elinin yakınında sigara tabakası vardı.

«Beni başka bir bölüme verdiler, sirküler bölümüydü burası. Bütün büroların dibinde havasız bir odaydı.

Dışarısı hiç görülmezdi, akşama kadar orada biz üç işçi kız sirküler göndermekle uğraşır dururduk. Kızlar kaba saba şeylerdi. Onlarla iki kelime konuşmak mümkün değildi. Benden nefret ediyorlardı. Pamuklu bezden bluzlar giyerdik. Çünkü kola elbiselerimizi kirletiyordu. Ben giydiğim iş bluzumun temiz kalmasına dikkat ederdim. Ama seni sıkıyorum. Çok gülünç şeyler değil mi?»

«Tersine.»

«Öyle mi. Peki... Her sabah bluzumu yeni yeni kola izleriyle lekelenmiş bulurdum. Hatta robum da kirlensin diye bluzun içine bile kola sürerlerdi. Bir defasında o iki kızdan biriyle, kalmuk suratlı tıkız bir İrlandalıyla dövüştüm de... Benden daha kuvvetliydi. Ne yaptı etti yeni ipek çoraplarımı yırtmayı başardı.»

Erkek, çok hafif bir sesle ve çok derin bir üzüntüyle şu sözü söyledi:

«Benim zavallı Kay'ım.»

«Herhalde orada da elçilik sekreteri hanımı rolü oynadığımı sanmazsın değil mi? Doğru değil vallahi. Jessie'de burada olsa sana söyleyecekti böyle olduğunu.»

«Ben sana inanıyorum şekerim.»

«İtiraf edeyim, orada kalacak cesareti kendimde bulamadım bunun üzerine. O iki kızın yüzünden anlıyorsun ya? Kolayca yeni bir iş bulacağımı sanıyordum. Üç hafta işsiz oturdum, o zaman Jessie evine gelmemi teklif etti, çünkü artık odamın kirasını ödeyemiyordum. Söyledim ya, o sırada Bronx'da oturuyordu.

Kocaman, kışla gibi hüznü, siyah tuğladan cepheli, uzun demir merdivenli bir bina. Bilmem neden, evin içi, alt kattan üst kata kadar lahana

kokardı. Aylarca genzimizde bir lahana kokusu ile yaşadık. Sonra Broadway'de bir sinemada iş bulabildim. Hatırlıyor musun? Dün bana sinemadan bahsettiğin zaman...»

Yeniden gözleri ıslandı.

«Müşterileri yerlerine oturtmaktı benim işim. Basit gibi geliyor değil mi sana? Pek sağlam olmadığımı biliyorum, iki yıla yakın zaman sanatoryumda kaldığıma göre.. Ama öteki kızlar da benim kadar yoruluyorlardı. Akşamları bitkin düşüyorduk. Saatlar ve saatlarca kalabalık arasında gidip gelmek, o sıkıcı müzik, ölçsüz şekilde büyütülmüş sesler, duvardan çıkmış gibi gelen bütün o gürültüler kafamızı şişiriyor, içimize fenalık geliyordu. Belki yirmi kere yorgunluktan bayılan kızlar gördüm. Hiç değilse salonun dışında bayılmak gerekiyordu, yoksa hemen kovulmak işten bile değildi. Böyle bir şey kötü tesir yapardı tabii. Seni sıkıyorum ya?»

«Hayır. Gel buraya.»

Kadın yaklaştı, ama ikisi de ayrı yatakların üstündeydiler. Yavaş yavaş vücudunu okşamaya, başladı, derisinin o kadar yumuşak olmasına şaştı. Vücudun külotla sutyen arasındaki kısmında daha önce görmediği çizgiler, insanı gevşeten gölgeli yerler buldu.

«Çok hastalanmıştım. Dört ay önceydi. Yedi hafta hastanede yattım, beni görmeye bir Jessie geliyordu.

Yeniden sanatoryuma göndermeye kalktılar. Ben istemedim. Jessie çalışmadan önce bir süre dinlenmem için yalvardı. Bana rastladığın zaman, bir haftadan beri iş arıyordum.»

Cesaretle gülümsedi:

«Bir iş bulacağım elbet.»

Sözüne ara vermeden:

«Bir şey içmek istemez misin? Dolapta bir şişe viski olacaktı. Ronald içmediyse! İçmesi de beni şaşırtır doğrusu.»

Gerçekten de yan odaya gidip, az sonra dibinde biraz içki kalmış şişeyle döndü. Sonra buzdolabına doğru gitti. Onu göremiyordu. Birden bağırdığım duydu.

«Allah Allah, olur iş değil.»

«Ne var?»

«Güleceksin, Ronald buzdolabının fişini çekmeyi bile unutmamış. Anlıyor musun? Bunudün gece Enrico yapmış olamaz. Bu, tam Ronald'a yakışan bir

şey. Jessie'nin yazdıklarını duydun ya? Kızmamış, kendini hiç kaybetmemiş. Ona bir şey söylememiş. Karısının eşyalarını bile kendisi toplamış. Ve dikkat et, ortalığı dağınık falan da bırakmamış! Başka biri olsa böyle bir anda neler yapmazdı? Buraya girdiğimizde her şey yerli yerindeydi, benim roplarım güzelce yerleştirilmişti. Sadece Enrico'nun pijaması ve robdöşambri hariç... Bu sana tuhaf gelmiyor mu?»

Hayır hiçbir şey gelmiyordu. Mutluydu o şimdi. Yepyeni bir biçimdeydi bu mutluluğu. Bu sabah, ona, bu odanın içinde tembel tembel oturup, şehvetli duygularla vakit geçireceğini söylemiş olsalar, inanmazdı. Kay'ın yatağı olan bu yatakta, bulanık bir güneş ışığı altında uyanmış, ellerini başının arkasında birleştirmişti.

Odanın havasını alabildiğine benliğine doldurmaya çalışıyor.

Küçük darbeler halinde bütün ayrıntıları çok itinalı bir tabloyu çizen bir ressam gibi zihnine kaydediyordu.

Kay'a da, bu atmosferin içinde, acele etmeden, telâşsız bir yer veriyordu. Birazdan yerinden kalkmak cesaretini kendinde bulunca gidip küçük mutfağa, hatta sözü geçen buzdolabına bir göz atmak gereğini duyacaktı, çünkü bu küçük şeylerle kendini avutacağını biliyordu.

Mobilyaların üstünde birtakım resimler vardı. Bu insan resimleri Jessie'ye ait olmalıydı, içlerinde yaşlı bir kadın vardı. Annesiydi herhalde...

Kay'a bunlar üzerine sorular soracaktı. Kay, onu sıkacağından korkmadan uzun uzun anlatırdı.

«İçsene.»

Kadın, aynı bardaktan ondan sonra içti.

«Görüyorsun ya, yanılıyormuşsun böyle düşünmekle...»

Ne de yanılıyordu? Sözleri belirsizdi. Ama ne demek istediğini yine de anlatıyordu,

«Bak, seni artık tanıdıktan sonra...»

Çok yavaş, o kadar yavaş konuştu ki ağzından çıkan sözleri tahminle anladı:

«Biraz geriye gider misin lütfen?» Kadın ona doğru kaydı. Çıplak sayılacak haldeydi, erkeğe elbiseliydi, ama kadın buna aldırmıyordu, birbirlerine sarılmalarında yine de bir güzellik vardı.

Kulağının hemen yanındaki dudakları, şu sözleri fısıldadı:

«Biliyor musun, bu yatakta hiçbir zaman öyle bir şey olmadı. Sana yemin

ederim.»

Erkek bir ihtiras, maddi bir istek duymuyordu. Kendini öyle tatlı ve temiz duygular içinde bulabilmesi için zamanın çok derinliklerine, ta çocukluğuna kadar gitmesi gerekiyordu.

Kadını okşuyordu, eliyle dokunduğu sadece bir vücut değildi, bütünüyle Kay'ın kendisiydi. Yavaş yavaş kendi benliğine giren, ona mal olan bir Kay'dı bu. Kendisi de onun benliğinde erimişti.

Uzun zaman hareketsiz durdular. Hiçbir şey söylemiyorlardı, iki vücut birbiriyle karışmıştı.

Her biri kendi gözbebekleri içinde ötekinin gözbebeklerini görüyordu. Unutulmaz bir sevinç okunuyordu onlarda...

İlk defa giriştikleri işin sonuçlarını düşünmediler bile. Kadının gözbebeklerinin büyüdüğünü, dudaklarının aralandığını görüyordu. Sonunda ağzının yanında hafif bir soluk duydu, bir sesin «Teşekkür ederim» dediğini işitti.

Artık vücutları birbirinden ancak çözülerek ayrılabilirdi, ihtirası izleyen o düşmanca duygudan korkmalarına sebep yoktu. İkisi de birbirlerinin önünde utanç duymadan, birtakım gizli düşüncelere saplanmadan durabilirlerdi.

Muhteşem bir yorgunluktan onları; güneşin yaldızlı bir ışığa boğduğu oda içinde ağır hareketlerle dolaştıran.

«Nereye gidiyorsun François?»

«Buzdolabına bakmaya.»

«Karnın mı acıktı?»

«Hayır...»

Yarım saat önce küçük mutfağa gidip bir göz atmak isteyen o değil miydi? Mutfak tertemizdi. Buzdolabının içinde bir parça soğuk et, limonlar, çok olgun iki domatesle kâğıda sarılı tereyağı bulunuyordu. Eti parmaklarıyla aldı, hemen oracıkta, çaldığı bir elmayı çayırın ortasında kemiren yaramaz bir çocuk haliyle yedi.

Banyoya girmiş olan Kay'ın yanına gittiğinde ağzındaki parçayı hâlâ çiğniyordu. Kay bunu fark etti:

«Görüyorsun ya karnın açmış.»

Ama erkek inat ediyor, bir yandan çiğneyip diğer gülümserken bir yandan hâlâ:

«Hayır!» diyordu.

Sonra ne söylediğini kadının anlamadığını fark ederek bir kahkaha attı.

VII.

Daha ertesi gündü. Yine öyle gülünç bir Fransız rolünü oynamak için Radyoevi'ne gitmişti. O gün Hourvitch elini bile sıkmadı. Tam bir yönetici pozunu, bir patron hali takınmıştı. Gömleğinin kolları sıvalı, kızıl saçları dağınık uçuşuyor, elinde steno defterini tutan sekreteri ardı sıra koşuyordu.

«Size ne diyeyim bilmem ki dostum. Hiç değilse evinize bir telefon alın. Numaranızı bizim servise bırakın.

New York'ta hâlâ telefonu olmayan insanların bulunduğunu düşünmek inanılır şey değil.»

Bir şey değildi bu. Sesini çıkarmadı, kendini tutuyordu. Kay'dan ilk defa ayrılıyordu. Kaç günden beri ilk defa! Yedi sekiz gün mü olmuştu? Sayılar gülünç şeylerdi, anlamsızdı, ona aradan bir sonsuzluk geçmiş gibi geliyordu.

Onu da beraber getirmek istemişti. Kendisini dış salonda beklerdi.

«Hayır sevgilim, artık gidebilirsin,» demişti.

Bu «artık» kelimesi onları o kadar güldürmüştü ki bir türlü unutamıyordu.

Ama daha şimdiden ona ihanet ediyordu, hiç değilse ihanet ediyormuş hissini duyuyordu. 66'ncı Sokaktan 6'ncı Caddeye kadar otobüsle gidecekken yaklaşan akşam karanlığında yolu geze geze aşmayı tercih etmişti.

«Saat altıda dönerim.»

«Bunun önemi yok François. Ne zaman gelersen gel.»

Niye kendisinden söz vermesini beklemediği halde inatla, bir kere daha tekrarlamıştı.

«En geç saat altıya kadar.»

Ama işte altıya birkaç dakika kala Ritz barından içeri giriyordu. Burada ne aradığını önceden biliyordu, bunu bilmek de onu pek memnun etmiyordu. Her akşam bu saatlerde Laugier, New York'a yerleşmiş ya da oradan geçmekte olan Fransızlarla hatta her milletten kimselerle buluşurdu.

Burada biraz Fouquet'nin havasını buluyordu. Birleşik Amerika'ya yeni geldiği zaman, devamlı olarak kalacağı bilinmediği için gazete fotoğrafcıları gelip resmini çekmişlerdi. Bugün istediği şeyin ne olduğunu kesin olarak söyleyebilir miydi? Belki de ona ihanet etmek, Kay'dan öcünü almak, içinde kaynaşıp duran bir yığın şeye imkân kapılarını açmak ihtiyacını duymaktı bu. Ama neyin öcünü almak? Gittikçe daha kesin, daha sert olmasını istediği bir

yalnızlık içinde geçirdikleri günler ve geceler, sabahın erken saatlerinde çarşıya onunla beraber çıkması, sofrayı hazırlaması, banyosunun suyunu akıtması, daha...

İki insan arasında tam bir gizlilik yaratabilecek ne varsa hepsini yürekten arzulayarak yapmış, aramış, hatta kışlaların karışık hayatında iki erkek arasında duyulabilecek en basit utançlara kadar ne varsa hepsini ortadan kaldırmışlardı.

Erkek bunu haşincesine, kudurmuşçasına arzu etmişti. Öyleyse niçin şimdi, kadın onu beklerken, beklemesini de yine kendisi söylediği halde, bir otobüse ya da taksiye atlayıp eve gideceğine Ritz barına giriyordu?

«Hello. Selâmlar dostum.»

Burada bulmaya geldiği şey bu basit samimiyet değildi. Buraya gelmesinin sebebi, kendisini kadına bağlayan ipin pek o kadar gergin olmadığını, yine de bazı serbest hareketlere girişebileceğini ya da her şeye rağmen hâlâ François Combe olarak kaldığını kendi kendine ispat etmek değil miydi?

İki yuvarlak masanın etrafına toplanmış dört altı ya da sekiz kişiydiler. Her zamanki samimi hava arasında hangilerinin devamlı dost, hangilerinin gelip geçici kimseler olduğunu kestirmek zordu.

«Sana bayan...»

Bir kadın, Amerikalı bir kadını tanıttığı. Sigarasında kırmızı ruj lekesi, dergi kapaklarına yakışır halleriyle güzel bir kadın...

Biriyle tanıştırdıkları zaman şöyle diyorlardı onu için:

«François Combe. Tanırsınız herhalde. En sevimli Fransız oyuncularından.»

Orada dazlak kafalı bir Fransız da vardı, ya bir sanayici, ya da bir maliyeci -niye olduğunu bilmeden o adamdan hiç hoşlanmadı- kendisine yercesine bakıyordu.

«Altı hafta kadar önce karınıza rastlamak zevkini tattım. Durun, Lido'da bir gala sırasındaydı, cebimde gazete...»

New York'a yeni gelmiş bir Fransız gazetesini çıkardı. Combe'un aylardan beri Fransız gazetelerini okuduğu yoktu. Karısının fotoğrafı birinci sayfada yer almıştı. «Marie Clairois, ... filminin zarif ve heyecan yaratan yıldızı...»

Hiç sinirlenmiş değildi. Laugier ona yatıştırıcı bir şekilde bakmakla yanılmıştı. Hiç de sinirli değildi. Bunu yanlarındaki insanlar gittikten, bir sürü aperatif içtikten sonra dostuyla yalnız başına kalır kalmaz Kay'dan, yalnız

ondan bahsetmekle ispat etti:

«Bana bir yardımda bulunmam istiyorum, tanıdığım bir kız için uygun bir iş bulmanı.»

«Kaç yaşında bu genç kız?»

«Tam bilmiyorum. Otuzla otuzbeş arası.»

«Azizim bu yaştakilere New York'ta kız demezler.»

«Yani?»

«Yani o bir kere talihini denemiş... Bunu sana açıkça söylediğim için beni bağışla. Çünkü onunla ilgini tahmin edemiyorum. Güzel mi?»

«Bu, yerine göre değişen bir şey.»

«Her zaman böyle denir. Revülerde dans etmekle işe başlamış, ondört, onbeş yıl önce değil mi? Sonra ipin ucunu kaçırmış, düşeceği kadar düşmüş...»

Sessizce yüzünü ekşitti. Laugier belki onun haline acıdı, ama ne yapsa dünyayı Laugier'nin gözünden başka türlü bir şekilde göremezdi artık.

«Ne iş yapmasını biliyor şu senin bakiren?»

«Hiçbir şey.»

«Darılma yavrum. Söylediğim hem senin, hem onun iyiliğine. Görüyorsun ya buradaki insanların saklambaç oynayacak vakitleri yok. Sana ciddi olarak soruyorum. Onun ne iş yapmasını bildiğini.»

«Ben de sana ciddi olarak diyorum: Hiçbir şey.»

«Sekreterlik, telefonculuk, mankenlik, ne bileyim buna benzer bir şey yapabilir mi?»

Combe hata ettiğini anlıyordu. Bunda yanılmıştı. Kadına karşı işlediği küçücük ihanetinin cezasını çekiyordu.

«Bak beni dinle azizim...»

«Garson. Aynı içkiden...»

«Ben istemem.»

«Amma yaptın ha. Anlamıyor musun? Demin cenazeye gidercesine bir suratla içeri girdiğin zaman sende bir şey olduğunu farketmedim mi sanıyorsun? Ya Hourvitch'den birlikte çıktığımızda. Hep aynı nakarat... Ne olduğunu sezmedim mi sandın?. Ha? Senin dostun otuz, otuzüç arasında bu bizim dilimizde sağlam otuzbeş demektir. Sana iyi bir öğüt vermemi ister misin? Biliyorum, bunu yerine getirmekte pek o kadar acele etmeyeceksin. Öğüt bütün acılığıyla şu dostum: «Bırak onu kendi düştüğü yerde.» Ama bunu

söylememle söylemememin bir farkı olmadığını bildiğim için şunu sorayım: İlişkiniz nereye varmış durumda?»

Yüzlerce dirsek aşmış olduğu bu Laugier'nin yanında kendini küçülmüş gördüğü için kızgınlıkla ve budalaca hemen cevap verdi:

«Hiçbir yere varmış durumda değil.»

«Öyleyse ne var üzülecek? Başına dert olacak ne bir koca, ne bir ağabey, ne bir sevgili? Ne kız kaçırdın, ne bunun gibi Amerika'da insanın başını derde sokacak herhangi bir şey yaptın? Herhalde onu komşu eyaletin otellerinden birine götürmek gibi feci bir hataya düşmemişsindir. Böyle bir şey federal bir suç teşkil eder, cezası ağırdır.»

«Ciddi olarak konuşmak istemiyor musun?»

«Ama ben ciddi konuşuyorum. Belki de işi biraz alaya vuruyorum. Yalnız ben çok alay ettiğim zamanlar ciddiyimdir. Senin sevgilin azizim, senin sanatı, işi olmayan, bankada parası bulunmayan sevgilin artık hapı yutmuş dostum, anlıyor musun? Gösteriş yapmak için seni Waldorf Oteli'ne kadar götürmeme lüzum yok. Biz erkekler harındayız şimdi. Ama geç yan tarafa kapıyı aç, koridoru aş, birbirinden güzel, onsekiz yirmi yaş arasında elliden fazla kız bulacaksın, üstelik içlerinde bakireleri de var, onlar da senin sevgilinle aynı durumdadırlar. Az sonra içlerinden kırksekizi sırtlarında eski elbiseleri, vücutlarında mücevherlerle bir kafeteryada ayak üstü bir şeyler atıştırıp Tanrı bilir nerelere yatmaya gidecekler. Sen bu memlekete çalışmaya geldin mi gelmedin mi?»

«Bilmiyorum orasını.»

«Orasını bilmiyorsan, hemen Fransa'ya dön, Port Saint Martin veya Renaissance tiyatrolarının teklif edecekleri ilk kontratı imzala. Biliyorum kafandakini yerine getireceksin ve bana kızacaksın hatta şimdiden kızılıyorsun bile, ama buraya gelip de suyun dibine battığını gördüğüm ilk arkadaşım sen değilsin. Demek hâlâ bildiğin gibi yumuşak yaşamak niyetindesin? Peki öyle olsun. Demek Romeo Juliette oynamayı tercih ediyorsun? Öyleyse yapılacak şey, iyi geceler demek, dostum. Garson.»

«Yok ben vereceğim hesabı.»

«İçki paralarını vermeyi hakedecek kadar kafanı şişirdim. Senin küçük dostun neler anlattı sana? Tabii kocasından boşanmış!.. O yaşta kadınlar en azından bir defa boşanmış olur.»

Öyle ya niçin? Kay da kocasından boşanmış kadınlardan biriydi?

«Biraz her yanda sürtmüş değil mi, ha? Demir atmak için uygun yer arıyor.»

«Aldanıyorsun, seni temin ederim.»

İnsanlara yakışır her çeşit saygıyı feda ediyordu, çünkü Kay'a daha fazla ihanet edecek kuvveti kendinde bulamıyordu.

«Yüzmek bilir misin?»

«Biraz.»

«Peki. Biraz. Diyelim ki pek soğuk olmayan durgun bir denize düşersen kendini güç belâ kurtarabilirsin.

Ama ya kendini bilmezsin biri bütün kuvvetiyle çırpınır ve sana yapışırsa, ne olur? Haydi. Cevap ver...»

Bardakları yeniden doldurmalarını işaret etti.

«Öyleyse ben söyleyeyim, o boyuna çabalayıp duracak, ister inan ister inanma. Sonra, ikiniz de dibi boylayacaksınız. Evvelki gün benden ayrıldığın zaman sana söylemek istemedim. Çünkü bir evet ya da hayır için insanlara darılacak haldeydin. Bugün biraz daha aklın başında.»

Combe pişman olmuş gibi dudaklarını ısırdı.

«Hele sen müzik kutusuna gidip de para attığın zaman. Güzel delikanlıya tutkun bir genç kız bakışıyla plağın sesinin yükselmesini beklerken. Yok, dostum, bu sana yakışmaz, bizlere yakışmaz; aslının ne olduğunu bildiğimiz böyle şeylere kendimizi kaptırmak. Çok sevilen bir dosta şu sözleri bir kere daha tekrarlamamı hoş gör. Sen hapı yuttun azizim François.»

Parasının üstünü getirmişlerdi. Toplandı, bardağım dikti bitirdi, bahşişi hesapladı, sonra kalktı.

«Ne tarafa gidiyorsun?»

«Ben eve gidiyorum.»

«Telefonu bile bulunmayan evine. Prodüktörler seni nasıl bulsunlar istiyorsun?»

Birbirinin ardından dışarı çıktılar. Madison Caddesi'nin kaldırımında durdular. Kapıcı bir taksinin kapısını açmak için işaretlerini bekliyordu.

«Azizim, görüyorsun ya, bizim memleketimizde insanın talihini iki defa denemesi imkânı yoktur. Burada ise insan iki defa, üç defa talihini deneyebilir. Ama işin üzerinde fazla durmamalı. Sana öyle piliçler göstereceğim ki, onaltı yaşında daktilo veya revü kızı olarak işe başlamışlar, onsekizinde Rolls Royce'larda gelmişler, yirmiikisinde tiyatrolarda yeniden figüran rollerine

çıkılmışlar, yeniden işe sıfır noktasından girişmişlerdir.

Öylelerini tanıyorum ki üç defa turnayı gözünden vurmuşlar, Park Avenue'de konakları, Florida'da yatları olduktan sonra yeniden işlerine dönmüşler, sonra yeniden evlenmeye muvaffak olmuşlardır. Seninkinin mücevherleri var mı bari?» Cevap vermeye tenezzül etmedi. Zaten nasıl cevap verebilirdi?

«Benim küçük tecrübeme inanırsan, ona gereken iş, bir sinemada yer göstericiliktir. Onu da elde etmek için iltimaslar gerekir. Bana, çok mu kızıyorsun? Olsun. Daha iyi. Etimizi kazıyıp yarayı örten doktora da kızılır. Farkına vardığın zaman bunlardan daha üstün olduğunu anlarsın, o zaman iyileşeceksin. Allahısmarladık...»

Combe herhalde fazla içmişti. Telâşlı gidip gelmeler, barda hüküm süren gürültüler, Laugier ile baş başa geçen zamanın sıkıntılı bekleyişi arasında ne kadar içtiğinin farkına varmamıştı.

Karısının fotoğrafını Paris gazetesinin baş sayfasında görüyordu, dumanlı saçları, omuzlarına oranla biraz büyük görünen başıyla.

Sinemacıların dediklerine göre ona bir genç kız halini veren özellikler bunlardı. Ayrıca hiçbir zaman kalçalarının kalınlaşmayışı da bunu tamamlıyordu.

Sanki insanın, Laugier'nin ermişliğine ya da Kay'a ait şeylerden haberi olduğuna inanacağı geliyordu.

«Bir sinemada yol göstericilik,» demişti. «Onu da elde etmek için...»

Bu iş için sağlık durumu uygun olmadığına göre...

«İnsan talihini iki defa, üç defa dener.»

Vitrinlerden kaldırım üstüne vuran dik ışıkların altında tek başına yürürken birdenbire içine bir şey doğmuştu.

Kay, kendisinde ikinci defa talihini deniyordu. Karşısına en son dakikada çıkmıştı. Onbeş dakika gecikseydi, sosis satan dükkâna girdiğinde birazcık dikkatsiz davransaydı, sözgelişi gidip başka bir tabureye otursaydı, belki de o sarhoş denizcilerden biriyle, herhangi bir erkekle...

Kendi alçaklığına karşı duyduğu tepki ile onu birdenbire sevdi. Bir an önce gidip onu bulmak, ona yer üstündeki bütün Laugier'lerin, basit ve yukardan bakan çok bilmişlikleriyle aralarındaki sevgiyi bozamayacaklarını söylemek ihtiyacını duyuyordu.

Yarı yarıya sarhoştü. Yoldan geçen bir adama çarpınca bunu daha iyi

anladı, şapkasını çıkarıp özür dilercesine gülünç bir selâm verdi.

Ama samimiydi, ötekiler, Laugier gibiler, o dazlak kafalı, ilk kadehleri birlikte içtikleri, sonra o genç Amerikalı kızla birlikte çıkıp giden adam, bütün bu insanlar, Ritz'de, Fouquet'de oturanların hepsi işe yaramaz yaratıklardı.

Bulduğu bu tabir ona büyük bir sevinç verdi, yürürken de hep tekrarlayıp duruyordu:

«İşte yaramaz yaratıklar...»

Onlara kızgınlık duyuyordu.

«İşte yaramaz yaratıklar, başka şey değil. Göstereceğim onlara.»

Onlara ne gösterecekti? Bilmiyordu bunu. Zaten, bir önemi de yoktu.

Onlara gösterecekti!

Artık ne Laugier'ye, ne Hourvitch'e ihtiyacı kalmayacaktı, onun elini sıkmayan, onu zorlukla tanıyanlara, ne de başkalarına...

İşe yaramak yaratıklar!

Karısı bile, talihini iki, üç defa denemek zorunda kalmayan, bir tek defa deneyen, hatta elde ettiğiyle yetinmeyen, şimdi de genç bir jigolonun meslekte ilerlemesi uğrunda kendisinden faydalanan karısı bile onlardandı.

Gerçekti bunların hepsi. Karısını ilk defa sahneye çıkardığında, oyuncu filan değildi, hizmetçi rolleri oynayan, beceriksiz bir şekilde kapıyı açıp: «Bayan La Kontes yemek hazır» sözünü titreye titreye söyleyen bir kızdan başka bir şey değildi.

Marie Clairois olmuştu sonra... Adına varıncaya kadar hepsi, bütün kişiliği onun eseriymiş, onu bütününüyle o yaratmıştı. Gerçek adı Therese Bourcicault'ydu, babası Jura'nın küçük bir kasabasının pazar yerinde kundura satıyordu. Clichy Caddesi'ndeki Cremaillere'de³, küçük karelerle süslü bir masa örtüsü ve Amerikan usulü pişmiş bir ıstakozun önünde oturdukları bir akşam vakti, ona şunları izah etmeye çalıştığım hatırlıyordu.

«Marie adı, o kadar Fransız ki... Yalnız Fransız da değil dünyaca bilinen bir ad... Harciâlem oluşundan dolayı hizmetçi kızlardan başka kimse Marie adımı almıyor, böyle olması Marie adını orijinal bir hale getiriyor... Marie...»

Kadın adı tekrarlamasını istiyordu.

«Marie...»

«şimdi de Clairos'ya gelelim... Bu adda berraklık var... Ayrıca...»

Aksi şeytan. Neler düşünüyordu? Clairos da umurumda değildi. Sadece

ona, François Combe'a boynuz taktırdığı için ün yapan jigolosu da vız geliyordu.

Ya öteki budala, o memnun ve hatırsınas, otuziki ve otuzüç yaşındaki, mücevherleri olmayan bir sevgiliden ve sinema memurluğu işinden bahseden sersem... Kadına bu iş için bile iltimas bulmak gerektiğini söylüyordu.

Başka bir defasında, Kay'ı tanımadan onbeş gün kadar önce kendini neredeyse Tanrı kadar nüfuzlu sanan bu adam ona şu soruyu sormuştu:

«Daha ne kadar dayanabilirsin yavrum?»

«Bu, ne demek istediğine bakan bir şey.»

«Her gün ütülenen bir elbise, temiz çamaşır, taksiye binmeye, içki içmeye yetecek kadar parayla.»

«Beş, altı ay belki. Oğlum doğduğu zaman, onsekiz yaşına geldiğinde parası ödenecek bir sigorta mukavelesi imzalamıştım, biraz zararı kabul etmek şartıyla paramı geri alabilirim...»

Laugier, onun oğlunu düşünecekti sanki!

«Beş altı ay, peki. Nerede oturursan otur, istersen kulübede, ama ne yap ne et bir telefon numaran olsun.»

Bugün de Hourvitch aynı şeyi söylememiş miydi? Bu tesadüf onu yeniden şaşırtacak mıydı? Bir otobüs bekleyebilirdi, beklemeliydi. Bu saatte, aceleye lüzum yoktu. Birkaç dakika geç veya erken gitmesinin Kay'ın merakında fasla bir etkisi olmazdı.

Kay'ın!

Bu kelimenin şu andaki çınlayışı ile, aynı kelimenin iki üç saat önce, o sabah, karşı karşıya yemek yerlerken ve Kay'ın kimin gönderdiğini söylemeden mükemmel bir ıstakozu kendisine yollamayı düşündüğü küçük terzinin şaşkınlığını hayal ederek neşelendikleri andaki çınlayışı arasında ne büyük fark vardı.

İkisi de o kadar mutluydular ki, nasıl olursa olsun, Kay'ın adını söylemek bile onu yatıştırıyordu.

Adresini bir şoföre söylemişti. Gökyüzü ona kapkaranlık ve tehdit ediciymiş gibi geliyordu. Somurtmuş bir halde koltuğa gömüldü. Laugier'ye, fare kafalı herife, herkese içerliyordu. Kay'a içerleyip içerlemediğini bilmiyordu. Daha kendi içinde onun hayalini bulamadan, onun yanındaki insan olmasına kendini alıştırmadan taksi durmuştu. Kay birden kaldırımın kenarında telaş ve endişe içinde karşısına dikiliverdi.

«Nihayet gelebildin François... Çabuk... Çabuk Michele...» dedi.

Sonra ara vermeden, şaşkınlığından kendini unutarak almanca anlatmaya başladı.

Odanın havası ağırdı, her defasında sokaktan dönüşte gibi lambalar yanık olduğu halde Combe'a ortalık henüz kararmış gibi geliyordu.

Sokağa üç kere çıktı döndü. Üçüncü gelişinde gece yarısıydı ve pardösüsünden sular damlıyordu, yüzü buz kesilmiş, ıslanmıştı, çünkü dışarda birden bire şiddetli bir yağmur yağmaya başlamış bulunuyordu.

Yine telefon yüzünden, o gün boyuna söz konusu edilen telefon yüzündendi gidiş gelişleri. Kay bile alay edercesine:

«Nasıl oluyor da evinde bir telefonun yok!» demişti.

Herhalde artık sinirlerine hâkim değildi.

Telgrafı o gün öğleden sonra bizzat Enrico getirmişti. Yine bir tesadüf eseri. Çünkü Combe içinde bir suçluluk duygusu ile Ritz'den içeri girerken Enrico gelmişti. Eğer söz verdiği gibi hemen dönmüş olsaydı.

Güney Amerikalıyı kıskanmıyordu artık. Belki Kay onun önünde, belki de başını omzuna dayanarak ağlamış o da onu teselli etmeye çalışmıştı?

Yine bir tesadüf. Bir gün önce mahallede alış verişe çıktıkları zaman Kay ona endişeyle:

«Yeni adresimi postaneye bildirsem iyi olur demişti. Bunu çok mektup aldığım için yapmıyorum biliyorsun...»

Çünkü erkekte en küçük bir kıskançlık duygusunun baş kaldırmasını önlemek istiyordu.

Şunları ilâve etti:

«Yeni adresimi Enrico'ya da vermeliyim. Ya Jessie'nin adresine mektuplar gelirse...»

«Niye ona telefon etmiyorsun?»

O zaman bunun ne kadar önemli bir şey olduğunu bilmiyorlardı. Bir dükkâna girmişlerdi, daha önceki gibi, erkek onun konuştuğunu görmüş ne dediğini anlamadan dudaklarının kıpırdayışını seyretmişti.

Hiç kıskanmamıştı. İşte o gün Enrico eşyalarını almak için Jessie'nin odasına gitmişti. Hem ona, hem Kay'a gelmiş bazı mektuplar vardı. Ayrıca Kay'a bir de telgraf gelmişti. Yirmidört saatten beri bu telgraf orada bekliyordu.

Telgrafın Meksiko'dan geldiğini görünce telâşlanmıştı, doğru eve

koşmuştu. Kay odasında yalnızdı, yemek hazırlıyordu. Sırtında mavi bir sabahlık vardı, ona yeni evlenmiş genç bir kadın hali veren mavi sabahlık...

Telgrafta şunlar yazılıydı:

«Michele Meksiko'da ağır hasta stop – Ticaret ve Sanayi Bankasından yolculuk için gerekli para alınabilir. Larski.»

Gelmesini söylemiyordu. Hareketinde onu serbest bırakıyordu. Belki de parası olmayacağını tahmin ederek gerekli tedbiri her zamanki intizamı, soğukkanlılığıyla düşünüyordu.

«Michele'i Amerika'ya getirdiğini bile bilmiyordum. Son mektubu dört ay önce gelmişti...»

«Kimin son mektubu?»

«Kızımın. Bana pek sık yazmaz. Herhalde bunu önlüyorlar, gizlice yazabiliyor ancak, ama bunu söylemiyor bana. Son mektubu Macaristan'dan gelmişti, yolculuktan hiç bahis yoktu. Başına ne gelmiş olabilir? Ciğerleri sağlamdır, küçükken muayene ettirmiştik en büyük profesörlere... Ya bir kaza geçirmişse François?»

Niye bu kadar çok içki içmişti? Demin kadını avutmaya çalışırken ağzının kokusundan utanmıştı, çünkü sarhoş olduğunun anlaşılmamasına imkân yoktu. Birden umutsuzlanmıştı. Hüzünlenmişti. Daha eve gelmeden omuzlarına ağır bir yük çökmüş gibiydi, ondan kendini kurtaramıyordu.

«Yesene François'cığım. Sonra telefon etmeye gidersin.»

Hayır. Karnı aç değildi. Aşağı iniyor, İtalyan'ın dükkânına gidip telefon ediyordu.

«Göreceksin boşuna zahmet olacak. Meksika'ya geceleri uçak seferi yapılmıyor. Enrico daha önce anladı.»

Zamanında eve dönmüş olsaydı, bu Güney Amerikalı kendini ilgilendirmeyen işlere burnunu sokmak fırsatını bulamayacaktı.

«Yarın sabah birer saat arayla iki uçak kalkıyor. Ama bütün yerler tutulmuş. Üç hafta önceden tutulmuş olacak...»

Yine gidip telefon ediyordu. Sanki onun için bir mucize yaratılacakmış sanıyordu.

Elleri boş geri dönüyordu.

«İlk tren sabah yediyi otuziki dakika geçe.»

«Ona bineceğim.»

«Pullman'da bir yer bulmaya çalışacağım.»

Ve yeniden telefon etmeye gidiyordu. Ortalıkta ne varsa hüzünlüydü. Ağırdu. Gidiş gelişlerinde vahim bir görünüş, bir hayalet hali vardı.

Onu bürodan büroya gönderiyorlardı. Amerikan demiryolları hakkında hiçbir fikri yoktu.

Şimdi de yağmur, kuvvetli bir sağnak halinde kaldırımları dövüyordu. Şapkasının kenarları sularla doluyor, başını eğdiği zaman sular dösemeye akıyordu. Gülünç bir şeydi, ama bu çeşit ufak tefek şeyler onu etkiliyordu.

«Bilet almak için vakit geçmiş. Memur, trenin hareketine yarım saat kala gara gelmemizi tavsiye ediyor.

Vaktinden önce biletini alanlar arasında son dakikada işi çıkanlar bulunurmuş.»

«Kendini yoruyorsun François.»

Kadına dikkatle baktı, niçin olduğunu bilmeden Kay'daki bu kederli yorgunluğun kızının hastalığından ileri gelmemesi ihtimalini düşünüyordu. Belki de birkaç saate kadar birbirlerinden ayrılacaklarını düşünerek üzölüyordu?

Bu telgrafta, bu sarımtırak kâğıt parçasında kaderin biçimsiz bir oyunu vardı. O sanki Laugier'nin çektiği nutkun ve Combe'un kafasını o akşam işgal eden düşüncelerin bir devamıydı.

Sanki başka çıkış noktası olmadığını görerek kader işe karışıyor, her şeyi düzene koyuyordu. İnsana en dokunan tarafı, kaderin yargısını kabul ettirmesiydi, ona boyun eğmekten başka çare olmamasıydı.

Onu en çok yıkan da, kendi içinde duyduğu bu gevşeklikti, herhangi bir şekilde karşı koymaya çalışmakta gösterdiği güçsüzlüktü.

Kay valizini hazırlıyordu. Bir yandan da konuşuyordu:

«Para işini bilmem nasıl halledeceğim. Enrico geldiğinde bankalar çoktan kapanmıştı. Bir sonraki treni bekleyebilirim. Gündüz bir tren daha olmalı.»

«Akşamüstü var.»

«Enrico dedi ki... Darılma. Biliyorsun, böyle bir anda her şey o kadar önemsiz ki. Ne kadar paraya ihtiyacın varsa kendisine telefonla bildirmemi söyledi, hatta gece bile olsa... Senin bunu...»

«Dört yüz dolar yeter mi sana?»

«Tabii yeter François. Yalnız...»

İkisi de para konusunu konuşmamışlardı.

«Sana bu parayı sıkıntısızca verebilirim.»

«Sana bir mektup bırakırım olur mu bilmem, yarın bankaya uğrayıp benim yerime parayı alırsın...»

«Sen döndüğünde bu işi halledecek zaman bulursun.»

Birbirlerine bakamıyorlardı. Buna cesaret edemiyorlardı. Bu sözleri söylüyorlar, ama bunların gerçek olduğuna kendileri bile tamamen inanmıyorlardı.

«Biraz uyuman lâzım Kay.»

«Cesaretim yok.»

Böyle anlarda söylenilen anlamsız sözlerden biri.

«Haydi yatağa yat.»

«Zahmetime değer mi dersin? Saat nerdeyse sabahın ikisi. Evden saat altıda çıkmak lâzım, belki de taksi bulamayız.»

Şimdi kadın şu sözü de söylemeliydi. Tam sırasıydı diye düşündü adam:

«Bir telefon olsaydı...»

«Öyle ki sabah beşte kalkmam lâzım? Bir şey içmem gerekmez mi?»

Soyunmadan yatağa uzandı. Erkek biraz odanın içinde dolaştı, sonra o da kadının yanına gelip yattı. Hiç konuşmadılar. Gözlerini de yummadılar. İkisi de bakışlarını sabit bir şekilde tavana dikmişlerdi.

Erkek hayatında hiçbir zaman kendini bu kadar ümitsiz bir hüznün içinde hissetmemişti. Bu, söze gelmeyen, elle tutulmayan önüne geçmek için bir şey yapılamayan şiddetli bir acıydı. Fısıltı halinde:

«Geri gelecek misin?» dedi. Cevap olarak kadın örtünün üstündeki elini yakaladı, uzun uzun sıktı.

«Onun yerine ölmek istiyorum,» dedi.

«Ölmek söz konusu değil, sus.»

Kadının ağlayıp ağlamadığından şüphelendi. Elini uzatıp gözlerinde gezdirdi, kupkuruydu.

«Yalnız kalacaksın François. 'Görüyorsun, beni en çok üzen seni düşünmek. Yarın gardan döndüğün zaman.»

Bir düşünce onu birdenbire ürküttü, doğruldu, yanındaki erkeğe büyümüş gözbebekleriyle baktı:

«Gara benimle beraber geleceksin değil mi? Gelmen lâzım. Bunu senden

istediğim için beni affet, ama öyle sanıyorum ki yalnız başıma trene binecek kuvveti kendimde bulamam. Gitmem lâzım, beni göndermen lâzım, ama eğer...»

Başını yastığa gömerek sakladı. Ne o, ne öteki kıpırdamadan duruyorlardı. İkisi de kendi düşüncelerine kapılmış, yeni atılacakları yalnızlıklarına kendilerini şimdiden alıştırtıyorlardı.

Kadın biraz uyudu. O ise birazcık daldı, sonra kahveyi hazırlamak için ondan önce kalktı.

Gökyüzü, sabahın saat beşinde gece yarısındakinden daha da karanlıktı. Lambalar bu karanlığı zorla dağıtıyor ve bütün gün boyunca kesilmeyecek olan yağmurun camlara vuruşu duyuluyordu.

«Kay, kalkmak zamanı geldi.»

«Evet...»

Onu öpmedi. Gecedен beri hiç öpüşmemişlerdi. Buna belki de Michele'in hastalığı sebep olmuştu. Belki de kendilerini duygularının eline kaptırmaktan çekiniyorlardı.

«Sıcak tutacak bir şeyler giyin.»

«Giyecek yalnız kürküm var;»

«Hiç değilse yün robunu giy.»

Laf olsun diye şu çeşitten bayağı sözler söylemekten geri durmuyorlardı.

«Biliyorsun trenler genellikle çok sıcak olur.»

Kadın kahvesini içti, ama bir şey yemek istemedi. Erkek, tıklım tıklım doldurulmuş valizi kapatmasına yardım etti, kadın etrafına bakmıyordu.

«Geriye kalanları burada bıraksam mı?»

«Haydi yola çıkmak zamanı. Çabuk ol.»

Sokağa bakan pencerelerden sadece ikisi ışıklıydı. Herhalde onlarda da trene yetişecek yolcular, ya da hastalar vardı?

«Sen biraz kapıda bekle, köşeye kadar bir gideyim, belki taksi bulurum.»

«Vakit kaybedeceğiz.»

«Hemen bulamazsam, o zaman metroya bineriz. Burada bekleyeceksin değil mi?»

Aptalca bir laftı bu. Nereye gidebilirdi? Adam, pardösüsünün yakaları kalkık, evlerin diplerinden kamburunu çıkara çıkara sokağın köşesine kadar koştu. Tam oraya varmıştı ki bir sesin kendisini çağırdığını duydu.

«François... François...»

Kaldırımın ortasında ona seslenen Kay'dı. Evlerine iki ev ötede, geceyi dışarıda geçirmiş bir çifti getiren bir taksi durmuştu.

Nöbet değiştirir gibiydiler. Bazıları gidiyor, bazıları geliyordu. Kay kapıyı açmış şoförle konuşuyordu. Combe kapının eşiğinde duran valizi almaya gitti.

«Santral Garı'na.»

Otomobilin koltukları rutubetten kaygandı, etraflarında ne varsa ıslak, hava soğuk ve ürperticiydi. Kadın kendini erkeğin kollarına bıraktı. Hep susuyorlardı. Caddelerde kimseler görünmüyordu. Hatta gara gelinceye kadar bir tek otomobile bile rastlamadılar.

«Sen inme François. Eve dön.»

Bu kelime üzerinde bile bile durmuştu, ona cesaret vermek istiyordu.

«Daha bir saat beklemek gerek.»

«Zararı yok. Gider sıcak bir şey içerim. Bir şeyler yemeye çalışırım.»

Nasıl gülümsemeye çalışıyordu! Taksi durmuştu, inmeye, bekleme salonu ile aralarındaki yağmur perdesini aşmaya cesaret edemiyor gibiydiler.

«Sen kal François.»

İçinde duyduğu şey korkakça bir duygu değildi. Gerçekten arabadan inmek, garın kalabalığı arasında onu takip etmek, büyük gar saatinin sığraya sığraya ilerleyen iğnesini seyretmek, ayrılışlarını dakika dakika yaşamak, kapıların açıldığı zaman kalabalığa kendini bırakmak, trenin hareketini görmek için kendinde yetecek kadar kuvvet bulunmadığını hissediyordu. Kadın ona doğru eğildi, kürkünde yağmur ıslaklığı vardı.

Ama dudakları yine de yakıcıydı. Şoförün arkasında bir an birbirlerine sarılı kaldılar, birdenbire kadının gözbebeklerinde bir ışık parladı, ve erkek düşüncedeymiş gibi şu sözleri kekeleyişini duydu:

«Şimdi artık eminim, bu bir gidiş değil... Bir varış...»

Ondan koparcasına ayrıldı. Kapıyı açmış, oradaki zenci kapıcıya işaret etmiş, valizim ona vermişti.

Combe, hep onun attığı bu üç adımı, o tereddüt anını, çizgi çizgi düşen yağmurun kaldırım üzerinde çıkardığı gürültüyü hayalinden çıkaramayacaktı.

Yüzü sapsarı birden geri döndü, gülümsüyordu. Bir elinde çantasını tutuyordu. Büyük camlı kapıyı açıp öte yana geçmesi için bir adım atması yeterdi.

Elini biraz kaldırdı, fazla uzaklaştırmadan, fazla yukarı kaldırmadan, biraz kıpırdattı. Daha çok parmaklarını oynattı denebilirdi. Camın ardında onu yarı yarıya silik halde bir kere daha gördü. Sonra daha çabuk, daha kesin adımlarla zencinin peşi sıra yürüdü. O sırada şoför de arkasına dönmüş, nereye gideceklerini soruyordu.

Ona kendi adresini verdi. Hatta farkına bile varmadan piposunu doldurduğunu farketti. Ağzında bir acılık duymuştu.

Kadının dediği sözü düşünüyordu:

«...Bir varış...»

Bu sözde gizli bir vaat bulunduğunu seziyordu. Ama daha iyice anlayamamıştı.

VIII.

«Sevgili Kay,

Başıma geleni herhalde Enrico sana anlatmıştır... Bildiğin gibi Ronald çok kibar, çok terbiyeli davrandı, hep bu halini muhafaza etti. Kendini o soğuk öfkesine kaptırmadı. İçinde bulunduğum durum ortasında böyle bir şey kimbilir beni ne hale sokardı!»

Combe kendisinin sandığı çeşitten bir umutsuzluk içinde değildi. Daha çok, günlerin saatların gevşekliğine kendini kaptırmaktı bu.

İlk günlerde oldukça akla yakın bir endişe içinde bocalamıştı. Şimdi o kadar kısa gibi gelen, içinde yaşarlarken sona ermez gibi görünen o gece, Kay'a sormuştu:

«Bana telefon edecek misin?»

«Buraya mı?»

İlk fırsatta evine bir telefon alacağına hemen o anda yemin etmişti. Ertesi sabah uyanır uyanmaz telefon almak için gerekli teşebbüsleri yapmıştı. Geç kalıp da Kay'ın telefonunu kaçıracağından korkuyordu.

«Bana telefon edeceksin değil mi?» demişti.

«Tabii ederim sevgilim. Fırsat bulur bulmaz.»

«İstersen, fırsat bulursun.»

«Sana telefon ederim.»

Formaliteler tamamlanmıştı. Zaten bunlar o kadar basit şeylerdi ki, bir telefon almak için dünyayı birbirine katmak gerektiğini sandığı halde bunun o kadar kolaylıkla cereyan etmesi onu hırslandırmıştı.

Hava pisti, karanlıktı, yağmur yağıyordu hep. Şimdi de sulu kardı düşen... Küçük musevi terzinin odacığında çalıştığı, sokağın loşluğunda hayal meyal görünüyordu.

Telefonu ikinci gün eve getirmişlerdi, evden hiç çıkmak cesaretini gösteremiyordu. Oysa Kay, Meksiko'ya yeni inmiş olmalıydı.

«New York'ta Danışma Bürosu'na telefon ederim,» demişti gitmeden önce. «Telefonun numarasını oradan öğrenirim.»

Danışma Bürosu'na beş altı defa telefon etmiş, aldığı numaranın bilinip bilinmediğini anlamak istemişti.

Garip bir şeydi, Kay yağmurun içinde erimiş kaybolmuştu. Üzerine yağmurun vurduğu bir camın ardında, biraz dağınık, şekli bozulmuş bir yüzle gülüyor gibiydi. Hayalini tam olarak kurmaya o kadar çalıştığı halde bir türlü beceremiyordu.

Jessie'nin evine gelen, sonra buraya gönderilen birkaç mektup vardı. Kay gitmeden:

«Onları aç. İçinde hiçbir gizli şey yok!» demişti. Mektupları açmakta tereddüt etmişti. Dört beş tane oluncaya kadar sabretmişti. Jessie'nin, Grace Line'nın mavi ve portakal rengi işaretini taşıyan Bahama'dan uçakla gönderdiği mektubu gelince bütün mektupları açıp okumak kararını vermişti.

«... İçinde bulunduğum durum ortasında...»

Şimdi artık o mektupları ezbere biliyordu.

«Her şeyi göze alıp bir faciayı önlemek için elimden geleni yaptım.» Bunlar artık o kadar uzaktı ki... Dürbünün ters tarafından bakılarak ufacık, tanınmaz bir dünyada geçmiş gibi görünen şeylerdi.

«Biliyorum Ric, mümkün olsa karısından ayrılmaktan tereddüt etmezdi.»

Kendi kendine tekrarlıyordu:

«Mümkün olsa.»

«... Ama gitmeyi daha doğru buldum. Zor olacak. Elbetteki uzun sürecektir. Dayanması ağır bir devre.

Seninle küçük apartmanımızda ne kadar mesut bir hayat sürebilirdik değil mi Kay'cığım?

Bilmem yine o günler gelecek mi? Düşünmeye bile cesaretim yok. Ronald beni ümitsizlendiriyor, dayanma gücümü kırıyor. Yine de ona karşı ileri sürebileceğim en küçük bir şikâyetim yok. O kadar kaba hiddetleri olduğu halde şimdi beni korkutan bir sessizlik içinde... Yanımdan hiç ayrılmıyor. Hatta düşüncelerimi bile okumaya çalışıyor diyebilirim.

Bana karşı çok müşfik, çok iyi davranıyor. Eskisinden daha fazla... Balayımızda olduğundan daha fazla.

Hani sana anlattığım, seni o kadar güldüren Hindistan cevizi hikâyesini hatırlarsın ya? İşte, öyle bir şey olmayacak artık.

Gemideki yolcular bizi yeni evlenmiş sanıyorlar, bunun eğlenceli tarafları yok değil. Dün herkes yün elbiselerini çıkartıp keten elbiselerini giydi, çünkü ekvator bölgesine girmiştik. Hava hemen ısıniverdi. Tuhaf bir şey bu, sabah olunca bütün yolcular, gemi subayları da dâhil hepsini, beyazlar giymiş bulduk. Hele tek şeritli bir subay var, genç bir şey, her karşılaşmamızda bana baygın baygın bakıp duruyor.

Ama bundan zavallı Ric'ime bahsetme sakın, kendisine bir üzüntü yaratır. Orada neler olup bittiğini düşünüyorum. Kay, senin için müthiş bir şey oldu bu. Kendimi senin yerine koyuyorum da, perişan halini gözümün önüne getiriyorum, başının çaresine nasıl baktığını...»

Garip bir duyguydu bu. Bazı anlar kendini tamamiyle serbest, kafasının içini aydınlık, tek bir gölge olmadan buluyordu, bu anlarda dünyayı tam bir açıklıkla, güneş içinde görüyordu. Bu çiğ tonların zalimliği de çok geçmeden ona maddi bir azap vermeye başlıyordu.

«Sevgili Kay...»

Bu mektuba bir Fransız pulu yapıştırılmıştı ve Toulon'dan geliyordu. Kay bütün mektuplarını açmak için ona izin vermemiş miydi?

«Fransa'ya döner dönmez başlangıçta hiç de hoşuna gitmeyen bir sürprizle karşılaştım. Benim denizaltımla birkaçı daha Atlantik Filosundan alınıp Akdeniz Filosuna verilmişler. Yani bağlı olduğum liman bizim bilinen Brest yerine Toulon oldu şimdi.

Benim için pek kötü bir şey olmadı, ama yeni bir villâ tutup eşyaları oraya yerleştiren karım tam bir hayal kırıklığına uğradı, ve bu yüzden hastalandı...»

Bu adam Kay'la yatan denizciydi. Combe biliyordu. Nerede, hangi şartlar

altında yattıklarını da biliyordu.

Her şeyi en küçük ayrıntısına kadar biliyordu, hepsini ondan zorla öğrenmişti. Ve bunlar şimdi acı veriyordu.

Aynı zamanda ona huzur da veriyordu. İki duygu birbirine karışmıştı.

«Nihayet La Seyne'e yerleşebildik, pek hoş olmayan banliyö gibi bir yer, ama tramvay kapımın önünde duruyor, evimizin karşısında da çocuklara ait bir park var.»

Çünkü onun da çocukları vardı, onun da...

«Bouffi hep eskisi gibi şişmanlamaya devam ediyor, sana dostça duygularım bildirmemi rica etti.»

Bouffi ha?

«Fernand artık bizimle beraber değil, onu Paris'e Bakanlığa aldılar. Ona yakışan da orada olmaktı zaten, tam bir salon adamıydı. Royale Caddesi'ne bakan salonlara, hele resmi kabul akşamlarının törenlerine yakışır doğrusu.

Senin dostun Riri'ye gelince hiç değilse artık onunla hiç konuşmadığımızı söyleyebilirim, güzel Amerika'nın sahillerinden ayrıldığımızdan beri ancak görev gereği konuştuk. Bilmiyorum o mu beni kıskanıyor, yoksa ben mi onu kıskanıyorum?

İkimizden birini seçmek sana düşüyor ve...»

Parmaklarını yatak örtüsüne geçiriyordu. Ama yine de sakindi. Hatta bu sakin halini sürdürüyordu, ilk günlerdi bunlar. Öylesine sakindi ki, onu çevreleyen boşluğu, içinden çıkılmaz, kesin bir boşluk olarak kabul ediyor, o zaman soğukça:

«Bitti artık,» diyordu.

Hürdü yeniden, Laugier'nin barına saat altı sularında gitmekte, onunla istediği kadar içki içmekte, çene çalmakta hürdü.

Yine sevgilisinden bahsetmeye kalkışacak olursa ona:

«Hangi sevgili!» demekte hürdü.

Evet, şurası inkâr edilemez. Bir çeşit ferahlık da duymuyor değildi. Laugier'nin hakkı vardı. Bu işin sonu kötüye varacaktı. Bazı anlar gidip Laugier'yi bulmak arzusunu duyuyordu. Ritz barının kapısına kadar gittiği oluyordu, ama her defasında da pişmanlık içinde kapının dışında kalıyordu.

Kay'a gönderilmiş başka mektuplar, özellikle faturalar da vardı. Bunlar arasında bir boyacının ki ile bir şapkacının faturaları da bulunuyordu. Tahminle, bahsi geçen şapkanın ilk karşılaştıkları gece başında bulunan şapka olduğunu

anladı. Şimdi onu şapkayı alına doğru eğilmiş bir durumda hayal ediyor ve bu gözlerinde bir hatıra değeri kazanıyordu.

«Altmışsekiz sent.»

Şapka için değil. Şapkada yapılan bir değiştirme için. Ya eklenmiş, ya çıkarılmış bir kurdele parçası için.

Kadınlara özgü o saçma sapan şeylerden biri için...

«Altmışsekiz sent...»

Hep rakamı hatırlıyordu. Adı geçen şapkacının 260ıncı Sokakta bulunduğunu da hatırlıyordu. Ellinde olmadan oraya kadar aşılması gerekli yolu, sanki Kay yürüyerek geçmiş, sanki yürüdüğü zaman da geceymiş gibi, hayalinde kendi gece dolaşmalarına benzeterek canlandırılıyordu.

İkisi az mı yürümüşlerdi o yollarda.

Telefon yerine konmuştu, ama bir tek defa çalmamıştı, çalamazdı da zaten, çünkü evine telefon aldığını kimse bilmiyordu.

Yalnız Kay'dan başka. Kay ona söz vermişti:

«Fırsat bulur bulmaz sana telefon edeceğim.»

Ve Kay ona telefon etmiyordu. O ise evinden çıkmak cesaretini gösteremiyordu. Saatlarını küçük musevi terzinin yaşantısını seyretmekle geçiriyordu. Artık, onun ne zaman yemek yediğini, çalışma masası başında dua etme pozunu ne zaman aldığını veya işini ne zaman bitirdiğini biliyordu. Başkasının yalnızlık içindeki hayatım seyretmekle kendini yalnızlığa alıştıırıyordu.

İki kişi oldukları için komşularına göndermeyi düşündükleri o istakozdan az çok utanıyordu. Çünkü şimdi kendini onun yerine koyabiliyordu.

«Kay yavrucuğum.»

Herkes ona 'Kay' diyordu. Bu onu kudurtuyordu. Niye kendi adına gelecek bütün mektupları açmasını tembih etmişti sanki?

Bu mektup ingilizceydi, sert ve düzgün bir şekilde yazılmıştı.

«14 Ağustos tarihli mektubunuzu aldım. Köye gittiğinizi öğrenmekle memnun oldum. Connecticut havasının size yarayacağım umarım. Bana gelince, işlerim uzun zamandan beri istediğim halde New York'tan ayrılmama engel oldu. Bununla beraber...»

Bununla beraber neydi? O da onunla yatmış olacaktı. Hepsi onunla yatmışlardı. Böyle kâbuslardan bir türlü kendim kurtaramayacak mıydı?

«...Karım sizinle...»

Budalanın budalası. Artık, hayır. Yanlış düşünen kendisiydi. Hatta yanılmıyordu bile. Bitmişti bunlar.

Sonuna bir çizgi çekmek lâzımdı.

«Son noktayı koyun, bir çizgi çekin.»

Büyük bir çizgi çekerek, satır basma geçmek gerekti. Bu çizgi, daha çok ıstırap çekmesini, ömrünün sonuna kadar ıstırap çekmesini önleyen kesin bir çizgiydi.

Düşündükleri aşağı yukarı bunlardı. Kadın yüzünden son günlerine kadar ıstırap çekecekti.

Kendini buna alıştırmıştı.

Aptal gibi.

Laugier gibi bir budala böyle bir itiraf karşısında ne derdi?

Çok basitti, öylesine basitti ki öylesine... Tarif için kelime bulamıyordu.

Böyleydi işte. Kay yanında değildi ve onunsa Kay'a ihtiyacı vardı. Günlerden bir gün kırk yaşındaki karısı kendini yeniden genç hissederek yeni bir aşk yaşamak istediği zaman, ömrünün mahvolduğuna inanmıştı.

Nasıl çocukça düşünmüştü? Demek bunun hiçbir önemi yoktu? Olmadığım biliyordu artık.

Şimdi dünyada değerli olan tek şeyin Kay olduğunu kabul ediyordu. Kay ve onun geçmişi Kay ve...

.... Ve birden telefon çalsaydı. Bir zil çalsaydı. Günler ve geceler boyunca bekliyordu. Saatin zihni sabahın birinde, sonra ikisinde, sonra üçünde çalacak şekilde kuruyordu. Uyuyup kalmaktan ve telefonun zilini duymamaktan korkuyordu.

Aynı anda, kendi kendine:

«Çok iyi. Her şey çok iyi. Bitti artık. Zaten başka bir sonuçla bitmesi imkânsızdı,» diyordu. Yeniden eski François Combe olacaktı. Onu Ritz'de ağır ameliyat geçirmiş bir hasta gibi karşılayacaklardı.

«Bitti mi artık?»

«Bitti.»

«Çok canını acıtmadı ya? Çok ıstırap vermedi ya?»

Ama o akşam yastığı ısırp yalvardığını kimse görmüyordu. «Kay yavrucuğum! Yalvarırım telefon et bana.»

Sokaklar boştu. New Yok bomboştu. Hatta küçük barları bile boştu. Bir defasında «kendi» şarkılarım çaldırmak istemiş ama bir türlü dinleyememişti. Boş yere dışarı atmaya uğraştıkları Norveçli veya Danimarkalı, kuzeyli sarhoş bir gemici onu yakasından yakalamış, anlaşılmaz birtakım itiraflarda bulunmuştu.

Böylesi daha iyi değil miydi? Kadın gelmemek üzere gitmişti. Kadın da bunu biliyordu, ikisi de bunu biliyorlardı. Gelmemek üzere gitmişti.

«Bu bir gidiş değil François... Bir varış...»

Acaba ne demek istemişti? Niye bir varış? Hem nereye varış?

«Bayan, size borcunuzu hatırlatmakla...»

Üç dolar ve birkaç sent, bir bluzun parası. O bluzu Jessie'nin dolabından çıkarıp valizine koyarken gördüğünü hatırlıyordu.

Kay'dı bütün bunlar... Ve Kay, kendi sakin hayatı, rahatı, geleceği için bir tehlikeydi. Ve Kay, onun için Kay, vazgeçilemeyecek bir şeydi.

Günde on defa onu inkâr ediyor, günde on defa ondan af diliyor, ama birkaç dakika sonra yeniden inkâra başlıyordu. Ve sanki bir tehlike hissediyormuş gibi insanlarla her türlü temastan kaçmıyordu. Bir defa bile radyoya gitmemişti. Ne Hourvitch'i, ne Laugier'yi görmüştü. Onlara kızıyordu içinden.

Yedinci gün ya da yedinci gece derin derin uyuduğu sırada, telefonun zili odanın içinde çınladı.

Saati telefon ahizesinin yanındaydı. Her şeyi önceden hazırlamıştı. Saat sabahın ikisi idi.

«Alo...»

Uzun mesafe santral memurlarının her zamanki işaret ve mesajlarını duydu. Israrlı bir ses aptalcasına boyuna tekrarlayıp duruyordu:

«Alo... Bay Combe... Alo, Bay Combe... C.O.M. B. E. Alo Bay Combe?»

Ve bu sesin arkasında, henüz dinleme müsaadesini vermedikleri Kay'ın sesi vardı...

«Evet evet... Combe... Evet.»

«Bay François Combe?»

«Evet... Evet...»

Kay gecenin öteki uçundaydı. Yavaşça soruyordu.

«Sen misin?»

Ona aynı şekilde karşılık vermekten başka söz bulamıyordu:

«Sen misin?»

Daha yeni tanıştıkları gün ona iki ayrı sesi bulunduğunu söylemişti, bunu söylemekten de çok hoşlanmıştı.

Herkesinkine benzer, herhangi bir kadına yaraşır sesi vardı. Bir de ciddi, biraz belirsiz olan sesi. Bu sesi ilk günden beri sevmişti.

Sesini telefonda hiç duymamıştı, işte o sevdiği sesi yeniden buluyordu, tabu halinden daha ciddi, daha sıcak, sürükleyici, inandırıcı bir tatlılık taşıyordu. Ona:

«Biliyor musun Kay... Bitti artık... Savaşmayacağım artık...» diye bağırmak arzusunu duyuyordu.

Anlamıştı. Onu bir daha inkâra kalkışmayacaktı. Birkaç saniye önce kendisinin bile bilmediği bu büyük haberi ona bildirmek için sabırsızlanıyordu.

Kay:

«Seni daha önce arayamadım,» diyordu. «Bütün bunları daha sonra anlatırım. Hiçbir kötü haber yok, aksine her şey yolunda gitti. Yalnız sana telefon etmek çok güç oldu. Şimdi bile. Ama her gece telefon etmeye yine de çalışacağım...»

«Ben seni arayamaz mıyım? Otelde değil misin?»

Niye bir an sessizlik oldu? Onun umutsuz halini kadın hemen anladı mı?

«Hayır, François. Elçiliğe yerleşmem gerekti. Korkma sakın. Hem herhangi bir şeyin değişmiş olduğunu düşünme. Buraya geldiğim zaman Michele'i yeni ameliyat etmişlerdi. Tehlikeli görünüyordu. Zatülcenp'e dönmüştü hastalığı, bundan başka bir de peritonit ortaya çıktı. Dinliyor musun?»

«Tabii dinliyorum. Kim var yanında?»

«Oda hizmetçisi. Benimle aynı katta yatan iyi bir Meksikalı kadın, gürültüyü duyup bir şeye ihtiyacım olup olmadığını sormaya geldi.»

Hizmetçiye İspanyolca bir şeyler söylediğini işitti.

«Orada mısın? Kızın durumu iyi. En iyi doktorları çağırmışlar. Ameliyat başarılı oldu. Ama birkaç gün sonucu beklemek gerekiyordu. Hepsi bu kadar şekerim.»

Ona şimdiye kadar hiç 'şekerim' dememişti, bu kelime ona sanki battı.

«Hep seni düşünüyorum, seni. Odanda yalnız olduğunu. Çok mutsuz

musun?»

«Bilmiyorum... Evet... Hayır.»

«Sesin bir tuhaf.»

«Öyle mi? Beni telefonda hiç dinlemedin de ondan. Ne zaman döneceksin?»

«Henüz bilmiyorum. Sana söz veririm, mümkün olduğu kadar az kalacağım burada. Belki üç dört gün daha...»

«Uzun.»

«Ne diyorsun?»

Kadın güldü. Telin öteki ucundan onun güldüğünü farketti.

«Ayaklarım çıplak, sırtımda robdöşambr var, telefon şöminenin yanında. Hava epey soğuk. Ya sen? Yatağında mısın?»

Ne diyeceğini ne cevap vereceğini bilemiyordu. Böylesine bir sevince kendini lüzumundan fazla hazırlamıştı. Önceden bu anı fazlasıyla yaşamıştı, şimdi ise bu sevinç karşısında ne yapacağım bilmiyordu.

«Uslu durdun mu François?»

«Evet!» diye cevap verdi.

Ve telin öteki ucunda kadın çok alçak, hafif bir sesle o kadar sık gidip dinledikleri şarkılarım mırıldanmaya başlamıştı.

Göğsünde bir şeyin kabardığını, içini sıcak bir dalga halinde kaplayan bir şeyin kırırdamasına, nefes almasına, ağzını açmasına engel olduğunu hissetti...

Şarkıyı bitirmişti, bir an sessizlikten sonra kadının ağladığını, hemen konuşamayacak bir durumda olduğunu düşündü. Kay mırıldandı.

«İyi geceler François. Güzelce uyu. Öbür gece yine telefon ederim. İyi geceler.»

Hafif bir gürültü işitti, bu herhalde mesafelerin ötesinden gönderdiği bir öpüşün sesiydi. Bir şeyler kekelemeye çalıştı. Santral hata hâkim olmuştu. Telefonu kapatmasını rica ettiklerinin farkında bile değildi, nihayet bağırdılar:

«İyi geceler.»

Bu kadar basit... Yatağı ise boştu.

«İyi geceler François...»

Ona söylemesi gereken sözleri söylememişti, o kadar önemli olan bir mesajı, ona bildirmesi gereken değerli haberi ona ulaştıramamıştı.

Sözler, cümleler dudaklarına şimdi geliyordu...

«Biliyor musun Kay...»

«Evet şekerim...»

«Gardaki o cümleyi... söylediğin o son cümleyi...»

«Evet şekerim...»

«Bunun bir gidiş değil, bir varış olduğunu...»

Kay gülümsüyordu. Gülümsemeliydi. Ve bu gülüşü o kadar gerçek olarak görüyordu ki, bir kâbus geçiriyormuş gibi odasının boşluğu içinde, tek başına yüksek sesle konuşuyordu.

«Onun anlamım kavradım sonunda. Epey zaman geçti anlamam için değil mi? Ama bana gücenmemelisin bunun için.»

«Hayır şekerim...»

«Çünkü erkekler sizler gibi ince anlayışlı değiller. Hem de çok gururludurlar...»

«Evet, şekerim... Zararı yok.»

O kadar ciddi, o kadar tatlı bir sesle konuşuyordu ki...

«Sen benden önce varmıştın, ama şimdi ben de sana yetiştim. İkimizde vardık değil mi?... Ne harikulade bir şey bu?»

«Harikulade, şekerim...»

«Ağlama... Ağlamamak gerek. Bak ben de ağlamıyorum. Henüz buna alışmadım da ondan, anlıyor musun?»

«Anlıyorum.»

«Artık hepsi bitti... Uzun sürdü. Yolda bazan zorluklar çıkıyordu... Ama artık sona vardım. Artık biliyorum... Seni seviyorum Kay... İşitiyor musun ha?... Seni seviyorum... Seni seviyorum. Seni seviyorum...»

Ve gözyaşlarıyla ıslanmış yüzünü yastığa gömüyordu. Vücudu kuru hıçkırıklarla sarsılıyordu. Kay ise ona hep gülümsüyor, o sevdiği sesiyle kulağına fısıldıyordu:

«Evet şekerim.»

O sabah postasında, bir mektup çıktı, üzerinde Meksika pulunu görünce Kay'dan geldiğini hemen anladı.

Elyazısını şimdiye kadar hiç görmemişti. Ama elyazısı da o kadar ona benziyordu ki! Öylesine duygulanmıştı.

Çünkü bu çocuksu, ürkek, son derece ihtiyatsız Kay'ı yalnız kendisinin tanıdığına emindi. Herhalde böyle düşünmesi komik bir şeydi, ama bazı harflerin çizdiği yuvarlaklarda, onun vücudunun yumuşaklıklarını görüyor gibi oluyor, harflerin bacaklarındaki titreklikler onda görünen bazı belli belirsiz kırıksıklıkları hatırlatıyordu.

Umulmadık ani cüretleri vardı. Pek çok da zaaf belirtileri... Elyazısından anlayan bir uzman bu satırlardan hastalığım çıkarabilirdi, çünkü onun hâlâ hasta olduğuna, tamamen iyileşmediğine ve hep böyle yaralı durumda kalacağına inanıyordu.

Ya zor bir kelimeye, imlâsının doğruluğuna emin olmadığı bir heceye rasgeldiği zaman cümleyi yeni baştan kurmaya kalkışması...

Geceki telefon konuşması sırasında ona bu mektuptan bahsetmemişti, herhalde söylemeye fırsat bulamamıştı, anlatacağı pek çok şey vardı, bunu aklına bile getirememişti.

Külrengi dünya birden tatlı bir renge bürünmüştü, boyuna yağmakta olan yağmur kafasından geçen sessiz sessiz düşüncelerin ahengine uymaktaydı.

«Benim kocaman sevgilim.

Ne kadar yalnız ve mutsuz olmalısın. İşte buraya geleli üç gün oldu, buna rağmen ne sana mektup yazmaya, ne de telefon etmeye fırsat bulabildim. Ama New York'ta kimbilir neler kurup kendini üzen zavallı François'cığımı hiç aklımdan çıkarmış değildim.

Çünkü eminim ki mahvolmuş, yapayalnız bir haldesin şimdi, hatta bunun için elimden ne gelebileceğini, varlığımın sana o kadar gerekli olması için bende ne bulduğunu kendi kendime soruyorum.

Santral Garı'na gelirken yüzünün ifadesini bir görseydin! Geriye dönüp, seni bulmak için duyduğum isteği yenmek için olanca cesaretimi toplamam gerekti. Böyle bir şeyin beni ne kadar mutlu kıldığını itiraf edebilir miyim?

Sana bundan bahsetmem belki hiç doğru değil, ama New York'tan beri boyuna seni düşündüm durdum.

Hatta kızımın odasında bile.

Her gece ya da yarın gece sana telefon edeceğim, bu Michele'in sağlık

durumuna bağılı, çünkü şimdiye kadar bütün gecelerimi klinikte geçirdim. Kızımınkinin yanındaki odaya benim için küçük bir yatak koydular.

New York'a telefon etmek istediğimi söylemeye cesaret edemediğimi itiraf ederim. Sana ya odamdan -kızımın kapısı hep açık duruyor-ya da büroya gidip oradan telefon edebilirdim, ama büroda da benden hiç hoşlanmadığını belli eden gözlüklü dev gibi bir gece bekçisi oturuyor.

Bir engel çıkmazsa, bu klinikte geçirdiğim son gecem olacak.

Kafanda birtakım olur olmaz şeyler kurmaman için olup bitenleri, sana anlatmalıyım, çünkü seni bilirim, kendi kendine işkence etmeye her zaman hazırsındır.

Hem önce sana bir itirafta bulunayım, seni hemen hemen aldatmış sayılırım. Ama merak etme sevgilim, bu kelimeyi o anlamda kullandığımı birazdan anlayacaksın. Garda senden ayrılıp biletimi de aldıktan sonra kendimi o kadar ümitsiz hissettim ki, hemen lokantaya girdim, içimden öyle ağlamak geliyordu ki Françoise'cığım? Seni hep taksinin camı ardındaki halinle, gerilmiş yüz çizgileriyle, acıklı bakışınla görüyordum.

Lokantanın tezgâhında yanımda bir adam oturuyordu. Bir daha görsem onu tanımam hatta, genç mi, yaşlı mı olduğunu söyleyemem. Birdenbire ona dönüp dedim ki:

«Benimle konuşun, olmaz mı? Daha yirmi dakika bekleyeceğim. Bana neden bahsederseniz bahsedin, milletin içinde hıçkırığa hıçkırığa ağlamama engel olun...»

Bir kere daha budala yerine geçiyordum. Hakikaten budalaca hareket ettim, içimdekileri dökmem gerekiyordu. Bilmiyorum çeyrek saat boyunca o yabancı adama neler anlattım.

Senden, ikimizden bahsettim. Benim gittiğimi, senin ise orada kaldığımı söyledim,, anlıyorsun değil mi?

Sonra seninle telefonla konuşacak kadar vaktim olduğunu düşündüm. Telefon kabinine girince eve henüz telefon almadığını birden hatırladım.

Nihayet trene yerleştim, nasıl oldu bilmem, bütün gün uyudum, hatta vagon restorana gitmek cesaretim bile kendimde bulamadım, sadece bir portakal yedim.

Bütün bunları anlatmakla seni sıkıyorum değil mi? Kızım şimdi uyuyor. Nöbetçi hemşire çıktı, çünkü iki hastaya bir hemşire bakıyor. Öteki hastanın her saat başında karnına buz koymak gerekiyormuş.

Ben küçük yatağımdayım. Sanatoryumdaki gibi, kâğıdı dizlerimin üstünde katlayarak azıcık bir ışık altında bu satırları yazıyorum. Seni düşünüyorum, ikimizi düşünüyorum. Bunun nasıl mümkün olabileceğine inanamıyorum. Bunu bütün yol boyunca kendime sordum. Çünkü böyle bir şeyi haketmediğim hissi öylesine bana hâkim... Seni üzmemden korkuyorum, ne demek istediğimi biliyorsun François, ama günün birinde hayatımda ilk sevdiğim insanın sen olduğunu da farkedeceksin.

Yoksa daha şimdiden hissetmeye başladın mı? Bunu senin için isterim, artık ıstırap çekmemen için.

Sana artık böyle şeylerden bahsetmemem gerek çünkü kendimi tutamayıp Michele'in yanında telefonla New York'u aramak zorunda kalırım. Karşımda onu hemen hemen bir genç kız olarak bulunca biraz sıkıldım. Bana çok benziyor. Küçükken ve herkes tıpkı babasının modeli olduğunu iddia ettiği zamandakinden daha çok bana benziyor. O da bunun farkına vardı. Bu sözü biraz gurur duyarak yazdığım için beni bağışla. Beni bir çeşit hayranlıkla seyrediyor.

İki gün yolculuktan sonra gara vardığımda saat akşamın onbirini geçmişti. Ne olur olmaz diye sınırı geçerken bir telgraf çektim. Gardan çıkar çıkmaz, elçiliğin bayrağını taşıyan otomobili gördüm. Böyle lüks bir arabaya tek başıma kurulup, ışıklar içindeki şehri geçmek tuhaf bir duygu verdi bana.

Şoför:

«Bayan telâşlanmasın. Doktorlar kızınıza tehlikeyi atlatmış gözüyle bakıyorlar. Dün en iyi şartlar altında ameliyatı yapıldı.» demişti.

L...'nin gara gelmemesi beni memnun etmişti. Elçilikte de yoktu, beni tam bir Macar kadını olan, ev işleriyle ilgili memur karşıladı. Hemen beni, bana ayrılan özel daireye götürdü.

«Bu gece kliniğe gitmek isterseniz, arabalardan biri emrinize ayrılmıştır,» dedi.

Bilmem şekerim, bu muazzam sarayın içinde elimde zavallı valizimle ruh halimi anlayabiliyor musun, bilmem.

«Hizmetçiniz banyoyu hazırlayacak. Herhalde sonra bir şey yemek istersiniz değil mi?»

Bir şey yedim mi yemedim mi bilmiyorum. Mükemmel bir şekilde donatılmış bir masayı odama getirdiler, bir oteldeymişim gibi. Bir şişe de Tokay şarabı vardı, ister kız, ister gül, şunu itiraf edeyim sana, bütün şişeyi içtim.

Klinik şehrin biraz dışında, yüksekçe bir yerde... Her şey adamakıllı merasimli bir şekilde cereyan etti. L..., Michele'i muayene etmekten çıkan bir doktorla salonda konuşuyordu. Önümde eğildi. Beni şöyle takdim etti:

«Kızımın annesi.»

Resmî giyinmişti, bunda hiçbir fevkalâdelik yoktu, herhalde buradan çıkıp bir davete gidecekti, ama bu kılıkla olduğundan da soğuk görünüyordu.

Doktor her türlü tehlikenin yok edildiğini ama, durumun kesin olarak belli olması için üç dört gün daha beklemek gerektiğini anlatıyordu. Doktor çıkıp; bana manastırı hatırlatan bu yerde ikimizi baş başa bırakınca L... tamamen sakin ve kendine hâkim bir tavırla bana durumu anlattı.

«Size biraz geç haber verdiğim için sanırım bana gücenmezsiniz. Son adresinizi elde etmekte epey zorluk çektim.»

Ama sevgilim sen biliyorsun ki onun bahsettiği yer benim son adresim değildi, artık biz «kendi evimizdeydik.»

Bu iki kelimeyi «kendi evimizde»yi tekrarlamama izin ver, ama onun gerçekliğine kendimi inandırabilmem için bu kelimeleri hafif sesle mırıldanmak, bir kâğıda yazmak ihtiyacım duyuyorum. Burada çok üzgünüm, çok. Hayır, kendime acındırmak istemiyorum. Sen de mutsuzsun, üzgünsün biliyorum ve senin yanında olmak istiyorum, gerçek yerimin orası olduğunu içten hissediyorum.

Ameliyat yapmak ihtiyacını birdenbire, gece vakti duymuşlar. Sana her şeyi anlatmaya çalışıyorum, ama düşüncelerim birbirine karışıyor, öylesine ki, bak Michele'in ne zamandan beri Meksika'da olduğunu bile öğrenmiş' değilim. İkimiz konuşmak fırsatım pek bulamadık, bir kere benim önümde o kadar sıkılıyor ki söyleyecek söz bulamıyor. Ben konuşmaya başlayınca nöbetçi hemşire hemen susmamı işaret ediyor. Hatta bunu duvarlara bile yazmışlar.

Sana ne anlatıyordum François? Kaç günden beri burada bulunduğumu bile kesin olarak bilmiyorum.

Nöbetçi hemşirenin odasında uyuyorum, hemşire odada her zaman bulunmuyor, önce de söyledim ya, öteki hastaya daha fazla itina göstermesi gerekiyor, galiba o da genç bir kız.

Bazan Michele uykusunda bir şeyler mırıldanıyor. Çoğu defa Macarca konuşuyor, benim tanımadığım birtakım insanları adları ile çağırıyor.

Sabah olunca tuvaletini yaparken yanında bulunuyorum. İncecik bir vücudu var, onun yaşında kendi vücudumun da böyle olduğunu hatırlıyorum.

Gözlerim yaşla doluveriyor. O yaşlarda bende de olan birtakım sıkılğanlıkları var. Bazı durumlarda dışarı çıkmam gerekiyor. Hatta arkamı dönerek orada durmamı bile istemiyor. Bilmiyorum hakkımda ona neler anlattılar, benim için ne düşünüyor? Bana şaşkınlıkla, merakla bakıyor. Babası, geldiği zaman, ikimizi hiçbir şey söylemeden seyrediyor.

Ya ben, François, belki söylemesi ayıp, ama hep seni düşünüyorum, hatta evvelki gün, akşam saat ona doğru Michele herkesi korkutan bir fenalık geçirdiği ve Operadaki babasına durum haber verildiği sırada bile seni düşünüyordum.

Yoksa ben kalpsiz bir insan, bir canavar mıyım?

L... de bana hayretle bakıyor. Kendi kendime soruyorum. Acaba seni tanıdığımdan, seni sevdiğimden beri bende en kayıtsız insanların bile gözüne çarpan yepyeni bir şey mi var?...

Elçilikte ev işlerine bakan dul kadına varıncaya kadar... Bana nasıl bakıyor bir görsen!... Sabahları otomobil gelip beni alıyor ve elçiliğe götürüyor. Hemen kendi daireme çıkıyorum. Yemeğimi yiyorum. Henüz yemek salonunu görmedim, uzaktan şöyle bir göz attım, sadece temizlik yaptıkları için bütün kapılar açılmıştı o zaman.

Konuşmalarımız ya da daha doğrusu L... ile aramızda geçen konuşma - çünkü konuşma adı verilecek şey bir kere oldu-onun çalışma odasında geçti. Odama telefon edip saat onbirde benimle konuşmasına imkân olup olmadığı sormuştu.

O da beni ötekiler gibi şaşkın şaşkın inceledi. Buna bir parçacık da acıma kattı; belki robumdan, belki mücevhersiz ellerimden, makyajla süslenmek zahmetini göze almadığım yüzümden dolayı bana acıyordu.

Ama bakışlarında başka bir şey daha vardı. Sana söylediğim ve izah edemediğim bir şey. Sanki insanlar bendeki gizli aşkı anlıyorlar, bu da onları şaşkına çeviriyordu.

Bana:

«Mutlu musunuz?» diye sordu.

Onun da gözlerinin içine baka baka öyle basitçe bir «evet» cevabını verdim ki gözkapaklarını örtmek zorunda kaldı.

«Bu tesadüfi karşılaşmamızdan istifade ederek yakında evleneceğimi size söylemek isterim,» dedi.

«Ben sizi zaten evlenmiş biliyordum,» dedim.

«Evlenmişim ama, yanlış bir iş yapmışım.»

Eliyle bir hareket yaptı. Ellerinin çok güzel olduğunu söylersem sakın kıskanma François.

«Yeniden evleniyorum, hayata yeniden başlıyorum, zaten Michele'i de onun için buraya getirttim, çünkü yeni yuvamızda onun da yeri olacak.

Ağlayacağımı, sapsarı kesileceğimi, bilmem daha neler olacağımı umuyordu. Hâlbuki bu zaman içinde ben sana yemin ederim, inanman için yalvarırım, ben hep seni düşünüyordum. Ona şu haberi vermeyi o kadar istiyordum ki:

«Ben de seviyorum.»

Ama o bunu zaten biliyordu. Hissediyordu bunu. İnsanların bunu anlamaması imkânsızdı.

«İşte bunun için Catherine...»

Beni mazur gör, seni üzmemek istemem, ama sana herşeyi anlatmam lâzım.

«Bunun için evin hayatına pek fazla karışmamamızı ve burada geçireceğiniz günleri fazla uzatmamamızı rica edersem bana darılmazsınız herhalde. Sizi davet etmekle vazifemi yerine getirmek istedim.»

«Size teşekkür ederim.»

«Uzun zamandan beri halletmeyi düşündüğüm başka meseleler de var, eğer bunu şimdiye kadar yapmadıysam, adresinizi bulmanın imkânsız olmasındandı.»

Bunu sana sonra anlatırım François. Hem henüz kesin bir karar vermiş değilim. Ama şunu bil ki burada ne yaptıysam senin için yaptım, seninle beraber, hep seninle birlikte olmanın şuuru ile yaptım.

Artık buradaki hayatımın nasıl geçtiğini öğrendin. Hele burada tahkire uğramış bir duruma düştüğümü sanma. Evin içinde bir yabancı gibiyim, uşaklardan ve ev işleriyle ilgilenen kadından başka kimseyi görmüyorum. Hepsi nazik ve uzak duruyorlar bana. İçlerinde Budapeşte'li Nuşi adında ufacık bir hizmetçi kız var, bir sabah beni banyodan çıkarken gördü.

«Bayan'ın teni tıpkı Bayan Michele'inki gibi.» dedi.

Sen de sevgilim bir akşam tenimi çok sevdiğini söylemiştin. Kızımın ki daha yumuşak, daha beyaz...

İşte birden hüzünleniverdim. Bu akşam sana mektup yazarken üzüntülü olmak istemiyorum. Ama burada zahmetine değen bir şeyi sana göndermeyi o kadar istiyorum ki:

Sana bir şey gönderemiyorum. Tersine. Benim daima neyi düşündüğümü biliyorsun. Bu senin elinde değil, işte beni korkutan da bu. New York'a dönmenin iyi mi, kötü mü olacağını düşünüyorum. Eğer dedikleri gibi bir serüven kadını olsaydım, bunu muhakkak ki yapmazdım. Nereye gittiğimi bildirmeden çeker giderdim, ve belki de beni çabucak unuttur, teselli bulurdun.

Ama ben o çeşit serüven kadınlarından değilim François. Görüyorsun? Hatta bir ana bile olamıyorum.

Kızımın yatağının yanı başında, âşığımı düşünüyorum, âşığıma mektup yazıyorum ve hayatımda ilk defa bu kelimeyi yazarken gurur duyuyorum.

Âşığım...

Bizim o şarkımızdaki gibi, hâlâ hatırlıyorsun değil mi? Gidip onu yine dinledin mi? Bunu yapmamış olmanı dilerim. Onu dinlerken senin zavallı halini gözümün önüne getiriyorum, kendini içkiye vermenden korkuyorum.

Bunu yapmamalısın. Bu bekleyiş dolu günlerini, uzun günlerini nasıl geçirdiğini kendi kendime soruyorum.

Vaktini odamızda geçiriyor olmalısın, herhalde şimdi yokluğunu o kadar duyduğum o küçük terzimizin en küçük hareketlerini ve işlerini biliyorsundur.

Aklıma getirmek istemiyorum. Yoksa bir rezalet çıkması pahasına da olsa sana telefon etmeye kalkışacağım. Bari eve hemen telefon almış olsan. Bilmiyorum yarın gece mi, yoksa daha sonraki gece mi, Michele biraz iyileşiyor, ben de elçiliğe yatmağa gidebilirim, işte o zaman sana telefon ederim.

L...'ye kayıtsız bir sesle:

«New York'a telefon etsem size bir rahatsızlık vermiş olur muyum?» Diye sordum.

Çene kemikleri kasıldı. Birtakım olmaz şeyler aklına gelmesin sevgilim. Bu, hemen hemen onun yüzünde gözle görülen tek heyecan belirtisidir. Beni hayatın ortasında yapayalnız, hatta akıntıya kapılmış görse, eminim pek memnun olurdu.

Bundan istifadeye kalkışmak için değil ha! O bitti artık. O muazzam gururu yüzünden.

Bana soğukça alışık olduğu bir jestle vücudunu yarı yarıya, tam diplomatçasına bükerek cevap verdi:

«Ne zaman arzu ederseniz.»

Anlamıştı. Ve ben, ben sevgilim, senin adını onun yüzüne doğru fırlatmak:

François, diye bağırmak istiyordum.

Eğer bu da çok uzun sürecektir olursa kim olursa olsun herhangi birine bunları anlatmak zorunda kalacağım.

Garda yaptığım gibi. Gar hikâyesinden dolayı bana darılmadın ya bari? Anlıyorsun, sebep yine sendin, seni daha fazla tek başına içimde taşıyamazdım.

Bana şu sözleri söylediğin zamanki halini hatırlıyorum.

«Kahvenin garsonuna ya da taksinin şoförüne olsun, herhangi birine kırıtmadan edemezsin sen... Beş kuruş sadaka verdiği dilencinin hayranlığını bile üzerine çekmeye muhtaçsın.»

İşte, şimdi sana başka bir şey itiraf edeceğim... Hayır. Benim hakkımda verdiği hüküm yanlış. Bununla beraber, öyle olsun. Kızıma senden bahsettiğimi söylesem inanır mısın? Korkma her zaman kendisine güvenebileceğim yakın bir dosttan bahseder gibi bahsettim senden...

Saat sabahın dördü oluvermiş. Farkına bile varmamışım. Kâğıdım da kalmadı, görüyorsun ya kâğıdın her yanına yazdım, altına, üstüne, bilmem nasıl bulup okuyabileceksin.

Kederli olmamanı, kendini yalnız hissetmemeni, güven duymanı o kadar istiyorum ki. Benim yüzümden acı çekmemen için feda etmeyeceğim hiçbir şey yok.

Yarın gece ya da öteki gece sana telefon edeceğim, sesini duyacağım, sen evimizde olacaksın.

Öyle perişanım ki.

İyi geceler François.»

O gün ona, içinde o kadar kuvvetli bir mutluluk taşımaktadır ki, yanına her yaklaşan bunu görüyormuş gibi geldi.

Bu öylesine basit. Öylesine basit bir şey ki.

Hem de öylesine basit bir güzelliği vardı. Bu nekahet devresinde de acısı henüz kesilmemiş noktalar gibi bazı endişeler yine de mevcuttu, ama sonsuz bir iç huzuru onları yok ediyordu.

Kay geri dönüp gelecek ve hayat yeniden başlayacaktı. Bundan başka bir şey yoktu.

Ancak düşündüğü buydu.

«Kay geri gelecek, muhakkak gelecek ve hayat yeniden başlayacak.»

İçinden gülmek, gülümsemek, sıçrayıp hoplamak gelmiyordu; sakın, ağırbaşlı bir şekilde mutluydu, kendim o küçük endişelerine kaptırmak istemiyordu. O gülünç endişelerine değil mi?

«Bu mektup üç gün önce yazılmış... Kim bilir, üç günden beri...»

Nasıl o kadar yanlış olarak Jessie ile paylaştığı odayı, görmeden hayalinde canlandırmışsa, Meksiko şehrindeki muazzam elçilik binasını, hiç görmediği Larski'yi, bürosunda Kay'la konuşurken gözünün önüne getirmeye çalışıyordu. Ona yapılan teklif neydi, ister istemez kabul ettiği bu teklif? Kendisine bundan ileride bahsedeceğini söylüyordu.

Bu gece telefon edecek miydi? Saat kaçtı?

Kadın bir şey bilmiyordu. Telefon başında aptalcasına dilsiz kesilmişti. Erkeğin içindeki gelişmeden, değişmeden haberi yoktu. Hem, kendisini sevdiğini hâlâ bilmiyordu. Kadın bunu nerden bilebilirdi? Kendisi bile bunu birkaç saat önce keşfetmişti.

Öyleyse? Ne olup bitecekti? Belki bundan sonra ikisi de aynı düzeyde bulunmayacaklardı? Hemen şimdi bu yeni haberi ona bildirmek ve izahat vermek arzusunu duyuyordu.

Madem ki kızı tehlikeyi atlatmıştı, artık geriye dönmesi gerekirdi. Niye orada kalmaya devam ediyordu, düşman etkiler altında...

İzini bırakmadan ortadan kaybolmak fikri, acı veriyordu, ona hep acı verecekti bu.

Hayır. Hayır. Ona her şeyi anlatacaktı...

Her şey değişmişti. Kadın bütün bunları bilmeliydi. Yoksa, aksi halde bir budalalık yapmaya kalkışabilirdi.

Mutluluk içinde yüzüyordu, yarın, daha birkaç gün daha sürecekti bu mutluluk. Ama bu hemen bir korku halini alıveriyordu, çünkü bu mutluluğu o henüz eline geçirmiş değildi, onu elde edememekten de son derece korkuyordu. Bir uçak kazası yeterdi bunu yok etmeye. Gelirken uçağa binmemesi için yalvaracaktı... Ama o zaman Kay'a kırksekiz saat daha geç kavuşmuş olacaktı... Uçak kazaları tren kazalarından daha mı sık oluyordu?

Ne olsa bunu ona söyleyecekti. Gece telefon edeceğini bildirdiğine göre sokağa çıkmasında engel yoktu.

Budalalık etmişti Laugier. Bu kelime azdı, hafifti. Çok haince davranmıştı.

Çünkü geçen akşamki sözleri hainlikten başka bir şey değildi. O da, Kay'ın mektubunda bahsettiği, ona sahip olmayan insanları kudurtan o aşk ışığını

hissetmişti.

«Olsa olsa bir sinemada yol göstericilik bulabiliriz» demişti. Tam kelimeleri bu değildi, ama Kay için buna yakın bir şey söylemişti. O gün hiç içmedi. İçmek istemedi. Sessiz sadasız oturmak, sükûnetinin, iç rahatlığının tadını içine sindirmek istiyordu. Her şeye rağmen büyük bir huzur hissediyordu.

Akşamın altısında, Laugier'yi gidip bulmaya karar verdi.

Bu kararın eninde sonunda vereceğini biliyordu. Ritz'e gitmesi sadece meydan okumak için değil, ne kadar huzur içinde olduğunu ona göstermek içindi.

Laugier beklediği gibi onunla eğlenmeye kalkışsaydı ya da bu kadar çekingen durmasaydı olaylar böyle geçmeyecekti belki de.

Barda, hepsi bir masanın etrafına toplanmışlardı. İçlerinde, geçen gelişinde gördüğü Amerikalı genç kadın da vardı.

«Ne var, ne yok ahbap?»

Sadece bir göz kırpma. Memnun bir göz kırpma, her zamankinden birazcık daha samimi bir el sıkma. Sanki «İşte, görüyorsun ya, oldu bitti. Haklıymışım...» der gibi.

Budala. Kay'ı bir kenara ittiğini, böylece, bu işin de hallolduğunu düşünüyordu.

Artık konuşulmayacaktı bu konuda. Artık bu konuyla ilgilenmeye değmezdi. Mesele hallolmuştu. Artık o da başkaları gibi bir adam olmuştu.

Ama o başkaları gibi olmak istemiyordu. Onların hepsine acıyarak bakmak gereğini duyuyordu. Kay'ın yokluğunu hissediyordu, hem öylesine ki bunun şiddetini önceden tahmin edemezdi. Maddî bir acı veriyordu ona. Bunu farketmemeleri imkânsızdı. Yoksa o da gerçekten ötekilere, etrafını saran, kendilerine karşı sadece küçümseme duyduğu bu insanlara mı benzemişti?

Her günkü hareketlere benzer hareketler yapıyor, bir Manhattan, iki Manhattan içiyor, dudaklarının rujuyla sigaraları boyayan ve Paris'te oynadığı piyesler hakkında ona sorular soran Amerikalı kadına cevaplar veriyordu.

Kay'ın yanında olmasını çılgıncasına istiyor, perişan bir şekilde onun yokluğunu duyuyordu, yine de herhangi bir insan gibi hareket ediyor, tiyatro alanında elde ettiği başarılarından kurumla bahsettiğini farkediyordu.

Dazlak kafalı adam yoktu orada. Tanımadığı başkaları vardı, hepsi de

filmlerini gördüklerini söylüyorlardı.

Kay'dan bahsetmek isterdi. Mektubu cebinde duruyordu, ondan bazı parçaları, kim olursa olsun birine, sözgelişi geçen defa yüzüne bile bakmadığı şu Amerikalı kadına okumalıydı.

«Onlar bilmiyorlar, bilemezler ki» diye içinden tekrarlıyordu.

Getirilen içkileri birbiri ardına içiyordu. Düşünüyordu:

«Üç dört gün daha. Bu gece benimle telefonda konuşacak, bana şarkımızı okuyacak.»

Kay'ı seviyordu. Bu belli bir şeydi. Hiçbir zaman onu bu akşamki kadar sevmemişti. Ve belki de bu akşam aşklarının yeni bir biçim aldığını, bu aşkın nerelere kadar kök salmış olduğunu keşfedecekti.

Ama bunlar hâlâ belli belirsizdi. Hep belli belirsiz kalacaktı, kötü bir düş gibi...

Sözgelişi Laugier'nin memnun memnun gülüşü, gözbebeklerinde parlayan alaycı bir ışık! Niye Laugier onunla eğlenmeğe kalkışıyordu? Amerikalı genç kadınla konuştuğu için!...

Öyleyse o da Kay'dan bahsederdi. Nasıl oldu, ne yaptı, konuşmayı bu konuya getirdi. Kendi de bilmiyordu.

Ha, evet, kadın şu soruyu sormuştu:

«Evlisiniz değil mi? Karınız da New York'ta. Sizinle mi?» O zaman ona Kay'dan bahsetmişti. New York'a yalnız geldiğini, bir insanla beraber olmanın eşsiz değerini yalnızlık günlerinde anladığını söylemişti.

Kullandığı tabir buydu, şu anda, bu, Ritz'in sıcak havası, kalabalığın uğultusu, boyuna içip bitirdiği bardağının önünde ona öylesine anlamla yüklü görünmüştü ki yepyeni bir şeyi ortaya çıkarmıştı sanki.

Kederli varlığı ile yapayalnızdı. Kay'a rastlamıştı, ikisi beraber insan tabiatının müsaade ettiği derinliklere kadar varlıklarının mahremiyetlerine bırakmışlardı.

Çünkü ikisi de bir insan açlığını duyuyorlardı.

«Bunu anlamıyorsunuz, değil mi? Zaten anlayamazsınız.»

Yan masada bir empozaryo ile çene çalan Laugier'nin o gülüşü...

Combe samimiydi, heyecanlıydı. Kay içindeydi. Onunla dolup taşıyordu. Birbirleri hakkında hiçbir şey bilmedikleri halde, nasıl ilk defa birbirlerine atıldıklarını hatırlıyordu. Bir insanın varlığının açlığını duymak buydu işte. Kelimeleri tekrarlıyor, İngilizce karşılıklarını bulmaya çalışıyordu. Amerikalı

kadın gitgide daha baygınlaşan bakışlarla ona bakıyordu.

«Üç güne kadar, ama uçağa binerse daha da erken burada olacak.»

«Kimbilir ne kadar mutludur.»

Hep Kay'dan bahsetmek istiyordu ona. Vakit çabuk geçiyordu. Bar boşalmaya başlamıştı bile. Laugier ayağa kalkmıştı, elini uzatıyordu.

«Sizden ayrılıyorum çocuklarım. François, June'u evine kadar götürürsün değil mi?»

Combe belirsiz bir şekilde çevresinde bir dolap hazırlandığını tahmin ediyordu, ama inanmak istemiyor gerçekten kaçmıyordu.

Kay, bir kadının verebileceği ne varsa hepsini ona vermemiş miydi?

New York gibi bir şehrin, hepsi birbirine benzer binlerce sokağın içinde âdeta kaybolmuş iki insan, kendi yollarında yürüyorlardı... Ye kader onları birbirlerinin karşısına çıkarmıştı. Birkaç saat geçmeden bu iki insan öylesine birbirlerine yapışmışlardı ki, ayrılışı düşünmek bile onlar için dayanılmaz bir şey oluvermişti.

Harikulade bir şey değil miydi bu?

İşte, önünde açılan dünyalara karşı duyduğu özlem gözlerinde okunan June'a, bu harikulade şeyi anlatmak, tanıtmak istiyordu.

«Ne yana gidiyorsunuz?»

«Bilmem. Acelem yok.»

Onu kendi küçük barına götürdü. Oraya gitmek ihtiyacını duyuyor, ama bu akşam tek başına gitmek cesaretim kendinde bulamıyordu.

Kadının sırtında bir kürk vardı, onun da bir kürkü vardı. O da çok tabii bir hareketle koluna giriyordu.

Yanındaki kadın sanki biraz da Kay'mış gibiydi. Yalnız ve yalnız Kay'dan söz etmiyorlar mıydı?

«Çok güzel midir Kay?»

«Hayır.»

«Öyleyse?»

«İnsanı etkileyen bir hali vardır, güzeldir. Onu görmeniz gerek. O, kadınlığın ta kendisidir, anlıyor musunuz? Hayır, anlamıyorsunuz? Hayatta çok şey görmüş, geçirmiş ama, yine de çocuk kalmış bir kadın.

Buraya girin. Şimdi dinleyeceğiniz hava...»

Heyecan içinde cebinde para arıyordu, makineyi işletti, June'a sanki

onların duygularını hemencecik paylaşacakmış ümidiyle baktı.

«Garson, iki Manhattan.»

Yeniden içki içmekte hata ettiğini anladı, ama artık durmak için vakit geçmişti. Şarkı öylesine içine işliyordu ki, gözlerinden yaşlar dökülüyordu. Hiç ummadığı halde Amerikalı kadın, yatıştırmak istercesine yavaşça elini okşadı.

«Mademki gelecek, niye ağlamalı!»

O zaman yumruklarım sıkıldı.

«Fakat anlamıyor musunuz, artık bekleyemeyeceğim, iki günün, üç günün benim için ebediyet kadar uzun olduğunu?»

«Susun. Sizi dinliyorlar.»

«Affedersiniz.»

Sinirleri çok gerilmişti. Bu gerginliği hemen boşaltmak istemiyordu. Plağı yeni baştan bir, iki, üç defa daha çaldırdı, her defasında yeni kokteyller getirtti.

«Geceleri beşinci cadde boyunca saatlarca dolaştığımız olurdu.»

June'la sokağa çıkmak, sıkıntısını, içindeki ateşi onunla paylaşmak için ona bunları göstermeliydi.

«Kay'ı tanımak isterdim.» diyordu hayal içinde.

«Tanıyacaksınız. Onu ben tanıştıracayım size.»

Samimiydi, gizli bir amacı yoktu.

«şimdi New York'ta tek başına gezip dolaşmadığım o kadar çok yer var ki.»

«Anlıyorum.»

Yeniden elini tutuyordu. Kadın duygulanmışa benziyordu.

«Çıkalım,» dedi.

Nereye gitmek için? O odada yatmak, odasının yalnızlığı içine girmek istemiyordu. Saatin kaç olduğunu farkında değildi.

«Tamam. Sizi bildiğim bir kabareye götüreceğim. Kay ile birlikte gittiğimiz bir yer.»

Takside kadın ona doğru sokuluyordu, çıplak elini onunkinin içine bırakmıştı.

Birden ona öyle geldi ki... Hayır, açıklamak imkânsızdı. Ona öyle geldi ki, Kay sadece bildiği Kay değil, dünya üstündeki insanlığın, dünya üstündeki aşkın ta kendisiydi.

June anlamıyordu. Başını erkeğin omzuna bırakmış, kadının kendisi için yabancı kokusunu duyuyordu. «Onu bana tanıtacağına yemin eder misin?»

«Tabii tanıtacağım.»

«No. 1» Barına girdiler, piyanist parmaklarını yine gevşek gevşek tuşların üzerinde gezdiriyordu. June da tıpkı Kay gibi önü sıra, bir erkeğin ardından geldiğini bilen bir kadın içgüdüleriyle gururlu gururlu yürüyordu. O da Kay gibi mantosunu biraz geriye iterek oturuyor, sigarasını çıkarmak için çantasını açıyor, çakmağım arıyordu.

Acaba bu da şef garsonla ahbaplık edecek miydi? Gecenin bu saatinde onun yüzünde de Kay'daki gibi yorgunluk izleri vardı. Boyaların altında yanak derisinin hafif sarkıklığı hiss olunuyordu.

«Ateşinizi verir misiniz? Çakmağım da benzin kalmamış.»

Gülerek dumanı yüzüne üfledi, biraz sonra, boynuna dudaklarıyla dokunurcasına, ona doğru eğildi:

«Bana Kay'dan bahsedin.»

Sonra sabırsızlanan yine erkek oldu, ayağa kalkarken söylendi:

«Gidelim.»

Bir kere daha, nereye gideceklerdi? Belki şimdi ikisi de gidecekleri yeri tahmin ediyorlardı. Greenwich Village'da idiler. Washington Square'e iki adım mesafede... Kadın, kolunu sıkıyor, yürürken ona doğru sokuluyor, erkek her adımda kalçasını vücudunda hissediyordu.

Kay'dı sanki. Ne olursa olsun arayıp bulmak istediği Kay'dı. Kay'ın temasıydı. Hatta alçak sesle anlaşılmaz bir tonla konuşmaya başladığı zaman sanki Kay'ı dinler gibiydi.

Aşağıda, kapının önünde durdular. Combe hareketsiz, olduğu yerde durdu, gözlerini bir an kapattığını hissetti, sonra tatlı ve kararlı bir hareketle, sanki hem kadına, hem kendine, daha çok da Kay'a açıyormuş gibi, onun önüne geçirdi. Kadın önden birkaç basamak çıktı. Onun da çorabında bir kaşık izi vardı.

«Daha yukarda mı?»

Öyle ya kadın nereye gideceğini nereden bilecekti. Sahanlıkta durmuş, ona bakmamak için bakışlarını kaçıırıyordu.

Kapıyı açtı, elini elektrik ziline uzattı. «Hayır, ışığı yakmayın, olur mu?»

Sokaktan hafif bir ışık düşüyordu odanın içine. Soluk, iyice çığ bir ışıktı. Sokak fenerlerinden geliyordu.

Şehrin gecelerinin havasını taşıyordu. Birden vücudunun yanında bir kürkü, bir ipek robu, bir vücudun sıcaklığını duydu, Sonra iki nemli dudak mümkün olduğu kadar tam bir şekilde yapışmak için dudaklarını aradı.

«Kay...» diye düşündü içinden. Sonra birlikte yuvarlandılar.

Şimdi vücutları birbirine yapışmış, kımıldamaksızın, sessiz sadasız duruyorlardı, ikisi de uyumuyordu, ikisi de birbirinin uyumadığını biliyordu. Combe'un gözleri açıktı. Hemen yanı başında bir yanağın soluk şeklini, terin ıslaklığıyla parıldayan burnunu görüyordu. Susmak ve beklemekten başka yapacak bir şeyleri olmadığını hissediyorlardı. Birden bir gürültü odayı doldurdu, telefonun zili öylesine şiddetle çalmaya başladı ki, ikisi de ne olduğunu anlayamadan yerlerinden sıçradılar. Şaşkınlık içinde Combe olmayacak bir şey yaptı, henüz bir defa kullandığı telefon ahizesinin nerede olduğunu bilemedi. June ona yardım etmek için başucundaki lambayı yakmıştı.

«Alo... Evet...»

Kendi sesini tanımıyordu. Çıplak, aptal haliyle elinde telefon odanın ortasında duruyordu.

«François Combe, evet...»

Kadının yataktan kalktığını ve şunları mırıldandığını farketti:

«Dışarı çıkmamı ister misin?»

Ne işe yarayacaktı bu? Hem nereye gidebilirdi? Banyodan da konuşacaklarını mükemmel şekilde inlemeyecek miydi sanki?

Kadın yan dönerek uzandı, saçları yastığa yayılmıştı. Kay'ınki ile aynı renkte olan saçları şimdi onunkilerin yerindeydi.

«Alo...»

Boğuluyordu.

«Sen misin François.»

«Evet benim canım.»

«Nen var?» .

«Niye soruyorsun bunu?»

«Bilmem, sesin bir tuhaf.»

«Birdenbire uyandım da ondan.»

Yalan söylediği için utanıyordu. Yalnız Kay'a yalan söylediği için değil, kendisini seyreden bu kadının yanında yalan söylediği için utanıyordu. Dışarı

çıkmayı teklif ettiği halde niye hiç değilse öte tarafa dönmek inceliğini göstermemişti. Bir gözüyle onu seyrediyordu. Bakışını bir türlü bu gözden uzaklaştıramıyordu.

«Sevgilim sana verilecek çok güzel bir haberim var: Yarın yola çıkıyorum, daha doğrusu bu sabah, uçakla.

Akşam New York'ta olacağım. Alo...»

«Evet.»

«Bir şey söylemiyor musun? Ne var François. Benden bir şey saklıyorsun. Laugier'ye gittin değil mi?»

«Evet.»

«Eminim içmişsindir.»

«Evet.»

«Ben de böyle tahmin ediyordum sevgilim. Niye hemen söylemedin. Yarın, düşün. Bu akşam...»

«Evet.»

«Elçilik aracılığıyla uçakta bir yer bulunabildi. Uçak New York'a kaçta gelir bilmiyorum, ama sen öğrenebilirsin. Pan Amerikan'la geliyorum. Sakın yanılma, uçak işleten iki kumpanya var, uçakları ayrı ayrı saatlerde geliyor.»

«Evet.»

Ona anlatacak o kadar çok şeyi vardı ki. Ona bağıra bağıra bildireceği büyük bir haberi vardı, ama tek bir göz onu sinirlemiş gibiydi şu anda.

«Mektubumu aldın mı?»

«Bu sabah.»

«Çok yanlış var mıydı? Sonuna kadar okumak cesaretim gösterdin mi? Bu gece yatacağımı sanmıyorum.

Eşyalarımı toplamak uzun süreceğinden değil. Bugün öğleden sonra bir saat kadar çıkıp dolaştım. Sana bir sürprizim var. Ama galiba uykun var. Çok mu içtin gerçekten?»

«Galiba.»

«Laugier çok mu münasebetsizdi?»

«Bilmiyorum sevgilim. Ben hep seni düşünüyordum.»

Artık dayanamıyordu. Bir an önce telefonu kapatmak istiyordu.

«Akşama buluşmak üzere François.»

«Akşama.»

Bir çaba harcamalıydı. Bütün kuvvetini toplamaya çalışıyordu, bir türlü beceremiyordu.

Ona birden bir şeyi itiraf etmeliydi.

«Dinle Kay, odanın içinde biri var. Anlıyorsun değil mi? şimdi niye...»

Döndüğü zaman söyleyecekti bunu. Bu, ikisi arasında iğrençesine giriveren bir ihanet halini almamalıydı.

«Hemen uyu.»

«Güzel geceler Kay.»

Telefon aracını yavaşça koydu. Orada, kolları iki yana sarkmış bakışları yere dikilmiş dimdik duruyordu.

«Anladı mı?»

«Bilmem.»

«Ona söyleyecek misin?»

Başını kaldırdı, yüzüne baktı, sessizce:

«Evet,» dedi.

Kadın bir an sırtüstü yatmakta devam etti, sonra doğruldu, saçlarını düzeltti, birbiri ardınca bacaklarını yataktan dışarı çıkardı ve çoraplarını giymeye başladı.

Kadının hareketlerine engel olmuyordu, gitmesine de engel olmadı. O da giyindi.

Kadın hiç güceniklik taşımayan bir sesle:

«Ben yalnız giderim» dedi. «Beni eve götürmenize gerek yok.»

«Olur mu hiç?»

«Böylesi daha iyi, yeniden telefon edebilir.»

«Öyle mi dersin?»

«Bir şeyden şüphelenmişse yeniden telefon eder.»

«Senden af dilerim.»

«Niçin?»

«Hiç, seni böyle gitmeye bıraktığım için.»

«Kabahat benim.»

Kadın ona gülümsedi. Giyinmesini bitirince, bir sigara yaktı, erkeğe yaklaştı, onu çok hafifçe, kardeşçe bir öpüşle öptü. Parmakları onunkileri arıyordu, sıktı, sonra yavaşça:

«İyi talihler dilerim,» diye mırıldandı.

Kadın gittikten sonra, yarı giyinik halde bir koltuğa oturdu, gecenin geri kalan zamanını beklemekle geçirdi.

Ama Kay telefon etmedi. Yeni başlayan günü küçük Musevi terzinin odasında yanan lamba bildirdi. Yoksa Combe yanılıyor muydu Her zaman böyle mi olacaktı? Sonu gelmez bir şekilde, varılacak yeni aşkların derinliklerim keşfetmekle mi vakit geçirecekti?

Yüzünde tek bir çizgi bile kıpırdamıyordu. Çok yorgundu, vücudunda, beyninde bir bitkinlik, bir kesiklik vardı. Sanki kafası hiç işlemiyor gibiydi. Fakat bu gece bütün varlığı ile Kay'ı gerçekten, bütünüyle sevdiğine inanıyordu. Gerçek olan şuydu, bu gece onu sevdiğini kesin olarak keşfetmiş bulunuyordu.

Günün ilk ışıkları cama vurup, başucundaki lambayı sararttığında, olup bitenlerden dolayı artık utanç duymuyordu.

X.

Kay bunu anlamayacaktı. Bunu anlayamazdı da zaten. Sözcelişi onun bir saatten beri La Guardia havalanında beklediğini, asabının dayanamayacağını bildiği için, önceden kendini hazırlamaya çalıştığını aklına getiremezdi.

O gün bütün yaptıkları, şu andaki hali, kadın için o kadar yeni şeylerdi ki, onu bunlara yavaş yavaş alıştırmak gerektiğini düşünmüştü. Asıl üzerinde durulacak sorun, Kay'ın hâlâ eskisi gibi aşk içinde olup olmadığı, onu kabul edip, onunla beraber mümkün olduğu kadar uzaklara gidip gitmeyeceğiydi.

İşte bu yüzden bu sabah, günlerden beri Kay'ın dönüşünde hazırlamayı kurduğu şeylerden hiçbirini yapamamıştı. Hatta June'un başını koyduğu yastığı bile değiştirmek zahmetine katlanmamıştı. Üzerinde ruj izleri kalıp kalmadığını bile incelemekten kaçınmıştı.

Neye yarardı bunları yapmak. O bunlardan o kadar uzaktaydı ki! Onları öylesine geride bırakmıştı ki.

İtalyan lokantacıya gidip güzel bir yemek de ısmarlamamıştı.

Buzdolabında yiyecek içecek bir şey bulunup bulunmadığını da bilmiyordu.

O gün neler mi yapmıştı? Hep yağmur yağıyordu, daha sık, daha kuvvetli. Pencerenin perdelerini açmış, bir koltuk çekmiş oturmuştu.

Çiğ ışıklı, duygusuz bir gün başlıyordu. Gökyüzünde göze çarpan bir aydınlık yoktu, ama insan bakarken yine de rahatsız oluyordu. Ona gereken de böylesiydi. Karşı evlerin tuğlalarının rengi sekiz günlük devamlı bir yağmurun ıslaklığı ile iğrenç bir hal almıştı. Pencereleler insana dokunan acıklı bir görünüşteydiler.

Onları mı seyrediyordu? Sonraları, uğur saydıkları küçük terziye bir kez bile bakmadığını fark etti. Çok yorulmuştu. Birkaç saat yatmayı düşünmemiş değildi, ama yine de orada yakası açık, bacaklarını uzatmış olarak oturmakta, külleri döşemeye dökülen piposunu içmeye devam etmişti.

Sonra öğleye doğru, kıpırdamadan oturduğu yerden birdenbire kalkmış, telefonuna doğru yürümüş, ilk defa olarak şehirlerarası bir telefon konuşması yapmak istemiş, Hollywood'da bir numarayı aramıştı.

«Hallo. Siz misiniz? Ulstein?»

Bir dostu değildi, bu. Orada tanıdığı birçok Fransız yöneticileri, oyuncularını vardı, ama bugün onlara başvurmaya tenezzül etmiyordu.

«Burası, Combe. Evet, François Combe? Hayır, New York'tan konuşuyorum. Biliyorum azizim, teklif edecek bir şeyiniz olsaydı bana mektup yazardınız ya da telgraf çekerdiniz. Sizi bunun için aramıyorum. Alo... Kesmeyiniz Bayan...»

Paris'te tanıdığı korkunç bir adamdı bu. Onu Fouquet'de değil, Fouquet'den çıkıyormuş havasını vermek için o civardaki kaldırımlarda dolaşırken rastlamıştı.

«Oradaki son konuşmamızı hatırlıyorsunuz değil mi? Orta roller kabul ettiğim takdirde, -hatta daha açık konuşmak için küçük roller diyelim-bana maddi kazanç sağlamakta güçlük çekmeyeceğinizi söylemişsiniz. Nasıl?»

Dudaklarında acı bir gülüş belirdi, çünkü karşısındakinin hangi anda kabarmaya başlayacağını görüyordu.

«Açık konuşalım Ulstein... Ben kendi sanat hayatımdan bahsetmiyorum... Haftada ne kadar alabilirim?

Evet, hangi rolü verirlerse kabul etmek şartıyla... Canım, bundan size ne, bu beni ilgilendiren bir şey... Siz soruma cevap verin, gerisine aldırmayın...

Ne kadar? Altıyüz dolar mı? İyi haftalarda... Peki. Ötekilerde beşyüz mü?

Ne söylediğinizden emin misiniz?

Sözgeleş bu tarife üzerinden altı aylık bir kontrat yapmaya hazır mısınız? Hayır, hemen buna cevap veremem. Yarın, belki... Olmaz. Ben size haber veririm...»

Kay bunu da bilmiyordu. Belki de odayı çiçeklerle dolu bulacağım sanıyordu. Erkeğin bunu düşündüğünü, sonra küçümsemeyle omuzlarını silktiğini bilmiyordu.

Onu eskisi gibi aşk içinde bulacağını düşünmekte haklı değil miydi? Belki de fazla konuşmuştu biraz. O kadar kısa zaman içinde baş döndürücü ve hatırlasaydı bir yolu aştığına inanmıyordu, insanlar böyle bir yolu aşmak için uzun yıllarını harcarlar, çoğu sonuna varmadan hayatlarını tüketirdi.

Evinden çıktığı zaman çanlar çalmıyordu öğle olmalıydı, sırtında bej trençkotu ile sokağa indi, elleri cebinden yürümeye başladı. Kay işte bunu da bilmezdi: şimdi akşamın sekiziydi, öğleden beri sokak sokak gezmişti. Sadece ayaküstü bir hamburger yemek için harcadığı onbeş dakika hariç bir kafeteryaya girememişti. Hiçbir önemi yoktu bunun. Greenwich Village'dan doklara doğru yürümüş, Brooklyn Köprüsü'nden geçmişti. Bu muazzam demir köprüyü yürüyerek ilk geçiydi. Hava soğuktu, yağmurun yağdığı belli bile değildi. Gökyüzü, kalın kurşuni bulutlarla alçalmış gibiydi. East River'de kızgın dalgalar, beyaz köpükler vardı. Römorkörler kızgın kızgın, siyah, çirkin dümdüz vapurlar, tramvaylar gibi insanları oradan oraya taşıyorlar, değişmez yollarında gidip geliyorlardı. Havaalanına kadar yaya geldiğini Kay'a söyleyecek olsa inanır mıydı acaba? İki üç defa halka mahsus meyhanelerde dinlenerek, trençkotunun omuzları ıslak, elleri ceplerinde, şapkası sıırılsıklam, bir serüven adamı gibi...

Tek bir plak makinesine bile elini dokunmamıştı. Artık onlara ihtiyacı yoktu. Ve etrafında gördüğü ne varsa,

Bu külrengi dünya içinde yaptığı dolaşma sırasında ne gördüyse, elektrik lambalarının ışıkları altında kımıldayıp duran karalı adamlar, ışıklı çizgiler halinde beliren mağazalar, sinemalar, sosis ve pasta satan iğrenç dükkânlar, küçük deliklerinden içeri para atılan plak makineleri, kısacası büyük bir şehrin insanların yalnızlığını aldatmak için icat ettiği ne varsa hepsine, korkuya kapılmadan, acı duymadan bakabilirdi.

Kay oradaydı. Kay orada olmalıydı. Blok halindeki evlerin önünde; uzun demirden yangın merdivenlerinin çepçevre dolaştığı bu tuğla yığınlarının karşısında, yine içinde son bir üzüntü hissediyordu. İnsan bu büyük yapılara

bakarken düşünüyordu. İnsanlar yaşamak cesaretini değil; bu kolay bir şeydi, ama ölmek cesaretini nasıl bulabiliyorlardı?

Tramvaylar anlaşılmaz ve morarmış bir renkteki insanları taşıyordu. Çocuklar, okuldan dönüyorlar, onlar da neşelenmeye kendilerini zorluyorlardı. Vitrinlerde görülen ne varsa hepsi hüznüydü. Odundan ya da balmumundan yapılmış mankenler kâbus verici pozlar takınmışlardı. Pespembe ellerini dayanılmaz kaderlerine boyun eğmiş bir tavırla uzatmış duruyorlardı.

Kay bütün bunları da bilmiyordu. Hiçbir şeyi bilmiyordu. Havaalanındaki yapının holünde birbuçuk saat dolaşıp durduğunu da... Öteki insanlar da onun gibi bekliyorlardı. Kimi sinirli, üzüntülü, kimi kayıtsız ve sevinçli, kendilerinden hoşnut, son dakikaya kadar bu soğukkanlı hallerini muhafaza edip etmeyeceklerinden endişeliydiler.

Şimdi şu anda, onu karşısında göreceği dakikayı düşünüyordu. Eski haline benzeyip benzemeyeceğini, sevdiği Kay olup olmayacağını. Böyle yapması daha ince, daha derin bir hareket olacaktı. Kendi kendine, onu görür görmez sadece gözlerine uzun uzun bakmayı ve hemen şu sözleri söylemeyi kuruyordu:

«Artık bitti, Kay.»

Biliyordu. Kay bu sözden hiçbir şey anlamayacaktı. Bir bilmece gibi bir şeydi bu. Yürümek, kovalamak bitmişti artık. Birbiri ardından koşmak kabul etmek ya da reddetmek bitmişti. Bitmişti. Buna karar vermişti.

Bu yüzden günü o kadar sıkıntılı geçmişti. Çünkü her şeye rağmen sonuna kadar izlemediği ihtimaller vardı, bunların farkına varamamıştı. Artık bekleyecek vakti de kalmamıştı. Bu kelime onun için her şeyi özetliyordu.

Deviri tamamladığını, düğümü kıvırdığını, kaderinin kendisini götürmek istediği yere vardığını, kısacası kaderin istediğini yaptığını duymuyordu.

Sosis satan dükkânda birbirleri hakkında hiçbir şey bilmedikleri sırada, haberleri bile olmadan kader, kararını vermişti.

Arayıp duracağı, gözleri kapalı, el yordamıyla yürüyeceği, karşı koyacağı, isyan edeceği yerde durgun ve utançsız bir alçakgönüllülükle şunu diyordu:

«Kabul ediyorum.»

Her şeyi kabul ediyordu. Bütün aşkını ve bu aşktan doğabilecek her şeyi. Kay'ı olduğu gibi nasılsa, eskiden nasılda, gelecekte nasıl olacaksa, hepsini kabul ediyordu.

Onu başka yolcularla beraber havaalanının kurşuni kapısına doğru

yürürken gördüğü anda Kay'ın bütün bunları anlayıp anlamayacağını düşünüyordu.

Kadın da ürpererek ona doğru atıldı. Dudaklarını uzattı, şu anda kadının dudaklarını istemediğini arılamıyordu.

«Nihayet François,» diye bağırdı.

Kadın olduğunu yine de unutmadı:

«Sırılsıklam olmuşsun,» demekten kendini alamadı.

Kendisine bu kadar sabit bakışlarla, bir uyurgezer haliyle bakmasının sebebini, kendi kendine soruyordu.

Niye onu kızgın hareketlerle kalabalığın içinde iterek yürütüyordu? Şu soruyu sormak istiyordu:

«Burada oluşumdan memnun değil misin?»

Birden valizini hatırlıyordu.

«Bagaja uğramamız gerekiyor François.»

«Eve göndertirim onu.»

«Bana lâzım olacak bazı şeyler var içinde.»

Dayanamayıp söyledi:

«Olsun.»

Gişeye adreslerini vermekle yetindi.

«Bir taksiye koyup götürmek kolaydı. Sana bir hatıra getirmiştım oradan.»

«Gel.»

«Peki François.»

Gözlerinde endişeye, boyun eğmeye benzer bir şeyler vardı.

Şoföre:

«Washington Square'e doğru çek,» dedi.

«Ama...»

Kadının yemek yiyip yemediğini, yorgun olup olmadığını bilmek bile istemiyordu. Mantosunun altında yeni bir rop giyinmiş olduğunu bile farketmemişti.

Kadın elini onun eline sokuyordu, o ise kayıtsız, daha çok sertçesine duruyordu, bu Kay'ın gözünden kaçmadı.

«François?»

«Ne var?»

«Beni daha doğru dürüst öpmedin bile.»

Burada öpemezdi, burada onu öpmesinin hiçbir anlamı olmayacaktı. Ama yine de öptü, kadın bunun hatır için olduğunu hissetti. İçini bir korku aldı.

«Dinle beni François.»

«Evet.»

«Bu gece...»

Bekliyordu ne diyeceğini. Biliyordu ne söyleyeceğini...

«Sana ikinci bir defa telefon edecektim. Yanılıyorsam beni affet. Fakat akşamdan beri odanın içinde başka birisinin bulunduğunu düşünmekten kendimi alamıyorum...»

Birbirlerine bakmıyorlardı. Bu ona dün akşam, öteki kadınla birlikte bindikleri taksiyi hatırlattı.

«Cevap ver. Sana darılmayacağım. Her ne kadar... Bizim odamızda...»

Birden kuru bir sesle söyleyiverdi:

«Biri vardı.»

«Biliyordum. Bunun için yeniden telefon etmeye cüret edemedim François.»

Hayır kavga etmek istemiyordu. Bunun o kadar dışında idi ki. Kendi eli üstünde büzülen bu elden, bu hızlı hızlı solumalardan, bu beliren gözyaşlarından o kadar uzaktaydı ki.

Sabırsızlanıyordu. Bir an önce sonuna varmak istiyordu. Geçmeleri gereken uzun yol sanki bir düşte imiş gibiydi. İnsan, boyuna sonuna vardığını sanıyordu, oysa aşılması gereken bir mesafe kalıyordu yine de.

Bunu aşmak için yeteri kadar cesareti olabilecek miydi? Kadın susmalıydı artık. Susmasını biri ona söylemeliydi.

Kendisi söyleyemiyordu. Kadın yolun sonuna varmıştı, bu kadar yeter sanıyordu, oysa kadın burada yokken o daha uzun bir mesafeyi aşmış, onu geride bırakmıştı.

Mırıldanarak:

«Demek bunu yapabildin ha? François,» diyordu.

«Evet.»

Bilerek kötülük edercesine böyle söylüyordu. Onun için hazırladığı mükemmel anı beklemediği, beklemek kabiliyetinde olmadığı için, ona kızdığı

için, ona kötülük etmek istiyordu.

«Hâlâ kıskançlık duyabilecek durumda olduğumu bilmiyordum. Ama buna hakkım olmadığını da farkediyorum.»

Adam uzakta göze çarpan ışıklar görüyordu, bu herhalde karşılaştıkları sosisçi dükkânıydı. Şoföre durmasını emretti. Böyle bir dönüş için umulmadık bir karşılayış mıydı bu? Kadının ümitlerinin kırıldığı, ağlamaklı hale geldiğini biliyordu, ama başka türlü hareket etmek elinden gelmiyordu, tekrarlıyordu:

«Gel.»

Kadın, onu endişe içinde, kendisine sakladığı yeni esrarlı olayların ne olduğunu merak ederek, uslu uslu takip ediyordu. Adam şunları söyledi:

«Bir şeyler yiyelim, sonra evimize gideriz.»

Sırtındaki omuzları ıslak trençkotu, sıırıslıklam şapkası, ilk defa olarak otomobilde yaktığı piposu ile ışığın altına gelince yüzünde bir serüven ifadesi belirdi.

Kadına sormadan sahandaki yumurta ısmarladı, sonra kadın çantasından sigara tabakasını çıkarmadan her zaman içtiği sigaralardan bir tane istedi.

Adamın henüz bir şey anlatacak durumda olmadığını anlamaya başlamış mıydı?

«Beni en çok şaşırtan ne biliyor musun François? Geleceğimi sana bildirmekten o kadar mutlu olduğum gecede böyle bir şeyin olması...» Kadın, kendisine soğuk bir bakışla baktığını görüyordu, hiçbir zaman bu kadar soğuk bakışla bakmadığını hatırlıyordu. Hatta ilk gün, ilk gece ilk defa karşılaştıkları bu yerde bile.

«Niye bunu yaptın?»

«Bilmiyorum. Senin yüzünden.»

«Ne demek istiyorsun?»

«Hiç, karışık bir şey bu.»

Acılıydı, ondan uzak bir haldeydi. Kadın konuşmak, dudaklarını oynatmak ihtiyacını duydu.

«Sana hemen söylemeliyim, eğer canım sıkmazsa Larski'nin yaptığı şeyi. Şunu söyleyeyim önce, daha hiçbir şey kabul etmedim. Önce seninle konuşmak istedim.»

Önceden biliyordu bunu. Kendilerine tuzaktan bakan biri onu dünyanın en kayıtsız adamı yerine koyabilirdi.

Verdiği karar, içinde keşfettiği o büyük insan gerçeği karşısında, bütün bunların o kadar az önemi vardı ki.

Kadın çantasını karıştırıyordu. Bu zevksiz bir hareketti. Bu heyecanlı, telâşlı hareketlerinden dolayı ona kızmıyordu.

«Bak.»

Bir çekti gösterdiği. Beşbin dolarlık bir çek.

«Bunu tam olarak anlamanı isterim.»

Tabu anlıyordu.

«Bunu kendi anlayışıyla yaptığını sanma. Zaten boşanma şartları gereğince buna hakkım vardı. Ama para meselesini olduğu kadar, kızımın haftada bilmem kaç defa yanımda olmasını hiçbir zaman iddia etmeye kalkışmamıştım. Bunları anlatmam seni sıkıyor mu?»

«Yesene.»

İçtenlikle cevap verdi:

«Hayır.»

Önceden bunu düşünmüş müydü? Hemen hemen. Çok uzaktaydı. Tepeye ötekilerden önce varan bir insan gibiydi, onun gelmesini beklemek zorundaydı.

«Garson, tuz getir.»

Kadın yeniden bağıırıyordu. Tuz. Biber. Sonra İngiliz salçası. Sonra sigara için ateş. Sonra... Artık bunlar onu sabırsızlandırmıyordu. Gülümsemiyordu artık. Havaalanındaki gibi ciddi duruyordu. Kadını şaşırtan, ümidini kıran da bu ciddiyetiydi.

«Evet onu tanısaydın, hele onun ailesini tanısaydın, hiç şaşırmazdın.»

Şaştığı için miydi? Neye şaşırmıştı.

«Yüzyıllardan beri bir Fransız ili genişliğinde araziye sahip olan bir aile, bir zamanlar çok gelir sağlarmış onlara. Şimdi bilmem nasıl, ama yine de müthiş derecede zengin insanlardır.»

Bazı alışkanlıklarından hâlâ vazgeçmiş değiller. Bak, şatolarında yaşayan yarı deli, veya açıkgöz kurnaz bir adam vardı, on yıldan beri şatonun kütüphanesinin katalogunu tanzim etmekle uğraşır dururdu. Bütün gün okurdu, bir kâğıda bir şeyler yazar bir kutuya atardı ve bu kutu on yıl sonra tutuşup yandı. Eminim onu bu adam yakmıştır. Yine bu şatoda hiç değilse üç ihtiyar sütnine yaşıyordu. Karnin sütnineleriydi bunlar bilmem.

Tek çocuk olan Larski hiçbir şey yapmadan geliriyle rahatça yaşar

dururdu. Sana bu şekilde daha uzun anlatabilirim. Nen var?»

«Hiçbir şeyim yok.»

İlk geceki gibi aynada kendini biraz şekli bozulmuş, biraz biçimsizleşmiş bir yüzle görmüştü. Bu son deneme oldu, son tereddüdü oldu.

«Kabul etmeli miyim dersin?»

«Sonra düşünürüz bunu.»

«Ben, senin için düşündüm. Yani demek istedim... Darılma... Tamamen senin üzerine yük olmamak için, anlıyorsun değil mi?»

«Tabii anlıyorum sevgilim.»

Güleceği geliyordu. Çok kaba bir şeydi bu. Kadın zavallı aşkıyla kendi aşkının yanında öylesine geride kalmıştı ki, bunu ölçemiyordu.

O kadar korku içindeydi. O kadar şaşkındı ki! Yemden hesaplı bir ağırlıkla yemeye koyuldu, onu bekleyen bu yabancı adamdan ürküyordu, sonra her zamanki gibi sigarasını yaktı.

«Benim zavallı Kay'ım.»

«Nasıl, neden zavallı diyorsun?»

«Sana azıcık kötü davrandım da ondan. Ama bunu yapmak gerekliydi sanıyorum. Hemen ilâve edeyim ki bunu bilerek yapmadım. Sadece bir erkek olduğum için yaptım, belki ileride de yapacağım.»

«Odamızda mı?»

«Hayır.»

Erkeğe minnet dolu bir bakışla baktı. Yanılıyordu. O odanın artık geçmişte kaldığı daha bilmiyordu. «Gel.»

Adımlarım onunkine uydurarak ardı sıra yürüdü. Dün gece June da, yanında yürüdüğü erkeğin adımlarına bu kadar uygun yürümüş, her adım atışlarında kalçaları birleşmişti.

«Biliyorsun, beni çok üzdün. Sana kırılmıyorum, ama...»

Sokak lambasının altında kadını öptü, ilk defa onu acımayla öpüyordu, çünkü aşkın vakti gelmemiştir daha.

«Bizim küçük barımıza gidip bir kadeh içmek ister misin?»

«Hayır.»

«şu yakındaki «No: 1» Barına»

«Hayır.»

«Peki.»

Kadın ona uyararak peşinden geliyordu, içine güven gelmemiştir. Evlerine doğru yaklaşıyorlardı.

«Onu buraya getireceğini aklına bile getiremezdim.»

«Böyle yapmam gerekliydi. Bir an önce bitirmek istiyordum.»

Dün gece öteki kadını nasıl istiyorsa Kay'ı da öyle istiyordu, ama aralarında hiçbir benzer nokta bulunmadığını biliyordu, önünde kürkünün dalgalandığını, basamaklarda duran bacaklarının parlaklığını görüyordu. Nihayet kapıyı açtı, elektrik düğmesini çevirdi. Kay'ı karşılayan hiçbir şey yoktu odada. Soğuktan ve dağınıklıktan başka. Kadının ağlamak ihtiyacını duyduğunu biliyordu.

Onun kendisine küserek ağlamasını mı istiyordu? Mantosunu çıkarmasına yardım etti, şapkasını aldı. Ve kadın alt dudağı titreyerek ilerlediği sırada, ona döndü:

«Bak, Kay,» dedi. «Büyük bir karara vardım.»

Kadın hep korku içindeydi. Ona küçük bir kız çocuğu gibi şaşkın şaşkın bakıyordu. İçinden gülmek geldi.

Şimdi söyleyeceği sözleri söylemek için en uygun ruh halini seçmişti.

«Şimdi seni sevdiğimi biliyorum. Neyle karşılaşsam karşılayayım, mutlu da olsam, mutsuz da olsam, önceden hepsini kabul ediyorum, işte söylemek istediğim şey bu. Sana telefonda bağırarak anlatmak istediğim şey buydu. Yalnız ilk gece değil, her şeye rağmen bu gece bile. Seni seviyorum, ne olursa olsun, neyle karşılaşsam karşılayayım, neyle...»

Bu defa şaşırmak sırası kadındaydı, çünkü önceden umduğu gibi Kay bu sözler üzerine kollarına atılacağı yerde, odanın ortasında bembeyaz, hissiz öylece kalakalmıştı.

Aşkınin eski hararetini kaybettiğini düşünmekte haksız çıkmamıştı.

Sanki çok uzaklara gitmiş gibi onu çağırırdı:

«Kay...»

Kadın ona bakmadı bile. Sanki orada değildi.

«Kay.»

Ona doğru gelmiyordu. İlk hareketi ona doğru yürümek olmamıştı. Tersine sırtım dönmüştü. Bir çırpıda banyo dairesine kendim atmış, kapıyı ardından kapatmıştı.

«Kay...»

Ve erkek, orada, darmadağınık olmasını istediği odanın ortasında, bomboş ellerinin ucunda kalan aşkıyla, bitkin bir halde kalakalmıştı.

XI.

Koltuğuna sessizce gömülmüş, ardından hiç ses çıkmayan kapıya gözlerim dikmiş, kıpırdamadan duruyordu. Zaman ilerledikçe yatışıyor, tatlı ve girgin bir güven duygusu, içindeki sabırsızlığı yok etmeye başlıyordu. Sonra, çok zaman sonra, önceden en küçük bir çıtırtı duyulmadan, kapı açılıverdi. İlk tokmağın döndüğünü gördü, sonra kapının bir yanı kımıldadı, sonra da Kay göründü.

Ona bakıyordu, kadın da ona bakıyordu. Değişmiş bir şey var gibiydi, ama bunun ne olduğunu bilebilmesi zordu. Yüzü, saçları eskisi gibi değildi, yüzünde en küçük boya yoktu, derisi tazeydi, bütün gün yolculuk etmişti, oysa çizgileri gergindi.

Yanına yaklaşırken gülümsüyordu, biraz utangaç ve beceriksiz bir gülümseyişti bu. Erkek mutluluğun doğuşuna şahit olmanın kutsal duygusu içindeydi. Koltuğun önünde iki elini uzatıp kalkmasına yardım etti, çünkü bu anın merasimli bir yanı, ikisinin de ayakta bulunmalarım gerektiriyordu. Birbirlerine sarılmıyorlardı, birbirlerini tutmuşlar, yanak yanağa duruyorlardı. Uzun zaman sustular, sessizlik çevrelerinde dalgalanır gibiydi. Nihayet bu sessizliği nefes verir gibi söylediği bir sözle bozan yine kadın oldu.

«Vardın artık!»

Erkek birden utanç duydu, çünkü gerçeği hissedivermişti.

«Senin varacağım hiç ummuyordum, François, hatta bunu istemeye cesaret bile edemiyordum, tam tersini dilediğim zamanlar bile oldu. Garı, bindiğimiz taksiyi, yağmuru, senin anlayamayacağını bile bile söylediğim şu sözü hatırlıyor musun?

«Bu bir gidiş değil... Bir varış... Benim için...»

«Ve şimdi...» Kadının kollarına yığıldığını duydu. Kendisi de karşılarına çıkan bu harikulade şey karşısında onun kadar güçsüz, onun kadar beceriksizdi. Kay'ın yorulmasından korkarak onu yatağa taşımak istedi, ama hafif bir direnme gösterdi:

«Hayır.»

Bu gece için yerleri orası değildi. Eski, büyük koltuğa iki kişi halinde oturdular, ikisi de nabızlarının atışını dinliyorlar, birbirlerinin nefesini yüzlerinde hissediyorlardı.

«Konuşma François. Yarın...»

Çünkü yarın güneş yükselecekti, ikisi hayatın içine bir daha çıkmamak üzere girebileceklerdi.

Yarın artık hiç yalnız olmayacaklardı, artık hiçbir zaman yalnız olmayacaklardı. Kadın birden bir ürperme geçirince erkek de unutulmuş eski bir sıkıntı gibi aynı anda bunu hissetti, ikisi de aynı anda kendi istekleri dışında, eski yalnız hayatlarına son bir daha baktıklarını anladılar.

Ve ikisi de kendi kendilerine bu hayatı nasıl yaşayabildiklerini düşündüler. Kadın:

«Yarma...» diye tekrarladı.

Artık Manhattan'da bir odaları olmayacaktı. Ona ihtiyaçları kalmayacaktı. Nereye gitmek gerekirse oraya gideceklerdi, artık küçücük bir barda bir plak çalmasa da olurdu. Karşıdaki küçük terzinin kordon ucundaki lambası yandığı zaman kadın, niçin hafif alaycı bir gülüşle gülümsemişti?

Erkek sual sormak ister gibi elini sıktı, çünkü artık söylemeye lüzum yoktu. Alnını okşayarak:

«Beni geçip, geride bıraktığını sanıyordun değil mi? Benden çok ilerde olduğuna inanmıştın, oysa zavallı sevgilim geride kalan sendi.»

Yarın yeni bir gündü. Bu yeni gün doğmaya başlıyordu. Şimdiden uzaklardan uyanan şehrin ilk gürültüleri geliyordu. Niçin acele etmeliydiler? Bu doğan gün onlarındı, bundan sonraki günler de onların olacaktı. Ve hiçbir şehir, bu ya da başka biri, hangisi olursa olsun, onları korkutamayacaktı.

Birkaç saat sonra bu oda yok olacaktı artık. Odanın ortasında bagajlar sıralanacak, içine sığındıkları şu koltuk, fakir oda eşyalarının biçimsiz görünüşüne bürünecekti. Geriye bağlarını çevirip bakabilirlerdi. Hatta June'un yastıkta duran baş izi bile korkulacak bir anlam taşımıyordu.

Kararı Kay verecekti. O isterse birlikte Fransa'ya döneceklerdi, Kay yanında yerini alacaktı. Ya da Hollywood'a gideceklerdi. İlk basamaktan işe yeniden başlayacaktı.

Aldırdığı yoktu buna. İkisi de hayatlarına birinci basamaktan başlamamışlar mıydı?

«şimdi anlıyorum,» diyordu kadın. «Beni niye bekleyemediğini

anlıyorum.»

Ona sarılmak istiyordu. Onu yakalamak için kollarını açıyordu. Kadın akıcı bir cisim gibi, yanından kayıp gidiveriyordu. Günün ilk ışıkları altında kadını halının üzerine diz çökmüş görüyor ve coşkunlukla dudaklarını ellerinden gezdiriyordu.

«Teşekkür ederim,» diye kekeliyordu.

Artık kalkıp, günün çiğ ışığına karşı perdeleri açabilirler, odanın yoksul çıplaklığını seyredebilirlerdi. Yeni bir gün doğmuştu, onlar sessizce korkmadan, meydan okumadan, yalnız çok yeni bir şey karşısında oldukları için bazı küçücük beceriksizliklerle yeni bir hayata başlayabilirlerdi. Birden odanın ortasında gülümseyerek birer metre arayla kendilerini karşı karşıya buldular.

İçindeki bütün mutluluğu şu tek kelimeyle dile getirmek mümkünmüş gibi:

«Günaydın Kay,» dedi.

Kadın hafif bir dudak titreyişiyle cevap verdi:

«Günaydın François.»

Uzun bir sessizlikten sonra:

«Günaydın küçük terzi,» dediler.

Ve anahtarla kapıyı kilitleyip çıkıp gittiler.

Sainte-Marguerite-du-Lac-Masson (Quebec), Ocak 1946

SON

Notlar

[←1]

Comedie Française: Fransız Ulusal Tiyatrosu

